

הועתק והוכנס לאינטרנט
 www.hebrewbooks.org
 עזריהו חיים תשס"ג

בית פנחס

ברא קבץ אמרי נועם חרדשים בשם וסיסקס ומאכריס
 יקרים ופליחובים. ושיחת ואפרות פהרות בקודם
 נאדיות לכבודת דראת ד נצפחת. חרדשים שלא נרמסו
 מטולם יקרים ונכוחים מאד נשלים ונבים, ספן ומפנינים.
 כקדושה ובמחורר נאמרים מנחה ומכלובת יר קרשים
 מהר אלשי רברבי רנאנים וקדושים בכל קשו חבל
 משרמשים שם קרשים וטכנס יאא להחלה בשלים.
 היר אא ורר פנחס זקיק' מקארעק.
 יאז' ויר חרשים זקיק' מקראמנא
 אא וריר שמואל זקיק' מקאמניקא
 ושור אבות קדושים זקיק'
 ושור גריקים נאונים וקדושים זקיק' מוכני משפחהונו
 המבארים כולם עמבר דרסער דור
 וכמוסו נבסר איור חרדשים וכאורים אשר חן חשית
 אותי הנהי' פנחס באמור' דרהי' מרירים שלים א
 מקארעק. הנה כשה בקי לוצק.

ביבנורייא.

כהנס חרדש של האנס חיינבענד ב' י
 טט חרפ'ן
 תרפ"ז

הועתק והוכנס לאינטרנט
 www.hebrewbooks.org
 עזריהו חיים תשס"ג

אלו הן אבותי האוונים הקדושים. ועוד צדיקים גאונים וקדושים
 ממשפתינו המובא מאמריהם ושיחותיהם הקדושים בספר
 הזה. (ולא נדכסו עד הגה):

ע"פ סדר א"ב

- הרב דגאוה"ק ר"ר אלימלך וצוק"ץ מליוענסק.
 אחו"ז הגאוה"ק ר"ר אהרן וצוק"ץ מטשערנאביל.
 רי"ז הגאוה"ק ר"ר אברהם וצוק"ץ המגיד מטוריק;
 הרב הגאוה"ק צים"ע ר"ר רוב וצוק"ץ המגיד הקדוש מטעויריש.
 חקדוש ר' רוב וצ"ץ תלמיד אא"ו הגאוה"ק וצוק"ץ מקארעץ.
 הרב הגאוה"ק ר"ר זאב וצוק"ץ מזיטאמיר.
 הרב הגאוה"ק ר"ר זוסיא וצוק"ץ מאניכאליע.
 אא"ו דגאוה"ק צים"ע ר"ר חיים וצוק"ץ מקראסנא.
 הרב הגאוה"ק רשכבה ג"ר ר"ר ישראל בעש"ט וצוק"ץ.
 דו"ז הגאוה"ק ר"ר יוסף וצוק"ץ מקאמינקא.
 אא"ו הגאוה"ק ר"ר יוסף משה וצוק"ץ מקראסנא.
 הרב הגאוה"ק ר"ר יעקב יצחק וצוק"ץ דחוה מלובלין.
 אא"ו הגאוה"ק ר"ר ישעי' יהודא ליב וצוק"ץ מקראסנא.
 רי"ז הגאוה"ק ר"ר ישראל וצוק"ץ מרוזין.
 אחו"ז הגאוה"ק ר"ר יצחק וצוק"ץ מברענא.
 רי"ז הגאוה"ק ר"ר יצחק וצוק"ץ מסקוירא.
 הרב הגאוה"ק ר"ר ליב שרה"ם וצוק"ץ.
 אא"ו הגאוה"ק ר"ר משה וצוק"ץ מסלאוויטא.
 הגאוה"ק ר"ר משה וצוק"ץ המגיד מטשידנוב.
 אחו"ז הגאוה"ק ר"ר מרדכי וצוק"ץ מטשערנאביל.
 הרב הגאוה"ק ר"ר משה וצוק"ץ מסאווראן.
 אחו"ז הגאוה"ק ר"ר נחום וצוק"ץ מטשערנאביל.
 דו"ז הגאוה"ק ר"ר נחום וצוק"ץ ממאקארוב.
 אא"ו דגאוה"ק צים"ע ר"ר פנחס וצוק"ץ מקארעץ.
 דו"ז הגאוה"ק ר"ר פנחס וצוק"ץ מסלאוויטא.
 אא"ו הגאוה"ק צים"ע ר"ר צבי וצוק"ץ בקאמינקא.
 רי"ז הגאוה"ק צים"ע ר"ר שמואל יהוקן מקאמינקא וצוק"ץ.
 רי"ז הגאוה"ק צים"ע ר"ר שטאור יזלמן מלאדי וצוק"ץ.
 אא"ו הגאוה"ק צים"ע ר"ר שמואל וצוק"ץ מקאמינקא.
 רי"ז הגאוה"ק ר"ר שמואל אבא וצוק"ץ מסלאוויטא.

הקדמה

יראו העינים וישמחו הלבבות. בהפיץ על פני תבל נועם זיו דברי רבותינו הקדושים והטהורים נ"ע. צורקים מפרסמים על פני תבל בצרפתם וביראתם, לשמם ולזכרם תאות כל נפש היה אב תני הקדושים ר"ד פנחס זצוק"ל מקארעץ זי"ע ור"ד חיים זצוק"ל מקראסנא אשר הי' מגדולי תלמידיו של רבינו הבעש"ט זצ"ל זי"ע והיו חביבים מאד אצלו. ממש ככתב עינו, כמו שידוע ומפורסם בעולם אשר כל כך הי' חביב אא"ו הקדוש מקארעץ בעיני רבו הקדוש הבעש"ט עד אשר פ"א אמר אא"ו הקדוש הנ"ל אשר גם רבו הקדוש קיבל ממנו שלשה דברים. ועיין בפנים אשר הבעש"ט הקדוש זי"ע אמר לאא"ו הי' מוהר"ח זצוק"ל מקראסנא זי"ע שזוכר אתו תמיד ואינו שוכח אותו אף רגע ואמר לו סימן אשר שמו "חיים" ושם אשתו "חי" בגימט' היי' אר'. וגם הכאתי פה בחיב רי הנה חידושים ומאמרים קדושים ויקרים מאא"ו הגאון הקדוש המפורסם ר"ד שמואל זצוק"ל מקאמינקא שהי' בן בתו של אא"ו הקדוש ר"ד צבי זצוק"ל. מקאמינקא שהי' חביב מאד בעיני רבו הקדוש הבעש"ט זצוק"ל. כמו שידוע ומפורסם בעולם שהרבה יגיעות יגע עד אשר קירב אותו ואת שאר אחיו שהיו התלמידים שלו. ופעם אחת בחידוש הי' בא אצלו לקאמינקא, ועד היום ידוע בקאמינקא מקום הבית אשר הבעש"ט הקדוש התאכסן שמה מדי היותו בכל חודש אצלו. והמאמרים והחידושים היקרים של אא"ו הגאון"ק ר"ד שמואל זצוק"ל מקאמינקא הנ"ל הם דברים יקרים וגבוהים ועתיקים ראויים למי שאמרם, כידוע ומפורסם בעולם שהי' גאון עצום וחריף זקדוש עליון גורא, והרבה מגדולי הדור שאלו אותו כל דבר הקשה ומחכמים מאד דבריו הקדושים בספריהם ואמרים עליו אשר הוא כמעט כחוד מקמאי. וכד הינא על א שמעתי מאאמ"ר חרב הצדיק שליט"א שאא"ו הגאון"ק מו"ה שמואל זצוק"ל הנ"ל אמר פ"א בזה"ל, רבינו וסברותי נמצאים בספרי הר"ן והרשב"א, ואחר זמן מה ראיתי בהקדמה לספר אור חרש על מט' פסחים מהגאון הקדוש המפורסם ר' אלעזר פלעקוליס זצ"ל שאמר שקבלה בירו מרבותיו הקדושים נ"ע אשר באם עוזר השי"ת לאדם שמתרש חידושים ורוצה לידע אם החידושים הם אמת. בזאת תבתנו, אם מוצא לפעמים דבריו וסברותיו ברברי הר"ן והרשב"א זי"ע, או בטוח הוא שהוא הולך אור ולא חשך. וגם צדקתו וקדושתו נשגבה למעלה למעלה עד להפליא כידוע ומפורסם בכל העולם, והנה כל אותותיו ומופתיו הנוראים אשר פעל בתוך עמו ילאה כל עט לכותבים יען שרבי הרבה מאד כידוע, ולא הכאתי בחיב רי פה רק מעט מעט, רברים שנגעים לצניני תורה ומדות ישרות כדרכו בקדוש, וזאת למדעי אשר כל המאמרים הקדושים והחידושים החריפים והשיחות הקדושות אשר הכאתי ממנו פה הם רברים אמיתיים אשר שמעתי איש מפי איש מפי קדשו, היינו, רוב מאמרים וחידושים ושיחות שמעתי מפי אאמ"ר חרב הצדיק שליט"א שאמר לי ששמע את הכל איש מפי איש, בדיק גדול. והשאר שמעתי מפי מגידי אמת אשר שמעו מפיו הקדוש ממש. וגם הכאתי פה מאמרים קדושים ויקרים ושיחות קדושות וטהורות מחו"ז הרב הגאון"ק המפורסם בכל קצוי תבל ר"ד נחיים זצוק"ל במושערנאביץ זי"ע. ומבני חקי חו"י הגאון"ק ר"ד מרדכי זצוק"ל ממושערנאביץ זי"ע. ועוד מאז אבותי הקדושים זצ"ל זי"ע. גם מרו"ז הרב הגאון"ק המפורסם בכל קצוי תבל ר"ד ישראל זצוק"ל מרו"ן זי"ע רברים יקרים וקדושים מלהבים את לבבות אחינו בני ישראל לעבודת השם יתבי. ומלבד המאמרים והשיחות קדושים מכל הגאונים הקדושים הנ"ל עוד צרפתי לזה חידושים וביאורים בש"ס ופוסקים ומאמרים יקרי הערך ושיחות טהורות ונשגבות מבניהם הקדושים ומבני בניהם

הקדמה

ומעוד כמה צדיקים וקדושים מבני משפחתנו זכר כולם לברכה המבוראים כולם מעבר להשער הספר הוא אשר בוראי יתענג נפש כל קורא ברבריהם הקדושים והיקרים ובויערים כגחלי אש ומדורים נפשיות הצמאם לדבר ר' זי'חובש לעצבתם, ומלכר כל אלה הבאתי פה איזה מאמרים קדושים ושיחות טהירות מהאחים הקדושים הגהו זוגא רדבנן תרי צנתרי דהתנא הצדיקים הקדושים המפורסמים בכל פנות העולם ה"ה ר"ר ארימלך זצוק"ל מליוענסק זי"ע ור"ד משולם זי"א זצוק"ל מאניפאלי זי"ע שהם ג"כ מבני משפחתנו :

ודגננו להוריע בשער בת רבים אשר כל החידושים והמאמרים והשיחות אשר מובאים פה בחיבורי הם איש מפי איש, ואינם דומם לשארי חיבורים אשר גרפסו ממאן דהו אשר לא נוכל לידע בבירור מבטן מי יצאו הדברים ולא מר בר רב אשי חתם נ"ה, לא כן חיבורי הנכחי אשר אנכי נותן לפניכם אחי כי הוא מרגגיתא זרית לה טימא. כי הגם שנמצא אצלי הרבה והרבה חידושים ומאמרים יקרים מאבותי הקדושים זי"ע, ומשארי גאונים וקדושים, אך לאשר לא ידעתי בבירור שהם איש מפי איש, לזאת גמעתני מלהרפיסם, כי לא הבאתי בחיבורי פה רק הדברים אשר ידעתי בבירור שהם איש מפי איש מפי קדשם ממש כמו שכתבתי לעיל, אשר הרוב מהם שמעתי מאמרי"ר ש"י ששמע איש מפי איש והשאר משארי מגידי אמת איש מפי איש, כן העתקתי הרבה מכתיבת יד קדשם, וגם השיחות הטהורות והקדושות יודע אנכי בבירור גמור איש מפי איש שהם אמת בלי שום ספק כלל, וכל הענינים היקרים הקדושים הנ"ל הו ספונים אצלינו עד כה ולא שזפתם עין הדפוס עד הנה, ותנה זה רבת בשנים אשר עלה על רעיני להוציא לאור את המאמרים והחידושים מאבותי הקדושים יען שאנחנו דאינו אשר בעוה"ר הצרות מתגברות וכל יום קללתו מרובה מחיבורי רח"ל, ומפני זה יוכל ח"ו להשתכח דבריהם היקרים, וגם הדברים אשר הגם בכתב יוכלו ח"ו להאבד ברבות הזמנים, וגם ה"י ברצוני להוציא לאור את חיבורי על התורה הקדושה, ועל ש"ס ופוסקים, וגם התשובות אשר השבתי לרבנים ולשאר לומרים מוכלגים בעלי תורה ששאלו ממני דבר ר' זה הלכה, אך מחמת צוק העתים ופגעי הזמן וכמה סיבות שונות לא נתנוני להפק זממי, ותן עתה נתתי אל לבי ונתעוררתי ואזרתי כגבור חלצי וסדרתי לע"ע החידושים והמאמרים הקדושים והשיחות הקדושות מאבותי הקדושים זצ"ל זי"ע כי להם משפט הבכרה מצד מצות כיבוד, וכן סמחתי פה איזה חידושים שלי בש"ס ופוסקים ואיזה הערות ומאמרים, ויה"ר מלפני אבינו שבשמים שיהי לי איזה שייכות והתחברות עמהם, אחר מוע"ש כבן אצל אביו, ולא יגישו בי ח"ו, ועתה אתם אחיי היקרים ברוכי בד' באחי לתתנצל לפניכם ולהודיע כי זה שסדרתי הצדיקים הקדושים בסידור הרשום בפה לא ה"י לי בו שום כוונה ח"ו להקדים או לאחר כי מי אנכי להעריך גדולתם וקדושתם ולומר שזה גדול בקדושה יותר מחיבורי, וא"ן אתי יודע עד מה, ומי אנכי להכניס ראשי

הקדמה

בין התרים הגדולים. אי לאת סדרתי אותם לפי סדר שנותיהם. וגם המאמרים היקרים מהצדיקים הקדושים שהם ממשפחתינו סדרתי ג"כ לפי סדר שנותיהם. וכולם אהובים כולם ברורים כולם קדושים וזכות כולם יגן עלינו בזה ובבא. והנה קראתי שם הספר הזה **בית פנחס** יען שכל החידושים וביארים והמאמרים היקרים והשיחות הקדושות הם מאבותי הקדושים זצ"ל ומשארי צדיקים שהם מבני משפחתינו כנודע שלשון "בית" מורה על משפחה וכמאמר הכתוב, "ומבית אביך", ועתה משכו וקחו לכם את הספר הנחמד הזה, להגיה ברכה אל בתיכם. יען שהוא באמת דבר השווה לכל נפש הן לאדמו"ר ולרבנים. והן לחסידים ובע"ב. יען שנמצא בו הכל. הן חידושים נצרכים באמת לכל אש מישראל. וכמאמרם יקרים וקדושים. וגם השיחות טהורות וקדושות נצרכים באמת לכל אש מישראל. וכמאמרם ז"ל על הפסוק וצלה אל יבול אפי שיחות חולין של ת"ח צריכים לימוד יען שבודאי השיחות שלהם מלאים ממדות ישרות, ולזאת צריכי ללמוד אתם היטב כדי שנלמוד מהם את הדרך הישרה ובפרט השיחות קדושות שהבאתי פה, איך ששברו את גופם לעבודת ד'. ובלו כל ימיהם ושנותיהם רק בתורת ד' ובמצותי הקדושים, וקיימו בפ. על ממש ליתן לעניים כל מחסורם. והז בעצמם התפרנסו בדוחק. ועוד מדות ישרות וגשגבות. לזאת צריך בוראי כל איש מישראל ללמוד אותם היטב. וגדולה התלמוד שמביא לידי מעשה, ועוד זאת. כי הגם שדברים טובים. מי שאומר אותם הוא ט ב, כי "קבל האמת ממי שאמרו". אבל זאת ידוע שהוטבע בטבע הדרך שאם שומע ורואה דבר יקר מאיזה גדול וקדוש נכנס הרוב יותר ללב, ולזאת מובטחני שהדברים היקרים והקדושים שהבאתי פה יכנסו בלי ספק לכל איש ואיש ש הגה בהם. יען שיתבונן בדעתו מבטן מי יצאו הדברים מפי אבותי הגאונים הקדושים ועוד צדיקים גאונים וקדושים מבני משפחתינו. גאוני וגדולי קדושי נש וגים המפורסמים בכל קצוי תבל בגאונתם ובקדושתם. והמפורסמים אין צדיקים דאי. ובלי ספק אצלי שכל אחד ואחד מאיזה מפלגה שהוא יתפעל מאוד בעניני הסי' הוקר הזה ובודאי שהוא שמירה מעולה בבית. כי בודאי כשתהגו ותעינו בהספר הנחמד הזה יהי שפתות הצדיקים הקדושים האלו דובבות בקבר. וישפיעו לכם רב שפע ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות, כמו שכתוב בתהקדמה להספר הקדוש לקוטי אמרים **מהמגיד הגדול מבעזרימיש זצוק"ל** זי"ע. ששאל לתלמידו הקדוש ר"ר **שלמה מלוצק** זצוק"ל זי"ע מדוע אינו כותב ח דושי תורתו. ושאלו תלמי דו הקדוש הנ"ל מה זה רצון רבינו כ"כ שיהי נכתבים ח דושי תורתו. השיב רבינו המגיד ז"ל וכי קטן הוא בעיניך דבר שביקש דדע"ה. אגודה באהלך עולמים ודרשו חז"ל ע"ז (סנהדרין צ"ג) אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יה דצדק כל האומר שמועה מפיו של ת"ח שפתותיו דובבות בקבר עיי"ש. וביבמות (צ"ז ע"א) ובבבב"ה (צ"א ע"ב) הגייסא משום רשב"י ע"ש. וכמ שאמר הגאון הקדוש בעל ספר ברון ש"ע שבזמנינו אלה מי שאין ידו משגת יכול לציאת חיוב מצות כתיבת ספר תורה שהא מצוה מהתיר צ מצות. בלקחת ספר שנמצאים בו דברי תורה אמיתיים. ועתה בצאתי אפרוש את כפי אל ד' אלפי אבותי הקדושים אנא ד' עזרה הבה וכשם שזיכתני להוציא לאור את הספר הנחמד הזה כן תזכני להוציא לאור את יתר החידושים והמאמרים הקדושים אשר נמצאים תחת ידי איש מפי איש מאבותי הקדושים ומשארי צדיקים הן בכתב והן בעל פה, וגם יוכני להוציא לאור את ספרי אשר חגני השי"ת ברוב רחמי שהוא ב"ה רב הכמות ורב האיכות. חידושים על התורה הקדושה. וחידושים בש"ס ובס"ק. וש"ה. וזכות אבותי הקדושים

הקדמה

הקדושים זצ"ל ועוד צדיקים הנזכרים בחיבורי זאת יגן עלי שלא יגוש התורה מפני ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם, כמו שדרשו רז"ל על הפסוק לא ימוש מפניך ומצי זרעך וגוי כיון שהוא ת"ח ובנו ת"ח ובן בנו ת"ח שוב ה"ן התורה פוסקת מזרעו. והוא אמר ד' מעתה ועד עולם. כהבטחת חז"ל הגאון הקדוש האש"ל הגדול ר"ר נחום זצוק"ל ממש גרנאביץ זי"ע. שכתב בזה הלשון. על כתב הרבנות שנתן לאא"ז הגאון הקדוש המפורסם ר"ר יוסף משה זצוק"ל מקראסנא זכותו יגן עלינו משמיה קא זכי ל"י עד עולם. והרב הגאון הקדוש המפורסם בכל העולם ר"ר יעקב שמשון זצוק"ל משפיטיווקע זי"ע שהי' נלמדו ומחנתנו של אא"ז הקדוש הנורא ר"ר פנחס זצוק"ל מקארעין זי"ע. כתב על כתב הרבנות הל"ז בזה"ל והיתה לו המלוכה מאן מלכי דבנין לו ולרועו אחריו עולם ועד שאין בו הנסק, והשי"ת ברוב רחמי יעזרני בזכות אבותיי הקדושים זי"ע וזכות כל הצדיקים הקדושים זצ"ל. שיתרומם קרן התורה והיהדות בכלל ובפרט שנוכל לעסק בתה"ק מתוך הרחבה ונחת בלי שום מניעה וטידא ולעבדו באמת ובתמים כראוי. ויושפע עלינו שפע ברכה והצלחה ממקור העליון ונתברך בברכה המשולשת בני חיי ומוגי ריחא ובכל הטוב ברוחניות ובגשמית לנו ולכל ישראל אמן כן יהי רצון :

אזהרה.

איסור השגת גבול ידוע ואדם יכול לאסור את שלו מן התורה. לכן אני מזהיר לכל יהיו שום איש להרפס את הספר הזה הן במתכונתו והן שלא במתכונתו הן כולו הן מקצתו באיזה לשון שהוא בלי רשותי והסכמתי. וחון מזה ענש יענש ע"פ חוקי הממשלה. ולהשומע ינעם ותבוא עליו ברכת טוב.
המחבר.

בית א פנחס

מאמר נפלא הפלא ופלא מכ"ק זקיני הרב הגאון"ק הצדיק המפורסם בכל קצויו חבל רבינו **פנחס** וצוקלצה"ה **מקארעין** * בעהמ"ח ספר הקדוש **מדרש פנחס** ושאריו ספרים מגרונ"י תלמידיו של רבינו הבעש"ט הקדוש וצוקלצה"ה זי"ע ועכ"א :

לו ער עשרה. מגין שנאמר ויאמר אל גא יחר לארני ואדברה אך הפצם אל' ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבוד העשרה. ואני מעמיד לך מאלו שמונים צדיקים. אמר לו העמד אמר לשניו רבינו של עולם הרי שבעים הוקנים דחתיב ויאמר ח' אל משה אספה לי שבע אש מוקני ישראל אשר ידעת כי הם זקיני העם ושוטריו ולקחת אותן אל אהל מ' ער והתיצבו שם עמך וירדתי ודברתי ע"ך שם ואצילי מן הרוח אשר על"ך ושמוני עליהם וגשאו אתך במשא העם ולא תשא אתה לבדך. אהרן גדב ואביה אלעזר ואיתמר פנחס וכלב הרי שבעים ושבעה. אזר' הקב"ה הא משה. היכן עוד שלשה צדיקים, ולא הי' מיצא. אמר לפניו רבש"ע אם הללו בחיים ואגם יכולים לצמוד להן בפירצה הני יעמדו המתים. אמר לפניו עשה בזכות שלשת אבות והרי שמונים זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך. כיון שהזכיר משה זכות אבת מיד אמר לו סלחתי כדבריך. כיון שעמד שלמה וראה שהזכיר משה שבעים ושבעה צדיקים חיים

א

איתא במדרש רבה (ס' תשא פרשה מ"ד) זכר לעבדיך לאברהם ליצחק וכו'. דבר אחר זכור לאברהם למה הזכיר כאן משה ג' אבות אמר רבי אבן אמר הקדוש ב"ה למשה אני מבקש מידך כשם שבקשתי מסדום עשרה העמד לי מהן עשרה צדיקים ואיני מכלל; אותן. אמר רבון העולם אני מעמיד לך. הרי אני ואהרן, ואלעזר ויתמר ופנחס ויהישע וכלב. אמר לו האלקים הרי שבעה והיכן השלשה לא הי' ידע מה לעשות. אמר לו רבון העולם חיים הם המתים אמר לו הן. אמר אם חיים הם המתים זכור לאברהם ליצחק ולישראל הרי עשרה. לך הזכיר ג' אבות. והנה יש עוד במדרש (ס' עקב פרשה ג') בעת ההוא אמר ד' אלי פסל לך. וז"ל הלכה אדם מישראל וכו'. ד"א ועתה הניחה לי כו' אמר לפניו משה חשוב אתם כסדים. מה אמרת לאברהם ויאמר ה' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים בתוך העיר וגשאתי לכל המקום בעבורם חיתרת

א

* **מאמר** הזה אמר כ"ק אל"ז ז"ל להגה"ק מ' שניאור זלמן ז"ל מלאדי. בעני הסניא והסופ"ע דבי רב" וכו' והוא עובדא פ"א כשראש אל"ז ז"ל את הרה"ק בעל הסניא ז"ל אל"ז חכך הגה הזמר לך עינור מדרש אל' ויהי עת סיווי זלמ נח"ך לך. ואזר לו המאמר הנ"ל. והנה אחר כמה ימים ושנים נפת סככר נסתלק אל"ז ז"ל והרב ז"ל כבר ישב על כסאו וחת"ו כמדע העלילו עליו המתנגדים שלו והיטש במאסר וכבאו עת פקודה שהלדיק חלצה יחלן. נזדמן שהי' אי' מתנגדיו שלו למדן וגביר גדול בחצר שר הפנים כי הי' מוכר מעסקי המחשלה. והוא לא הי' בעלת המעלילים ואחר גמר חסדונו עם שר הפנים דברו זע"ז מעניי המחשלה ובחן הדברים אמר לו השר הלו בהתפארתהנהלת המדינה

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ וצוק"ס ד"ע

יש שבח גדול לצדיקים המתים אשר בלעדם לא הי' מועיל זכות כל הצדיקים החיים כי הלא גם מספר שבעה הוא יותר ממספר שלשה. (ג) בכלל אינו מובן מאמ"ז כיון שעמד שלמה וכו' ושבח אני כו' מה זה שבח גדול כ"כ למתים יותר מן החיים. כי כיון שהי' נצרך או למספר שמונים א"כ מה הי' מועיל זכות שלשת האבות המתים אם הי' חסר מן שבעים ושבעה צדיקים חיים וא"כ איפא מה זה שבח לצדיקים המתים יותר מן הצדיקים החיים. המשל בזה אם הי' נצרך לתפלה עשרה אנשים למגין ונאספו אנשים צדיקים ופשוטים. האם יעשה עה"ד לשבח את הצדיק לומר חרי הוא צדיק אמר כי בלעדו לא הי' יכולין להתפלל הלא גם הנאיב הפשוט אם יצא לחיץ ג"כ יתרוס המגין ולא יוכל:

חיים ולא הועיל כלום. אילו הי' שהוכיר זכות שלשה האבות שהיו מתים. התחיל לומר ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה עכ"ל המדרש. והנה המדרש הזה קשה להל"מ. (א) כי המדרש הזה שבס' עקב כבר נאמר בהמדרש דל"ע"ה ה"ל בס' תשא והנה הזכיר כאן שמונים צדיקים ושם במדרש מבואר דסגי בעשרה כג"פ. (ב) מדוע בכאן אמר שיון שראה שלמה ע"ה ה"ל התחיל לומר ושבח אני את המתים גו' כי לולי זכות שלשה האבות לא הי' מועיל מאומה זכות שבעים ושבעה צדיקים החיים. ומדוע לא אמר זה גם במדרש הני"ל (בס' תשא) הלא גם שם לולי זכות שלשה אבות לא הי' מועיל זכות שבעה צדיקים. ומדוע זה לא אמר ע"ז ושבח אני את המתים כו'. וגם שם

המדינה ביושר ובחכמה עד ששים שקר ומר זה אינו במליחות במדינה זו. כי ע"ז יש כו"כ שרים גדולים חוקרי דיינים וגם גבוהים עליהם מחקרים הנאשמים בחכמה ודינים אוחס לכ"א כפי המגיע. ומעשה אין שולט במדינה שום חרמית ורע. וסיבב בקביה שזכר המחננד הלו מהעלילה של בעל המניח ז"ל. ולאשר שהי' זה המחננד רגיל בחלר הסר, אמר לו אני אראה לך בעליל שאין זה אמת ואמר. הנה יושב פה במאסר איש א' שמו "שנייאורסאין" וחאמין לי שכל מה שהעלילו עליו הוא שקר מוחלט וסיפר לו כל המעשה מה ראו על ככה להעליל עליו לפני שהיך לו בדרך חדשה להיות מכה החסידים. וזה ודאי עוולה גדולה שנס אכני מלא כעס עליו עבור זה אך ענן העלילה חאמין לי שאין בזה אף מקלת אמת. וכשמוע הסר את זאת אמר לו איס כן הדבר הלא עוולה גדולה הוא שאיש כזה שמפורסם בחורו וחסמו עד מאד ישב במאסר בחסס על לא דבר. ומתן לו להפקיד מהמאסר לבגות את "הרב" ז"ל אליו ובגוואו לפניו אמר לו הסר חודע שאני אחן לך חופש בעבור זה הליש שאתה רואה פה שהוא אמר לי שאין בהעלילה שום ממש ואני חאמין לו כי ידעתינו לליש מסימן לזאת אני קורא לך דרור וענה. הרב"ב בלשין חודה להליש המחננד הניל ואמר לו איני יודע כלל מה לעשות כי הלא איסיר להיות כפוי טובה. ואני איני יודע עם מה להודות לכם כי הלא נראה שאיש חמוד חסס ומיכנס לריכס למעוטי. בשם שאין לי. וענה לו המחננד הלו יכול אתה להודות לי בלימוד. אך בכאן אין חיקס לזה לכן איס בחמת רוצה אתה להודות לי התראה איש עם שלשה גבוהים שלנו שהם היות גדולים ומפורסמים בעולם. ומלכר עירס בלימוד וזאת חסי' התיודה שלי. וענה לו. הרב"ב ז"ל שבדואי כן יעשה ועוד בערס יס"ב לבימו יסור ישר לבית הגדולים האלו. ובדרך נסיעתו שאל מי הוא היוצר גדול חסס. ואמר לו על גאון אחד בעיר שקלאוו שאז הוא היוצר גדול

מא"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ זצוק"ל זי"ע

זה ואמר הא משה כו' בשגם כי מבואר במדרש (בפרשת תשא) הגי' כי כשהי' נחסר למספר עשרה עוד שלשה לא הי' להקב"ה תמי' כ"כ ובכאן כבר הי' שבעים ושבעה צדיקים ובס"ה לא הי' נצרך רק עשרה ותפלא עליו בלשון כזה הא משה כו'. ואודרבא בשם חיינו בפ' תשא שצריך עשרה ויש רק שבעה יש מקום להתפלא היכן עוד עלשה שיהי' תשלום לצספוד עשרה. אבל בכאן שיש ששים ושבעה יתירים כי הלא לא נצרך רק עשרה והוא נתון לו שבעים ושבעה מה זה שהתפלא כלל היכן עוד שלשה. ולסוף רואים אנהנו שבשם

יכולו להתפלא. וכמו"כ בכאן איזה יתרון הי' גראה מהאבות טפי מן הצדיקים החיים כיון שהי' נצרך מספר מצומצם כנ"ל. אי"כ איזה מהן שיחסר הן מהחיים הן מהמתים לא הי' מועיל היו מאומה תפלת מרע"ה. (ד) מה זה שהתפלא הקב"ה ואמר למשה הא משה היכן עוד שלשה צדיקים כי כיון שאמר לו מרע"ה חשוב אתם כסדרם כ' אי"כ לא הי' נצרך רק עשרה כמו בסדרם ורק מרע"ה ויתר מצדו ואמר אני מעמיד לך שמונים צדיקים אי"כ א פוא מה מקום להתפלא אם נחסר עוד עלשה לצמין שמונים עד שהי' הקב"ה מתמי' על

גדול מן השמים. וכמוכן שהוא הי' בימיו היותר גדול מכל הגאונים שבעולם. וכברא שמה שאל לו מי אהה ואמר לו שמו. וסיבה ביהחו לכאן. ולא נהן לו שלום ולא כיבדו בשיבה כלל. רק אמר לו בהקפדה. מה זה אשר סללת לך דרך חדשה הלא אומרים עליך שאתה יכול ללמוד ולמה תחבר עם הכת החסידים שמבלים כל ימיהם בדברי רוח. וכל ימיהם הם צביטול תורה. וענה לו הרב"ז ז"ל מזה נדבר אח"כ. והנה באתי לכאן לדבר עמכם בלימוד. ואמר לו הגאון הלו. אחת מה שגאומרים עליך שאתה נקי בש"ס. הטיב לו רבב ז"ל ואם בחי' ש"ס מה נצרך. אמר לו בחיזה החלי. ענה לו בחיזה החלי שטרנו. אמר לו אי"כ האמרו לי כמה. הא שמו"ג שנמלאים בש"ס. וצדיקו הרב ז"ל שיהן לו נייר ועט. ונמן לו. והלך הרב ז"ל לחדר שני. [כי הי' הגאון הלו גביר עולם והי' לו כמה חדרים] והחחיל לחשוב כמה שנמלא בכל פרק ורשם על הגייר ואח"כ חשב מפרק שני ומפרק שלישי עד שרשם כל הספרי ה"ה שמו"ג שנמלאים בהסכת ברכות. ואח"כ מחס' שנה וכן כסדר עד שרשם כל מספרי ה"ה ש"ס שנמלאים בכל הש"ס והכל בע"פ. וכהתימו אח כל זאת שנמשך ערך איזה שעות. נכנס הרב ז"ל לחדר של הגאון הלו ואמר לו בדיוק כל ה"ה ש"ס שנמלאים בכל הש"ס. והגאון הוא שהוא זה כבר ידע מספרם אמר להרב ז"ל לא כוונתם מספרם. ענה לו הרב ז"ל אחת הדבר שהשמתיו מהמספר שלשה ש"ס. מפני שאינם ככל ה"ה ש"ס שבש"ס. כי כל ה"ה ש"ס שבש"ס יורה על אחת משני דרכים. או על קושיא. או על פשיטת איבע"י. ואלו השלשה שהשמתים הם בלשון זה. הא שחע ואגמירך ומפני זה לא תשכחי אותם כשמוע זאת הגאון הלו נחה דכתי' והראה לו פנים מסבירות ונמן לו שלום. והשיב לו כסאו ליטב והחחיל להוכיחו בדברים היוצאים מן הל"ב. אי"כ איפוא שהנכס גאון עולם מדוע זה תחברו לחסידים שאינם יכולים ואינם רואים ללמוד. ומס מועלת יש בזה. ועוד דברים כאלה. והשיבו הרב ז"ל הלא כבר אמרתי לכם שמהו נדבר אח"כ. וכעת לריכים אנהנו לדבר בלימוד. וחשב הגאון איזה רגעים ואמר לו. מה אדבר עם כבודכם. לשאלו איזה שאלה צהוראה וכדומה אמר שהנכס צדיקים בכל הש"ס בע"פ. חמר לו הרב ז"ל בצדקה מכבודכם לחפש איזה ענין לדבר. מזה כי הלא הנפתחו להאים

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ וצוק"ץ ז"ע

ו) כשאמר לו הקב"ה „היכן עוד שלשה" מדוע לא השיב לו משה רבש"ע חשוב אותם כסדרם שהי' די בעשרה. ועתה יש לך שבעים ושבעה. ולמה השיב לו רבש"ע אם הללו בחיים ואינם יב'ים לענורו להן בפירצה הו' כו' מפני מה אינם יכולים לעמוד בפירצה הו' הכי מב'עדי הגי' הנחסר למספר שמונים אינם יכולים לעמוד ה"ו והלא יש כאן יותר ויותר הרבה במדה מרובה על מספר עשרה צדיקים שהי' בצרך בסדרם ומה זה שחפש משה ע"ה אחר עוד

שבשם במדרש תשא הנ"ל אמר לו בלשון רבה ובכאן אמר לו בתמי' חזקה הא משה כו' כנודע לשון המדרש דלשון „הא" מורה קצת על לשון קשה. ה) אינו מובן כוונת מרעיה מ"ש להקב"ה שיעמיד לו שמונים צדיקים. למה הי' צריך לזה. כי כיון שאמר להקב"ה שיחשוב אותם כסדרם שהי' די בעשרה. א"כ מה זה שאמר להקב"ה מספר שמונים מה זה דווקא שמונים עד שמצינו שהקפיד הקב"ה ע"ז שלא יחסר המגז וא"ל „הא משה היכן הם עוד שלשה",

להאיש שהי' בחזק השר שאדבר עמכם בלימוד. וענה לו הגאון. נזכרתי איזה ענין הן זה כמה שנים שאני מחקשה בהכנה מדרש אחד אשר איני יכול להולמו ולהבינו עד עתה. וכעת שמזמן שכי' הרמה הנהו כלל קורחי אליע לפניכם המדרש ונעסוק בזה. והגם שאין ספק אלני שלא תוכלו לפרשו. כי הלא מחקשה אנכי בזה כמה שנים אך עכ"פ נדבר מזה והליע לפני הרב ז"ל המדרשים האלו הוא מפי' תשא ומפי' עקב הנזכרים בפנים. והקשה לו כל טקסיות הנזכרים שפנים. ונזכר הרב ז"ל שזה כבר כמה שנים קיבל פירוש זה המדרש מאח"ז הרב הקדוש רבינו פינחס זוקוללה"ה מקארעץ. והשיב לו שיכולים לתדך בטוב טעם אלו המדרשים. עם איזה גמרא. כשמוע זאת הגאון הנ"ל חשב זמן מה ואמר להרב ז"ל. איך נמלא גמרא כזו בכל הש"ס שוכל בה לתדך אלו הקסיות. ואמר לו הרב ז"ל. הגמרא הזאת הוא בסדר נויקין. והתחיל טוב הגאון הנ"ל לתשוב רגעים אחדים לתפש בזכורנו כל הענינים שכלל המסכתות מסדר נויקין. וכשראה שא"ל לו למלוא בזכורנו גמרא כזאת שיודך בזה המדרשים הנ"ל. אמר להרב ז"ל. אמרו אחס. מיד אמר לו הרב ז"ל הלא גמרא ערוכה הוא בהוריות. והליע לפניו המשנה והגמרא והכל כיו' שנדפס בפנים. שגזו מתיישבו כל הקסיות וכל הדקדוקים שבמדרשים האלו בטוב טעם ודעת כמו שמזכר בפנים. וכשמוע זאת הגאון הלו נהפעל מאד ונקפו על ראשו. וכיבדו מאוד. אמר לו הרב ז"ל. כעת אנלס לכם וחדעו וחדינו קלה מגדולה הבעש"ט וחלמודיו ומהות החסידים. ביאור זה המדרש גילה לי זה כמה שנים רב קדוש א' שהי' מגדולי חלמודי הבעש"ט וזוקוללה"ה ואימא לאזי גופא דעוגרף היכי הוה. הנה פעם אחת כאשר נדרחתי עם הגאון הקדוש מקארעץ הנ"ל אמר לי בזה"ל. אנדך. ואמר לך ביאור מדרש אחד. ויהי' עת שיהי' לריך לך. והנה עד עתה לא נודע לי כוונתו במאמר הנ"ל. אכן עתה שכבודו שאל אותי ביאור מדרש זה הנני מבין עתה שכבוד הרב הגאון הקדוש הנ"ל לפה כ"ז ברוח קדשו זה כמה שנים ולכן גילה לי יסוב מדרש זה. ומעתה חדעו גדולה וקדושה הלידיקים במהות ואליכות כי ידם בכל משלה הן בלימוד נגלה ונכסתר כי כביר מלאה ידם להשיג ברוח שללס הודך והחוק מה שא"ל לשום בריו' בעולם בשגשג זה הן בהשגה רוח הקודש והסכים לו הגאון הנ"ל ע"ז שהאמת הן הוא וכי מעתה ידע יקרה החסידות ומעלתם והרב ז"ל לקח ממנו ברכת הפרידה ונחפטר מאתו בשלום. ז"ע ושכ"א :

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקארין וצוק"ל ז"ע

שלשת האבות שהיו מתים. התחיל לומר ושבת אני כו'. מה לו להאריך כ"כ הי' לו לומר בקיצור. כיון שראה שא"ל השלשה אבות השלימי' למספר שמונים. התחיל לומר ושבת כו' והי' די בזה:

ואמר זקני הקדוש ז"ל הגי' לתרין כ"ז בהקדש המשנה (במסכת הודיות ד' ע"ב) וז"ל הורו ב"ד ועשו כ"ל הקהל או רובן ע"פ פיהם. מביאין פר. ובעבודת כוכבים מביאין פר ושעיר דברי רבי מאיר. ר' יהודה אומר שנים עשר שבטים מביאין שנים עשר פרים. ובעבדות כוכבים מביאין שנים עשר פרים ושנים עשר שעירים

עוד גי' צדיקים ו"א השיב כנ"ל. ז' חוץ ל"א אלו הקשויות ו"א המדר' שבט עקב הוא רק מה שנשנית אודות מעשה העגל ואיך א"כ יתכן שימצא פה איזה שינוי. כיון שכבר נשנה זה בסדר תשא. ומה מקום המדרש להאמר בפה איזה שינוים. וגם מה זה שבשם בפרשת תשא לא הזכיר „זכות" אבות. רק אמר זכור לאברהם כו' והרי עשרה. ובכאן האריך כ"כ ואמר אם הללו בחיים כו' אמר לפניו רבש"ע עשה „בוכות" שלשת אבות הרי הזכיר כאן „זכות" אבות. ח' אומרו כיון שעמד שלמה וראה שהזכיר משה שבעים ושבעה צדיקים חיים ולא הוציל כ"כ. א"ל"י שהזכיר זכות

(ב) **תחלת** ההגלות אל"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקארין וצוקל"ה ז"ע הי' באופן זה הנה קודם שנחלה ה' עני גדול והי' יושב תמיד בביהמ"ד ועבד עבודתו בקודש והי' הוא וכו' עטופים ברעב צ"מ והוא ז"ל לא הרגיש ולא נתפעל מאומה מכל הנ"ל. וכל הכל בזהב. ועבד עבודתו בזריזות. ולאשר הי' מחד הלצט לכת לכן לא היו מחזיקים אותו בעיר לאיש בעל מדריגה) פ"א קרה בשנה א' שנחלקלו האחרונים והסומרים שנשעו בעולם לקנות אחרונים על ימי ההג' הבע"ל שבו כולם ריקס. וסיפרו שלא יהי' באפרי בשנה זו להשיג אחרונ' כשר לכרך עליו. לאשר הי' מכת מדריגה ר"ל וניקבו כמעט כל האחרונים. והנה כאשר סיפרו זה בביהמ"ד נורקה רב מפיו הקדוש לאחר אנו א"י הי' ני אחרונ' כשר לכרך עליו. והי' זה לשחוק אלל כל השומעים זה. אך עני ובעלן ישיב אחרונ' בעת אשר עשירים מופלגים לא יוכלו להשיג. ושאלוהו עוה"פ ע"ז הנ"ל. אך הוא שינה ושיגש כי יהי' לו אחרונ' כשר לכרך. ולחקו יותר על דבריו. והנה כאשר הגיעו ימים הטורחים שאלוהו ע"ז השיב עוה"פ כי יהי' לו אחרונ' טוב ולחקו טוב על דבריו. והנה חכו עד ימי ההג' ועוד לא הי' לו אחרונ' והוא ז"ל באתח כי יקוה לאחרונ' טוב. ויהי כי הגיע יום ערב טובות ועוד לא הי' לו אחרונ' שחקו עליו ז"ל באתח כי יקוה לאחרונ' טוב. ויהי כי הגיע יום ערב יתה. ובפרט כאשר נטו לללי ערב והלכו לביהמ"ד להחפול ערבית דסוכות. וכן למחרת בשחרית שאלוהו כ"ל השיב עוד אקוה להשיג אחרונ' כי עוד לא אמרו הקהל „הלל" ושחקו על דבריו ועל חלומותיו. אך מה מחד נתפלוו כאשר סיים הפ"ק שמ"ע דשחרית ובא ערל אחד לביהמ"ד רוכב על כוסו והציא בעבורו אחרונ' טוב ומהודר וגם לולב כרוך היטב ובירך אל"ז על האחרונ' כרוב שמחה ועליית נפש אח"ז נודע כי עוד צימי החורף העבר הפרחה הרב ז"ל עס א' מידידיו מ"ק זסלב שהי' דגיל לנטיע לרגלי מסחרו למרתקים. ואמר לו אז ברה"ק ז"ל שיראה לקנות עבודו אחרונ' נאה חיקף צבוא ליקום שיכולין להשיג אחרונ'. ה"ידיד" הנ"ל נתפלא ע"ז מה היום מיומים להצין חיקף אחרונ' אחר פסח. הלא ציה השנים כחיקון אך הוא א"ל עשה עמה שלך וכן קיים זה וקנה חיקף. ובא בחרה לעיר

מאאיז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ וצוק"ס זי"ע

זאת גזירת הכתוב היא שעשרה צדיקים מכפרים והוא גזירת הכתוב כמו פר ושעיר שציותה התורה להבא לכפר. נמצא שהגם במעשה העגל חטאו י"א שבטים ובסדרם לא היו רק מינוט קהל. אך לרבי מאיר אין נ"מ בזה. א"כ לרבי אבין דסובר כרבי מאיר היו די בעשרה צדיקים. ומפני זה אינו רוצה לחשוב השבעים זקנים כי אחרי עלא היו נצרך רק לשלשה צדיקים א"כ אין צורך ליתן "שבעים" צדיקים סבום גדול כ"כ. וניחא ל"י יותר ליתן "שלשה" צדיקים היינו עלשה אבות. ויה' ב"ן כולל המספר עשרה. בשגם. אם כי היו השבעים זקנים צדיקים גמורים בלי ספק אך עכ"ז אין

שעירים. רבי שמעון אומר שלשה עשר פרים כו'. הרו ב"ד ועשו שבעה שבטים כו' מביאין פר ושעיר דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר שבעה שבטים כו' רבי שמעון אומר כו' ע"ש כל המשנה והגמרא. ועתה נבוא לביאור המדרשים הנ"ל ומתורצים היטב ג' בא דהמשנה הנ"ל ומדרשים חלקים המה דהנה רבי אבין בסדר תשא סובר כרבי מאיר. דלד"ו אין חילוק בין חטאי שבט אחד או רוב השבטים או כולם. ויהי' אין שיהי' צריך להביא פר ושעיר או ולא יותר בשו"א. והמדרש דפ' עקב סובר כר"י ור"ש דסוברים דכל שבט ושבט איקרי קהל בפני עצמו. והנה

לעיר זבל בערב סוכות לעת ערב. ולאשר לא היו ביכולתו לביא בעליו לקארך לכן שלח ע"י אינו יהודי. ולאשר כי ידע שהא"י יגיע לקארץ למחרתו בנזקך לכן מיהר לכוון הולוב עם ההרסים והערכות כהלכה ושלחם חיבך הולוב והאחרון לאח"י הקדוש לקארץ וסיבב הקניה שא הכלת הלו עוד קודם שהחילו הכזור לומר הל"י אח"ז נודע כיונה הכטיק בזה. וכי יש לו עינים לראות ורואה. ומאז נודע רוב גדלו ומפלתו ומהפסס בעולם זי"ע ועכ"ה

ג) בין הלמדי אח"י הרה"ק ז"ל היו חסד ח' שמו ר' דוב שהקדים כל ימיו עה"ס ועבודה והיו פרום לגמרי מענייני עוה"ז. ולא דאג מאומה למחית ביתו וזגוהו המספרסה מחנות ח' קטן שהיו לא ומוזה פרנסה את בני' הקטנים בדומק. והנה בעלה הג"ל לאכר לא התערב מאומה בעניני החנות והיא היחה לריכב להשגיח על בני' הקטנים ולהיות להם צבית. ולזה לא היו לה פנאי להיות בחנות המיד והרכב הפרעמה על בעלה ע"ז והוא לא הכניח ע"ז. והנה הוא היו חשוב מאד ללל רבו אח"י הקדוש ז"ל עד שפ"א אחר עליו צה"ל. דוב שלי"י יש לו מסירה נפש על דגודו דרבנן. והלכה זוגתו לרבו הקדוש הג"ל בקבלות על בעלה שאין משגיח מאומה על ילדיו הקטנים שאין להם די מחסרים. ושעריפ יחי' בכל יום חזיה שעה בחנות. והרה"ק ז"ל שמע דברי' וריחה עליו ופעל אלל הלמודו סג"ל שיהי' בכל יום שחי שעות בחנות. וכן עשה שערז בכל יום שחי שעות מיוחדים וצבאות כחי שעות היחה זוגתו אלל ילדיו הקטנים. ופ"א כאשר התפאר אח"י הק' עם תלמודו כח"ל שאלו מן השמים להרה"ק אם יתן ערכות ע"ז. הטיב שיתן ערכות ע"ז המוכיב שלו. ופ"א בא אל הר"ר דוב הג"ל אה"ן גדול מופרסם מבינות קארץ בתימן שחי שעות שעמד בחנות היות שמה לו מח ונלרך לו שיראים אם יש בחנותו והטיב שאין זה בחנותו ואמר לו האדון כאשר שהגוונים שנעיר הם בקיאים לרמות. לכן אינו רונה הוא ליתך אלל לקטת רך היהודי הזה לאשר שמע עליו כי הוא איש לאמן לכן ילך הוא ויקנה הללס כמה שיש להס כי נלרך לו הכרה. והוא יתן לו ריווח ע"ז. והר"ר דוב רח"ל

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ זצוק"ל זי"ע

צדיקים ובכאן שכתאו י"א שבטים כי שבט
 לוי לא הטא כמובא ונמצא דצריך בבאן
 מאה ועשרה צדיקים כמספר י"א פעמים
 עשרה. וזהו שאמר משרעי"ה חשוב א תם
 כסודם. ר"ל לפי חשבון סודם. היינו כמו
 שבסודם היו צריך עשרה צדיקים. אך
 בשם היו רק מיעוט קהל ובכאן יש י"א
 שבטים וצריך מאה ועשרה, ואני מעמיד
 לך מאלו שמונים, וכונתו שאלו השמונים
 דיו נחשבים כמאה ועשרה. והתח"ל לחשוב
 ל' השבעים וקנים ואלו השבעה. ובעל
 המדרש

אין יכולים לומר שהיו שווים במעלה כאלו
 השבעה צדיקים ונחזק ג"כ דלא מוזכר שם
 במדרש פ' תשא כיון שעמד שלמה וכו'.
 כי אין להמתיק שום יתרון על החיים בזה.
 כמו שדברנו מזה לעיל דאם תאיש פשוט
 הולך לחץ ג"כ נהרס המנין כמו הצדיק
 היותר גדול ומפורסם ואין בזה שום ג"מ:

אך זה המדרש דפי עקב טובר כר"י ור"ש
 דכל שבט ושבת איקרי קהל בפני
 עצמו. וא"כ צריך לכל שבט ושבת עשרה

הגיל סירב לו ע"ז אך הארון נתן עליו לו שימלא שאלתו. והוכרח הר"ד לילך אל החניות
 לקנות כג"ל. וכתוך זה ראה והנה כבר עבר כמעט כל הזמן ב' שעות הג"ל. והנה בא
 במהירות להארון הג"ל ואל שאלין לו עת עתה לשהות בחנות ומוכרח עתה ללאת מהחנות.
 אמנם הארון ביקשתי שילך ויביא עוד סמורה למענו וירחיק חללו הרבה. אך היהודי לא
 שמע לו ורצה ללאת. אך הארון אחזו ככנף בגדו בחזק שלא יכרח. ויעזוב היהודי בגדו
 חללו וינס החולה. וכל לבית רבו הג"ל. וכאשר בא לבית ראה שהה"ק עומד על פתח
 הבית רבו הג"ל וקמח עמו רבו שמחה רבה. ואמר לו כבר אני מנפה על ביאתך לכאן.
 כי לו שהיה בחנות עוד חיזה זמן הייתי מפסיד עוה"ב שלי כי בשמים נעשה קטרוג על"ך
 ע"ז שאמרת על"ך ערות כג"ל. ושלחו משמים את ה"ס"מ"ם לנסוהך. ונפתה אם היית
 שומע לו ח"ו והיית עם עוד חיזה זמן הי"י נפסד העוה"ב שלי ענתתי ערבות אודותיך
 שאחיה נזהר מונגודו דרבנן אח"ז בזה אשת הר"ד להחנות והנה הי' מונחם הרבה
 שראים ולא ידעה מה זה עד שנודע לה חלל השכנים שראו שבעלה לקח זה מן החניות.
 ולמחרתו נשאל בעלה על אלו שני שעות הג"ל שאלה אותו ע"ז ואמר לה שכל הארון
 מהסביבות קאריץ וקנה זה אודות מה. אמנם האשה חקרה ודרשה ע"ז עד שנודע לה
 שאלל הארון מהסביבה לא מה מי גס לא הי' בחנותה מועול. זי"ע ועכ"ל.

ד) **דבר** זה ידוע ומפורסם בכל העולם, שחן גדלו וגאונותו בכל חדרי תורה, וגדול דקרתו
 וקדושתו ממש מלאך אלקים. הי' גם חוקר אלקי נפלא. ופי"א אמר על עגמו
 בזה"ל. הנה הרמב"ם ז"ל בהקדמה ספרו, מורה נבוכים* אמר שאם אפי' אי מאלף העובדים
 בספרו יסון לאתימת דבריו וירכש לו השלימות כדאי בזה כל מיבוי. [כן יסון סוכן דבריו
 ז ל ואין זה לשונו ממש] אומר אני שבין בזה, עלי' אני הוא (זה"ל) אני הוא שנעשיתי, גי'עיריוד*
 מהמורה נבוכים יבס ידוע שהרה"ק ר' יצחק מסקווירע ז"ל אמר כמה פעמים בזה"ל.
 הרה"ק ר"פ מקארעץ ז"ל, הי' בימיו פילוסוף אלקי. ופי"א קרה שאברך אחד שהצניק
 מאד במאמר אחד מס' מורה נבוכים. הלך אנה ואנה צביהכניס של זקני הק' הג"ל.
 וחשב הרבה בענין זה והי' לו הרבה קישיות עד שהי' קרוב לבוא לידו כפרה ר"ל.
 וזקני הק' הג"ל הי' בעת הוא צביחו והרגיש כל זה ברוה"ק ויבן חיש מהר לביהכניס
 שלו הג"ל. ונגש להאברר הג"ל מאחוריו. והנה לו על כתפו. אגור לו בזה"ל. אברך*.
 חס

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ וזק"ל ז"ע

רק שבעים ושבעה. וא"כ אף לפי רבדין
 שדברת שתתן שמונים הלא יש רק שבעים
 ושבעה ואיז אפ"א עוד שלשה. והשיב ר'
 מרע"ה כך דבש"ע אם הל"ו בחיים וכו'
 עשה. "בזכות שלשת אבות" והכוונה רכ"ז
 שבת ושבת יכול להחנצל ולומר ריש ל' זכות
 אבות. א"כ ככל אחד מה"א שבתים יש
 ל' ג' צדיקים ואחד עשר פעמים שלשה
 הם

המדרש הזה דסובר כר"י ור"ש מוכרח
 לחשוב השבעים זקנים. כי הלא בחוץ ל'
 סכום גדול ובאמת יהיו גם הם. רצונו
 לומר השבעים זקנים. צדיקים גמורים.
 ולזה התפלל עליו הקב"ה. "הא משה היבן
 עוד מלצה צדיקים" היינו איך הוא חשבונך
 הלא כפי החשבון נצרך מאה ועשרה צדיקים
 ואתה אמרת שמונים. ולסוף ואתה נתן

אחה הולך ומושב אם יש אלוקי בעולם ואני אומר לך שביודאי יש אלוקי בעולם חמד יחיד
 ומיוחד. והר"א שמניין אני יודע מה שאחה חושב. וכרגע נהפך האברך לאיש אחר ועגשה
 עובד ד' באמת:

(ה) זקני הרב הגאון ר' משה מסלאוויטא ז"ק"ל. בנו של זקני הגאון'הק השרף הגורא
 מור"פ מקאריץ זק"ל. ה"י דר בעיר סלאוויטא. ובעת שהיו בניו הקדושים ר'
 שמואל אבא ז"ל ור' פינחס ז"ל בעליהם הידוע ר"ל שנלקחו למאסר. ואח"כ כמה חדשים
 דנו אהם להכות אותם בשוטים כידוע וה"י זה ביום ו' עש"ק. וביום הזה נכנס הממשל
 לזקני הגאון'הק מוהר"ם ז"ל הר"ל והשוטט לו כחונק לכן ללבוש כנהוג. וגער עליו זכ"ל.
 שוטט. בניי היום נחויים בצרה גדולה. ד' יליט. ואני אלבוש מדה"א וכידוע יש מרחק רב
 בינם לבניו ולא היו אז דילוג רב כמו בימינו אלה. והוא ז"ל ראה זאת מרחוק ברו"ק.
 ז"ע ועכ"א:

(ו) ד"ר הרב ר' שמואל אבא ז"ל ה"ל. אחר ביאור על הפומון שאומרים ביו"ר לפ'
 זכור. ימח שמו וזכרו ונמח וזכרו מלהזכירו בזכרון קדוש. והדקדוקים רבו
 ביון דאנחנו מבקשים. ימח שמו וזכרו" למה לן טוב לומר. ונמח וזכרו". וגם התיבות
 מלהזכירו בזכרון קדוש" אין להם שום ביאור ושייכות. ואמר הוא ז"ל דרך הוא
 הפירוש. בראשונה אנחנו מבקשים שימחה שמו וכל השפעתו. כידוע שסם זכר"
 מורה על השפעה. ואזי בודאי הו' טוב. כמו שזכר באמירת. עלינו. והאלילים כרום
 יכרחון לתקן עולם במלכות שדי" היינו כשימחה שמו וכל השפעתו אז יהי' חיקון הגמור.
 שיהי' השם שלם והכסא שלם. ויהי' הגאולה שלימה. אך אם ח"ו עוד לא הביע העת.
 אנחנו מבקשים שער"פ. ונמח וזכרו מלהזכירו בזכרון קדוש" פי' שימחה השפעתו מלהשפיע
 בעת שהולכה השפעת הקדושה ובעת ששופעת ההשפעה הקדושה. לא תתערב ח"ו עם השפעת
 הקליפה ר"ל. וד"ק.

(ז) ערך אמר דו"ו הגאון'הק ה"ל ביאור על מאמר הכוזל צ"ג"ה (והובא גם ביו"ר
 לפ' זכור. דאם אפילו כל המועדים יהיו בטלים וימי הפורים לא נבטלים" והקו"ש
 ידוע. מלא. דאך יתכן דהמועדים יהיו ח"ו בטלים הלא כולם כחובים במוה"ק שהיא נלחית.
 וחו' דאמר (כיון) דימי הפורים הם יותר טובים וגדולים מכל המועדים ואיך יתכן זה.
 (א) הלא פורים הוא רק דרבנן ואיך א"כ יהי' מילתא דרבנן לנלח נלחית יותר ממועדים
 שהם כולם כחובים במוה"ק הקדושה. (ב) ואח"ל שגנין דרבנן יהי' יותר גדול בחיות ואיכות
 מדברים שהם דאורייתא קשה. למה דווקא נקט פורים הלא גם מנוכה הוא דרבנן. ואמר
 דו"ו

בא"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ וצוק"ז ז"ע

<p>וכי' . היינו כי שלמה ע"ה ראה כל הענין הזה שכא"א מאלו השבעים ושבעה צדיקים לא הי' נחשב רק במקום צדיק א' כנ"ל . משא"כ השלשה אבות שב' א מהב ק' נחשב ועמד במקום כמה צדיקים . וכיין שראו:</p>	<p>הם שלשים ושלשה . וביחד עם השבעים והשבעה עולים מכאן למספר מאה ועשרה צדיקים :</p> <p>וְנִדְרָךְ שְׁמַטִּים הַמְדַרְשׁ , כִּיּוֹן דַּעַמְד שְׁלֹמֹה וְרָאָה כּו' וּשְׁבַח אֲנִי אֵת הַמַּתִּים</p>
--	--

דו"ז ז"ל בזה כך . דהנה כל עניני המועדים מורים על עניני חוץ לדרך הטבע לאשר הי' בהם נסי נסים ושירוד המערכות כי בפסח היו נסי נסים חוץ לדרך הטבע . היינו העשרה מכות שהי' רק במצרים ולא בישראל כמאמר הרמב"ם ז"ל שהיו נסים נמורים בלי ספק בן העצרת בני' בחרבה . והמלריים נטבעו ע"י בהרמב"ם ז"ל בפירושו למסכת אבות פ"ה עיי"ש באריכות . וכן סוכות שהולך הקב"ה את ישראל בשבעה ענני כבוד . וכן שבועות שנחלה הקב"ה על הר סיני . וכל העט ראו אז דברים נוראים וישיים . וכן חנוכה . דוק והשכח . אבל בפורים לא הי' נס חוץ לדרך הטבע כי היה הישועה או בדה"ע וכמאמר ז"ל (מגילה ט"ז) : מה ראתה אסתר שיומנה להמן עיי"ש כמה טעמים ע"ז בפשיטות . וזה כוונת המחבר הנ"ל . שאם ח"ו יהי' עת וכל המועדים יהיו בטלים שלא יהי' הדור כדאי ליעשות להם נסים חוץ לדרך הטבע אבל , וימי הפורים לא יהיו בטלים פי' שהי' להם אז ישועות בדרך הטבע . וזה , וימי הפורים היינו נסים וצורך הטבע שהי' בימי הפורים זס לא יבטל ח"ו לעולם . שאף שהי' עת לישראל שלא יהיו כדאי ח"ו לעשות להם נס חוץ לדה"ט . אבל עכ"פ יעשה עמהם נסים בדרך הטבע . ויגין ויסייך עליהם כנשר יער קנו ויולם מכל רע אכ"ר

(ח) האחים הקדושים ז"ל הנ"ל בעת שריחם השי"ת עליהם והול"אם מאפילה לאורה לאמר שיטבו במאסר כיב שנים אודות העליה שוא ר"ל כידוע כשנחו לביתם . וסיו אנשים רבים מכל הסביבה שבאו לקבלה פניהם הקדושים וכל אחד השחוקק מאד לדבר עמהם . הן קרוביהם והן שארי אנשים . ומיד כשנכנסו לביתם וישבו על הכסאות . לא דברו עם שום איש אפי' עם בני ביתם רק החילת דבריהם היו שהרה"ק ר' שמואל אבא ז"ל אמר לאחיו הקי' ר' פינחס ז"ל . הנה זה כיב שנים שלא היינו בבתינו פן ואולי ח"ו נשכח מאהנו תורחנו הקדושה וזכב איזה רגעים ואמר הנה בימי חורפי יהיו בקי עם מעבר יבק בע"פ וכמודוני שחזימה הספר הזה הוא בלשון הזה . השריך עולם שהקב"ה מליך בק"י וכו' ולזה לקחה מוארגו הספרים שבביתו הסי' הזה . ועיון בו וראה שכן כחוב בו . וסיוז ונהנה מאוד . ולאחר תורה לר' יחכ' שלא שכחתי ח"ו כה גדלה ליקתם וקדושתם שחזר זמן רב כזה שנים ועשרים שנים שלא ראו עם אנשי ביתם וקרוביהם לא החזילו שום דיבור עמהם רק החילת דבריהם היו מתורה ויראה פן ח"ו נשכח מהם איזה דבר תורה ויראה בעליל אף שכל העולם הזה הי' בעיניהם לעטל . והעיקר הוא רק לחשוב כסדר מעולם רנלזי ועוד בימי חורפו הי' בקי בע"פ בהם' הקדוש מעבד יבק כידוע שזה הסי' הוא רק מאלו העניינים . ז"ע ועכ"א :

(ט) ד"ר"ף הרה"ק ר' פינחס ז"ל בנו של זקניו הה"ק מסלאוויטא ז"ל הנ"ל . בעת ישבו במאסר ר"ל נסעם אליו אשהו הרבנים לראותו . וכנראה לז"ו וזה הי' ביום ו' עש"ק בבוקר . שאל אותה מיד משלוש בנס יחדם הוא הרה"ט המופרסם ר' יהושע העליל

מא"ז הגאון הקדוש רבינו פנחס מקאריץ וצוק"ל ז"ע

שראה זאת שהמע"ה הג"ל התחיל לומר
ושבח אני כו'. כי האבות טובים וחשובים
הדבה ותרבה יותר מאלו הצדיקים החיים
עדה. ורק בזכותם כנ"ל ור"ש שזכותם

גדול מאד וכ"א מהם הי' נחשב כנ"א
צדיקים. ומעתה עו"לים כחוגן דברי המרדש
הג"ל כמין כפתור ופרח ודו"ק:

ב.

מאמר נפלא מא"ז הגאון הקדוש הצדיק המפורסם בכל קצוי תכל' מרן
רבינו חיים וצוקל"ה"ה מקראסנא מגדולי תלמידיו של רבינו
הבעש"ט דקדוש וצוקל"ה ז"ע ועכ"א *):

איתא בגמרא (שבת פ"ט ע"ב) אמר ר"ש
בר גהמני אמר רבי יגתן מאי
דכתיב (ישעי' כ"ג) כי אתה אבינו כי
אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה
ה' אבינו גואלנו מעולם שמך. לעתיד לבא
יאמר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי
אמר רבש"ע ימחו על קדושת שמך
אמר אימור לי ליעקב דהא לי צער גידל
בנים אפשר דבעי רחמי עליהו אמר לי
בניך חטאו אמר לפניו רבש"ע ימחו על
קדושת שמך אמר לא בסבי טעמי ולא
בדרדקי עצה. אמר לו ליצחק בניך חטאו
אמר

ז"ל. וכשהשיבה לו סת"ל הוא בחיים. אמר לה טיבך ומיד תלכי לבית להאכסניא שלך כי
הלא היום הוא עש"ק. ואמרה לו. הן עוד היום גדול הלא כעת עת צוקר והאני נסעתי מרחק
רב כזה לראותך ולדבר איתך והאני מלויי ט"לך מתך טיבך: וענה לה. אין כעת עת לדבר.
היום הוא עש"ק תלכי מיד להאכסניא. וכמוכן לייטה לדבריו והלכה מיד להאכסניא, ומיד
כשבאסה שמה החמילה להרגיש כאב וכובד ראש מאד. וקראו לרופא ובא ואמר שלא
יועיל כלום וכן הוה שמיד נעדרה ר"ל. ועוד בו זיוס באסה לקבורה ב"מ. ככה היטה
כחו ברוח"ק שידע שבזיוס זה תעדר ר"ל ולכן שילחה מהרה כדי שחבוא עוד זיוס ההוא
לקבורה ב"מ. ז"ע ועכ"א.

י) זקני הקדוש השרף הנורא מור"ט מקארטץ הג"ל ז"וב שלא לומר זיוס שני
דשבעות הפזמון מיוזר שמתחיל הללו"י כי הוא הי' וכו' ואזר שהוא מהש"ן
ימ"ש. והס"י כי השמ"ע מלח, הו"ה. ורמוזו שמו בחתימה לדיק בל"ז נתו ימיו ר"ח לבי.
וכן הוהיר שלא לומר ועל פליטת, בית" ספריהס רק פליטת סופריהס. כי מלח, בית"ס
הוא ג"כ נ"מט' של שמו ימ"ש ב"מ. היינו שא"ח ראשונה היינו השי"ן והא"ח האחרונה היינו
הי"ד. וסס לבי ב"מט', בית"ס. ונס בשמו הראשון יש אוהיות, בית"ס. ודבר זה מהלוקך
להודיע לרבים. להזהר בזה:

ב.

יא) * אעתיק כאן מה ששמעתי מאחורי הגיל איש מפי איש כנודע שהי' אה"ז הקדוש ז"ל
התלמידו הכעש"ט הקדוש ז"ע. ופ"א התגלל אה"ז לפני רבו הקדוש ז"ל
רבי

כאילו הגאון הקדוש דבינו ר' חיים מקראסנע זצוק"ל זי"ע.

אמר עליהם ימחו. (ב) יפלא זה גם על יצאצ"ה שהי' בחיר שבאבות וביותר סביל הרבה צער גירול בנים בשנם כי הוא ע"ה הי' מרתו מרת תפארת ואיך אמר בכאן היפך מרתו. (ג) יקשה הלא יצאצ"ה הי' מרתו מרת נכורה ואיך גם הוא שינה את טעמו ולמר זכות עליהם. (ד) ישתומם כל רואה לשון הנמרא מ"ש יצחק. עד שאתם מקלסין לי קלסו להקב"ה איזה קילוס שייך בזה להקב"ה ולא מצינו בגמרא שום דבר לימור זכות מהקב"ה על בניו שיחייב זה? וְיִצְחָק אֵלֵינוּ הַקְדוּשׁ וְצִדִּיק לְתַחַךְ כִּינּוּ בְהַקְדָּם תַּגְמְרָא סְנֵהרְדִין יִיז ע"א סְנֵהרְדִין שְׂרָאוּ כּוֹלֵן לְחֻבָּה שׁוֹטְרִין אוֹתוֹ וְכוּ' ואיזה מפרשים אסמכוהו אקרא ויקרא (יג) כילו הפך לבן שחור הוא, ובזה יבאר ג"כ הגמרא הג"ל ויותרו כל הרקוקים הג"ל כי באמת יש להבין הגמרא סנהדרין שראו כולם לחובה פיטרין אותו יצא זכאי מדוע באמת יהי' כך הלא אם רוב סנהדרין דנוהו לחובה יצא חייב ואיך תכוא הסברא לומר שאם כל דסנהדרין

אמר לפניו רבש"ע בני ולא בניך בשעה שהקרימו לפניך נצשה לנשבע קראת להם בני בכווי עכשיו בני ולא בניך ועוד כמה חטאו. כמה שנותיו של אדם שבעים שנה דל עשרין ולא ענשת עליהו פשו להו חמשין, דל עשרין וחמש רלילותא פשו להו עשרין וחמש. דל תרי סרי ופ"גא דצלווי ומיכל ודבה"כס פשו להו תרתי סרי ופ"גא. אם אתה סובל את כולם מוטב, ואם לאו פ"גא עלי ופ"גא עליך. ואת"ל כולם עלי הא קריבית גפשי קמך. פתחו ואמרו כי אתה אבינו אמר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי קלסו להקב"ה ומחוי להו יצחק הקב"ה בעינייהו מיר נשאו עיניהם למרום ואומרים אתה הי' אבינו נואלנו מעולם שמך עד כאן לשון הגמרא:

וְהִנֵּה כְּבֵר נִתְקַשׁוּ כָל הַמְּפֹרָשִׁים בּוֹ הַגְּמָרָא בְּכַמָּה דְקוּקִים. (א) הלא אצ"ה הי' מרת החסר ומצינו בתורה מה שהתפלל על אנשי סרום שהיו מפורסמים ברשע ואיך בכאן על בניו עם בניי הפך מרתו ולא רי שלא התפלל עליהם כי גם

רבי, כמדומה לי שאני נשכח מזכרוניכס" והשיב לו הבעש"ט ז"ל הוה מה חאמר. אני זוכר אותך תמיד ואומר לך סימן מובהק אתה שמך. חיים" וזינתך שמה" ח"י בנימטריא הוי' אר"ג זי"ע ועכ"א:

(ב) פנחס אחת אמר על עלמו כז"ל, דכרי אלקים תיים ומלך" דכרי הוא לשון הנגה והעברה כחארז"ל דבר אחר לדור. דכרי אלקים" כניכול לפנהיג ולהעביר מדת הדין על מדת הרחמים יש שני אנשים כע"ז בעולם, תיים", אני חיים ומלך". הרבי ד"ר ארימברך" מליזונסק. לו נתנו עבודה קלה, ל"ר"ך על פ"אבים. ולי נתנו עבודה קשה תיקון נשמות ע"כ אמר בפ"ו הקדוש ז"ל זי"ע ועכ"א:

(ג) נודע לי איש מפי איש שהרב הקדוש המפ"ס ר' משה מסאוראן ז"ל זי"ע כשהי' סמוך ליציאת נשמתו הקדושה והטעורה אמר לבנו הרב"ק ר' שלמה ז"ל, שלומקה קח אותי מהמטה ונחתי אותי בהבית אנה ואנה" ויקח אותו מהמטה וכוביל אותו כפקודתו. ובעת שהגיה אותו בהבית אנה ואנה אמר לו כז"ל, שלומקה" ליהוי ידוע לך שהעולם יש לכם טעות שמועדים סהרה"ק ר' ליב שרכס ז"ל עשה להלדון מאוסערי"ך סדבר הידוע. הרב"ק ר' חיים מקראסנע ז"ל עשה לו זה. ובהתימו זאת לזיה עליו להשכיב

בית ב פגה

18

מאז"ז דגאון הקדוש רבינו ר' חיים מקראמנע זצוק"ל זי"ע

מדת אמת כידוע .תתן אמת ליעקב והאמת
 דוא .הנפש החטית היא תמות' ויהי' ירא
 להמליץ עבורם כי היא ישאל אותו הקביה אי'
 מדתך מדת אמת ואי"כ מה יתן ומה יספ' מה
 שימליץ אברהם ויתפצל הלא יהיו רוב מחייבים
 ולכן יתחכם בזה ג"כ לחייבם ולומר עליהם
 יבחו ואי"כ כשגם יצחק ויעקב יחייבו אי"כ
 יצאו זכאים בדינם כי סנהדרין שראו כולם
 לחובה יצא זכאי כנ"ל .וכשבא ליעציה
 לאשר מרתו בראת אמת כמדובר והאמת היא
 הנפש החיטאת הוא תמות' ואי"כ אף שמרתו
 ממצע בין חסר לגבורה .וגם הי' לו צער
 גירול בנים עכ"ו כמנע להמליץ עליהם כי ירא
 שהשי"ת ישאל אותו אי' מדתך מדת אמת
 וכי זה הוא האמת .הלא האמת הוא הנפש
 החוטאת ונז' .ואי"כ מה בצע אם יתחיל להמליץ
 עליהם אתי שהשי"ת ישאלו שזה היפך מרתו
 כנ"ל ולכן פסק ע"פ דין אמת כמדתו . וגם הוא
 הבין רבלי ספק אמר יעציה לחיב ועבור זה
 אמר גם אע"ה לחיב כנ"ל ולזה עשה ג"כ כמו
 כוונת אע"ה בכדי שיצאו זכאים והנה כשבא
 הארון ית' אצל יעציה ואי"ל בניך חטאו לי
 כנ"ל והשכיל גם הוא והבין בחטאתו כוונת
 אע"ה כי לאשר ירע שמרת יעציה מדת גבורה
 וירע ג"כ שיעציה בוראי יאמר האמת כמדתו
 תתן צמת ליעקב ולזאת יחייב ג"כ כדי שיהי'
 כולם לחובה ויצאו זכאים כמדתו מדת החסד
 כנ"ל .ולכן נתחכם יעציה לדבר ולהמליץ
 עליהם היפך מדתו וכונתו כדי שיהיו
 הרוב מחייבים כי הלא מרתו גבורה ודויק :
 ןךךן שמיסיים .עד שאתם מקליטין אותי
 קלטו

דסנהדרין עיינו בוינו ודגיה כ"לם חייב
 איך יפטיר .ומה שאיזה כפרשים אסמכיהו
 אקרא .כ"לו רפך לכן טהור הוא" גם עלי'
 ינו דנים איך יתכן זה כי אם נראה בננע
 חברבורות לבנות טמא ואם כולו הפך לכן
 טהור הוא הלא הסברא אינה מחייבת זה :
אמנם הענין בזה הוא .דהקב"ה דרכו
 להטיב לבריותיו לאשר הוא ית' מקור
 החסד והרחמים לכן מי"ח על ברויותיו ברחמים
 להנה נתן לעמו תורת אמת ומשפטים ישרים
 ומסר דין ברויותיו לחכמים ולסנהדרין וכשהרוב
 מחייבים הוא חייב ואיש כזה הוא גוון ביד
 הסנהדרין כדין .אכן כשכל הסנהדרין מסכימים
 בחיובו זה האיש אין לו שום שייכות מצתה
 אל הסנהדרין ודינם כי כן גזרה תכמתו ית'
 שהאיש יצא זכאי ואין להם שום שייכות
 אליו . וזה הוא ג"כ טעם הכתוב שאם הפך
 כולו לכן טהור הוא והטעם הוא כנ"ל כי
 כל צור שנמצא על הנגע רק איזה שעדות
 לבנות זה האיש נמסר לכהן וכתורה וכמנע
 יעשה לטמאו . אבל כשכל הנגע כולו הפך
 לכן זה האיש אינו שייך לכהן כי לא מסרו
 הקב"ה בידיו וחקה חקק שאיש כזה נמסר
 דינו רק ביד הקב"ה בעצמו והכהן יטהרנו ;
ומעתה נבא לביאור הנ"ל הגמרא הנ"ל כי
 לעתיד לבא יאמר הקב"ה לאברהם
 בניך חטאו כי השי"ת ימסור ריגס לאברהם .
 אבל אבינו אברהם ע"ה שמדתו מדת חסד
 ידגיש בזה הענין ויחשוב לאשר יצחק בנו
 ע"ה מדתו מדת גבורה ביוצי יסכים ח"ו
 לחייבם .וכן יעציה יזכרת לומר כפי מדתו

לפסוקי אלוהו על המטס . ובהשכיבו אלוהו . תיכף ומיד ילזה נשמתו הקדושה בקדושה וצטטרס
 זי"ע ועכ"ה :

יד) **אז"ל** הרב הקדוש מוהר"ם מקראמנע זלוק"ל הנ"ל ה"י מחמתו של הרב הקדוש
 המפורסם ר"ר זאב מו"טאמיר זלוק"ל זי"ע . בעטמ"ה ס' הקדוש אור המאיר
 כי צמ טה"ק ר' ישראל דוב זל"ל ה"י מחמו של אל"ז הקדוש הנ"ל . ושעמתי איש מפי
 איש שפעס אחד עמד טה"ק ר"ר זאב זלוק"ל הנ"ל אלל החלון וראה בחון שהולך אים

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו ר' חיים מקראסנע וצוק"ץ זי"ע

חשב כפי מדתו מדת גבורה. אך נתן להם עצה כי אף שמדתו מדת גבורה אך עכ"פ בניו הם לזאת יועצט שיכנו להשיית בנצמו, ואחוי להם הקב"ה בעינייהו"י ר"ל בלי שום מסך מבדיל. ובדאי ימחול לכם כנ"ל. ומת רציים בטוב כל דברי הגמרא הזאת בטוב טעם ודעת, זי"ע ועכ"א :

קצטו להקדוש ב"ה והראה להם הקב"ה בעינייהו כי הוא כל יכול ואם אתם תפנו להשיית הוא בודאי ימחול לכם. (עיין בהערות שבסוף הספר) ונמצא מתורצים כל הקישויות כי אברהם אע"ה חשב בזה לטוב ולחסד כפי מדתו מדת ה"חסד". ויעקב אע"ה כפי מדתו מדת, "אמת" ויצחק אע"ה

ג.

עוד מוקיני הגאון הקדוש מוהר"ח מקראסנע וצ"ץ זי"ע.

שמי כל מעיינם ובלו כל ימיהם רק בתורתנו הקדושה כי הוא חיינו ואך רך ימינו. ומאסו בהבלי עולם הזה. ולכן הי' הר"ת של חכמה "ח לו מלפניו כל דארץ". אבל עכשיו בעוה"ז שנתמעט עוסקי תורה"ק ולומדי' ומבלים ימיהם רק בהבלי ע"מ הזה. עולם עיבר ובטל. ועיי"ו כל מי שבקי לרמות יותר מחבירו זה נקרא בעוה"ז חכם יותר הר"ת של מלת חכמה הוא "כי מלאה דארץ חמס" וד"ל. והנה אף זה אמר אא"ז הקדוש וצ"ץ בימי אשר היו אז ישרים וצדיקים ומרביצים תורה ויראה ברבים. עוסקים בתורה ועבודה וגמילת

אמר בלשוננו הקדוש לשעבר הי' הר"ת של "חכמה" ח"ל מלפניו כל דארץ. ועכשיו בעוה"ז הר"ת של חכמה כי מלאה דארץ חמס. עכ"ל הזהב. (והכוונה מובנת כי לשעבר היו כל עסקים וכל עניינם רק בתורה הקדושה ובמעשים טובים וכל מי שהיו יותר גדול בתורה ובמדות ישרות מחבירו היו נחשב אצל העולם לחכם יותר מחבירו. כי זה היו כל החכמה רק לעסוק בתורת ד' ובמצותיו הקדושים כמאמר הכתוב, ראשית חכמה יראה ד" ובמאמר, הן יראה ד' הוא חכמה" ולכן נקראים רז"ל הקדושים "חכמים" כי

א' ביחד עם בנו. והם שיכורים מאד ונפלו לארץ מחמת השכרות. וכראותו זאת קראו הסיק זילי הנ"ל לבנו הסיק ר' ישראל דוב הנ"ל. ואמר לו הידעת בני. לזה הליט אנכי מקנא. וכשמוע זאת הסיק רייד הנ"ל עמד מרעיד ומשחומס. כי הוא ידע שדרכו של אביו לומר תמיד שאף הלק היותר גדול אינו יולא לפני הקב"ה כידוע ואיך פתאום הפך מדתו לומר שהוא מקנא לזה האיש המפורסם בעיר לויש פחות שבפתוהים. והרב הקדוש רב"ז הנ"ל כשראה שבנו הקדוש נשחומס מזה. אמר לו בני, אומר לך כוונתי השיכור הגרוע הזה כנר פעל לפני השי"ת שהי' בנו כמוהו הוא שיכור ובנו ג"כ שיכור כמוהו אבל אני לא פעלתי עוד אלל השי"ת שהי' אחס כמוני ויש עוד מרחק רב ביני לבייך. ולזה יחי' כך שהשיכור פעל מהשי"ת יותר ממני. ולכן בני ללח ורכב על דבר אחס וניאה נא שמהי' כמוני ע"כ דבריו הקדושים זי"ע. כתבתי זאת בעצור המוסר השכל שיואל לנו מדברים אלו ועיין בהערות שבסוף הספר מה שביארתי ע"ד זה ונאמר חז"ל חייב אדם לומר מתי יניעי מעשי למעשה אבותי עיי"ש :

מא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' חיים מקראסנע זצוק"ל זי"ע

וגמילות חסדים. אנו מה נענה אבתריי. מאמר המשנה „יראי חטא ימאסו“ וסר מרע בדורנו אלה אשר באמת נתקיים בנו בעוה"ר משתולל. ד' ירחם);

ד.

עוד מא"ז הגאון הקדוש מוהר"ח מקראסנע זצ"ל זי"ע

פרנסה בגימטריא נשמה. במקום שיש פרנסת הגוף יש פרנסת הנפש. ע"כ ההולק מכתבי יד הקדוש מה שאמר בלשוננו הקדוש. (ויבן זה ע"פ מה ששמעתי מרב אחד שהי' בעצמו בטוריסק בש"ק אצל דו"ה הרה"ק המפורסם ר"א המגיד מטריסק זצוק"ל ושמע מפיו הקדוש בעצמו בסעודה שלישיית בעת אמירת התורה ואמר בוח"ל. אבי הקדוש זצ"ה חי' ל' כל ימיו מחלוקת עם הרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל. אבי הוקיני ז"ל אמר שצדיק להתפלל עבור גשם ותוכש הי' גשמיות נכל לבוא לרוחניות והר"ק מלובלין זי"ע אמר שצדיק להתפלל רק בשביל רוחניות. וגשמיות „יהיו איך שיהיו“ כך היו במחלוקת זה כל ימיהם ובסוף ימיהם היתה הרה"ק מלובלין לאבי הקדוש זצ"ל שצדיק להתפלל בשביל גשם ותוכשיה"ל בני גשמיות נוגל לבוא לרוחניות ע"כ). זי"ע ועכ"ל:

ה.

מא"ז חרב הגאון המפורסם קדוש עליון ר' יוסף משה זצוק"ל (מקראסנא*) בן א"ז הגאון הקדוש מוהר"ח זצוק"ל הנ"ל זי"ע ועכ"ל:

ועי' ברש"י שם אומר בפירוש בוח"ל יראי „שמי שמרי שבת“. הרי מפורש יוצא בגמרא הזאת דשבת הוא שמ של הקב"ה. וסיים וקיני הקדוש זצ"ל הנ"ל דלפלא הדבר דלא הזכירו הפוסקים מנו הגמרא. ובהיות כן אפילו להפוסקים דסברים דאין פוסקים הלכות מהוה"ק. אבל דבר זה שהא מפורש בגמרא וברש"י הקדוש זי"ע הם דין גמור היא דינא דגמרא והחיות ליהודי בוח:

עד

איתא בשו"ע או"ח סימן פ"ד במגן אברהם סעיף קט"ו, דאסר לתוכר שם שלום בבת המרחץ וכדומה דשלום שמו של הקב"ה ע"כ. ואמר הוא זי"ע דלפי"ז אסר לתוכר שם שבת בבית המרחץ וכדאיתא בנה"ק דשבת שמא דקב"ה וראי' מפורשת יש לרברי הוה"ק הנ"ל בגמרא ערוכה במס' תענית דף ה' ע"ב ואמר רבי יצחק שמש בשבת צדקה לצינים שנאמר וזרחה לבם יראי שמי שמש צדקה ומרפא

* (עו) מא"ז בקדוש הנ"ל מלמד כתי קדוש עליון. בנו של א"ז הקדוש האלקי מוה"ר חיים זוקיל מקראסנע זי"ע הנ"ל. היו גם גאון מפורסם והי' רעו וחנינו של הגאון הקדוש המופרסם ר"ר יעקב במסין זוקיל משיטעווקא זי"ע. וגמלא לללינו הכנסה חיבורים מינו כהב יד קדוש וכחוסכ פירוש על מס' כתובות דף על דף בחריפות ועמקות מולא ממש כמו המהרש"א ז"ל ויש לללינו מכתב אחד מומנו שהתח ענינה אחת בחריפות נדול

בית ו פנחס יא 21

עוד מאאז הגאון הקדוש הנ"ל מכתובת יד קרשו ממש .

אמת ר"ת האמתיות אבן מקיר תזעק . במ' יצירה אבן אחת כו' כשזעק מקידות אבנים נקראים אותיות כמו שכתב ב

ז.

עוד מאאז הגאון הקדוש ר"ר יוסף משה טקראסנע וצוק"ל הנ"ל .

בפ' וישב , ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת ותטאתי לאלקים" . והקשר המפרשים . חזא מה שאמר ואיך אעשה הרעה , הגדולה" משמע דרעה קטנה מותר לעשות ואיך יתכן זה . ותו . דע"פ דקדוק הלשון ה' לו לומר , ואחטא" בלשון עתיד לא , ותטאתי" דהיא לשון עבר . ואמר הוא ז"ל דהפי' הא כך . דאשת פוטיפר אמדנו ליוסף הלא אתה מחייב לקיים מצות תשובה דזה מצוה מהתרי"ג מצות ואם לא תעשה

עבירה איך תעשה תשובה . כמבואר זאת בספרים הקדושים . ולזאת השיב לה דאם בעבר זאת צריך לעשות עבירה כדי לעשות תשובה למה צריך לו לעשות עבירה גדולה כזאת לבעול בת אל נכר ולא די בעבירה קטנה . וזהו שאמר ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת . ועוד אתה חושב דמלו"ל לא חטאתי עוד . לא כן הוא כבר חטאתי ויש לי על מה לעשות תשובה . וזהו אומרו בלשון עבר , ותטאתי" לאלקים . ודו"ק :

ח.

מאאז הגאון הגאון ר"ר ישעי' יהודא לייב וצ"ל בנו של אאז הגאון ז"ק ר"ר יוסף משה מקראסנא וצ"ל הנ"ל :

אמר דיש לומר עד ע"ז . בנה האופן . דלפי דבריו דאמרה לו שהוא מוכרח לעשות עבירה כדי שיהי' לו על מה לעשות תשובה כנ"ל . לזאת השיב לה יוסף הצדיק ע"ה . דאם כדבריו דאינם יכולים לנשית תשובה אם חוטאים מקודם נמצא דהקב"ה דהוא ג"כ מקיים כל דתורה כמארז"ל . וממילא הוא מקיים מצות תשובה ע"כ דהוא ג"כ

מצוה ממצות התורה . וא"כ בטלה דנתן וסברתך כי הלא הקב"ה בוודאי מקיים כל המצות תשובה אף עלא חטא ח"ו מנו"ם . וזהו אומר , ואיך אעשה דרעה הגדולה" הזאת , ותטאתי לאלקים" היינו דזה רעה גדולה מאד לומר ח"ו דהקב"ה חוטא מקודם . ומלות , הרעה הגדולה" אינו חיד נ"ל העבר דה רק על הכ"ת , ותטאתי לאלקים" . ורי"ף דבפ"ד

גדול כדרכו . וכלל המכתב הזה לחנינו הרב הגאון הקדוש משפטייוקע ז"ע הג"ל ר"ס גס הוא מכסס להחירה וענה לו הגאון הקדוש משפטייוקע שנס הוא מכסס על ככרתו חמיסי"ם . וכזה לו בכבוד גדול לכבוד ריעי חמיסי הרב הגאון המפירסם הקדוש . ושיב שלח אליו הגאון הקדוש רנ"ל את המכתב הזה להגאון הקדוש בטל ס' הקדוש מיס קדושים ז"ל . וכזה לו ג"כ שוכסס להחירה כי ככרתו חמיסי"ם הסס . ונמלא חללינו במכתב אחר שלשה כתבי יד קודם מהגשו שלשה גאונים וקדושים ז"ל ז"ע וע"ה"ל :

מא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' ישעי' יהודא לייב מקראסנע וצוק"ץ וי"ע

כחוטא ח"ו. אלא בודאי ששקר אתה דובר
ויכולים לקיים מצות תשובה אף כשאינם
חוטאים כלל מקודם ודו"ק וי"ע ועכ"ל:

דבכלל נסתרים דבריך. דבאמת יכולים
לעשת תשובה אף שאין חוטאים מקודם.
דאל"כ מוכרחים ח"ו לעשת להקב"ה שיהא

ט.

מאמר בחריפות נפלא מכ"ק זקני הגאון ר' שמואל וצוק"ץ מקאמינקא
ו"ע בן בנו של א"ז הגאון הקדוש ר"ר צבי מקאמינקא וצוק"ץ. שהי'
מגדולי תלמידיו של רבינו הבעש"ט וצוק"ץ"ה *

לפענ"ד דברי התוס' ברורין ומעולם לא עלה
על דעתם לומר דלדכמים איסורא דאורייתא
גמי ליכא והוא שהרי לפי מה שהבינו בדברי
התוס' קשה מאד ההלכות קושיות במאי
דמשמע דלדכמים איסורא גמי ליכא ותו
דלישנא דאי לאו דאתרבי משמע דלר"י
ולר"א הוא דאמרי ואנאי לא כתבו בפשיטות
משמע בשמעתין דלדכמים אפ"ה איסורא
לכא אמנם כך הן עיקרן של דברים בפי
דברי התוס' דמשמעות דחמץ הוא דבעינן
לברורי אם נימא דכל היכא דמצינן שם חמץ
היינו דלית ביה תערובת כלל רק חמץ לבד
והיכי דבעינן לנל"ל תערובת בעי לפרושי
וממילא לענין גדר ה"ג דיגוי יוצא ידי גדרו
בתערובת או גקשה. או דנימא דשם חמץ
כולל תערובת והיכי דבעי למעוטי תערובת
בעי לפרושי וממילא לענין גדר וכי גמי
דיוצא ידי גדרו בתערובת או גקשה. וזה
שכתבו

הא"ח ה"פ סימן תמ"ב. הרב יכתב
דלדכמים איסורא דאורייתא מהא
איכא בתערובת חמץ. והרב ט"ו הרבה
להשיב עליו. גלפענ"ד דברי רבינו הב"י
שרירין וקיימין ואשיב ידי בעזה"י להשיב
על ראשון ראשון. מ"ש דמג"ל זה לדכמים
דלא דרשי כלל. לק"מ שהרי כבר כתבו
התוס' בר"פ א"ע (ד' מ"ד ע"א) דלר"י גמי
דלא דרוש כל לענין מלקות לענין איסורא
דרוש עיי"ש. וא"כ ה"ג נימא לדכמים. וע"כ
לומר כן דאל"כ ר' יוחנן דלא כמאן. וזה
פשוט ומ"ש דא"כ למה לן לאוקמי מתני' לר"י
דלדכמים גמי איתא כו' ע"ע. לק"מ ג"כ שהרי
בסיפא סימא מתני' הרי אלא באזהרה והיינו
בלא"י וזה פשוט ג"כ. ש בראיתי להתוס'
שכ' כן ומ"ש מדברי התוס' כבר הרגיש הרב
מהרש"א ותמה עליהם שדבר זה הם נגד
דברי כל הפוסקים ע"ע. אמנם אהר העיון

ט"ז) * א"ז"ן בגאולה"ק הלזיק המפורסם ר' צבי וצוק"ץ מקאמינקא הניל השתוקק כל
ימיו לעלות לא"י אבל מפני שסיו עני ולבין מאד לא היו זיכולו להוליד
מכה אל הפועל את מחשבתו הזאת וצקאמינקא היו שני פעמים בשנה יומא דשוקא. פעם
אחת אחר פסח והפעם השנית לאחר סוכות. ואירע פעם אחת ציומא דשוקא שהי' לאחר
פסח וכנס אינו יהודי אחד בדמות עני מחזיר על הפתחים לבית אל"ז הקדוש זיל הניל.
ובסנית היתה רק זקנתי הרבנית אשה של אל"ז הקדוש זיל הניל. כי אל"ז זיל הי'
צביהמ"ד ועסק שם עבודתו עבודת הקודש כמנהגו הטוב. וציקא הלינו יהודי מוקנת
טרבנית לאחר היוס יומא דשוקא והוא הולך להסוק הזו ויש אלו מנעלים גדולים ואין
כחם לילך עמהם לשם כי הם ככדים מאד לזאת הוא מבקש מלחה שחרטה לו להניח
המנעלים

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל וצוק"ר מקאמינקע ז"ע

דבשמעתין לא משמע כן דק דאי לאו דאתרבי
למלקות לא הוה אמרינן דכרת נמי לחייב
דק דאיסורא נמי לא הוה ב"י ממשמע ת"ז
דחמץ דאינו כולל תערובת. וא"כ לציין
גדר נמי אינו יוצא רק דאתרבי למלקות מכל
מחצתא והא נמי ליכא למימד דעכ"פ השתא
דאתרבי גלי לן קדא דכולל תערובת שהרי
לא אתרבי אלא למלקות גרידא והוה דקשיא
לח. וא"כ אינו ענין להאי דכתבו הפוסקים
דלחכמים איסורא דאודייחא מיהא איכא והיינו
כדכתיבנא דרדשי כל לאיסורא גרידא כד"ל
והחוס' לא אידי מזה כלל. דק משמעוהא
דחמץ גופא לרי"א הוא דקא בעי לברור. ודו"ק
כי זה ברור בפי דברייהם עכ"ל הזהב והשחר:

כתבו דמשמע בשמעתין דמשמעוהא דחמץ
אינו כולל תערובת ואת לאפ"ק דלא גימא
דחמץ כ"ל תערובת. והאי דבעי כל לרבווי
הוה מש"מ דאימעט הכא בפסח מכרת ולכך
איצטריך כל לרבווי דלא גימא דמלאו נמי
אימעט וממילא דלענין גדר הי"ג דיוצא והאי
דקאמר מדפ"ק עליו הכי קאמר דאי לאו
דאתרבי למלקות היהו דאי לא אימעט מכרת
ה"א דכרת נמי מחייב דכלל גם תערובת
מ"מ השתא דאימעט גימא דגלי לן קדא תו
דמשמעוהא דחמץ אינו כ"ל תערובת אבל
השתא דאתרבי למלקות ממי"א דלוקשטא נמי
כולל כל תערובת רק דאימעט מכרת והיינו
דקאמר מדפ"ק עליו חמץ הא. וע"ז כתבו

י

עוד מאמר יקר בחריפות על יו"ד ה' מילה מאמ"ו הגאון הנ"ל:

אי בתוך ח' כשר אמאי הוה שבת נמחלי'
ערב שבת. מוכח דהש"ך ז"ל סובר כד'
הרא"ש ז"ל שהרא"ש סובר דבתוך ח' כשר
ומחאי טעמא א"צ להטיף ד"ב וכן הדמ"א
הבין בדברי הרא"ש כן. והש"א ואמ"ן הקדוש
והגורא השיגו עליהם ותוכן דברי הש"א
בכל אריכות עליו ה"א דארבא הרא"ש ז"ל
סובר דבתוך ח' כיון שאינו במצה ה"ל שאינו
מצוה למול עד יום ח' אי"כ הרי הוא כחותך
בשד

דנהג הדמ"א ביו"ד סימן דס"ב סעיף א'
פסק עבר ומל בלילה פסול וצריך
לחזור ולהטיף ממנו דם בריח מל בתוך ח'
וביום יצא ואינו צריך להטיף דם בריח.
והוא מהרא"ש ב' ד"א דמילה והש"ך סק"ב
הקשה על הרא"ש דאי"כ למה דוחה
שבת דאמרינן להדיא במנחות דאם נקצר
שלא כמצותו כשר אינו דוחה שבת
דמקצדין ערב שבת דשלא כמצותו כשר וא"כ

המנעלים הללו נביתם. ולעת ערב נשיחזור מהשוק יקח אוחס. ונכרלסה לזה. וסנית את
המנעלים תחת המטה. והלך לו. ואח"כ בא אח"ז הקדוש ז"ל הניל לבימו. ולא ספרה לו
מזה כלום כי מה ל"מ לו לרעת זה. והנה האיני יהודי הלו לא בא לעת ערב ליקח את
המנעלים. והיא שכתה מכל הניל והנה בימינו אלה שמכבדים אף אתר המטות ג"כ יכולים
תיכף למלוא מה שנמלא אחורי המטות. אמנם מלפנים ובימים לבית אה"ז הרה"ק הניל
שה"י יוסב נבית אחד וכל ימיו עסק רק במורה ועבודה ומשרתים לא היו לו. כי ה" עני
ואציון ר"ל. לא היו לו דרך לחפש ולנקות אחורי המטה. רק בחמצי במקום הסככה.
ולאח נבשקע הדבר. כי לא ה" שום מליאה להזכר מהמנעלים האלו. אף כשהגיע ימי
ערב פטח שאז מחויבים לחפש ולבדוק במורין ובסדקין אולי נמלא איזה דבר חמץ.
ובכו

טאא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל זצוק"ל מקאמינקע זי"ע

בבשר שלא עבד מצוה כלל, וממילא בטל
מ"ע של מילה וא"א לתקן עוד כשיבא יום
ח' זמן מצותו הרי זה כמו שנחתך כל הגיד שלו
הרי א"א לומר נליו שהוא גורל, וגם לא
קיים מ"ע של מילה, וזה שכתב הרא"ש
שאינו צריך להטיף ד"ב הוא כי לא יועיל
לו כי מה יועיל לו הטפת ד"ב כי הטפת
ד"ב אינו שייך כ"א במקום שחיישינן לערלה
כבושה אבל זה שכבר מהול א"א שלא קי"ם
המצוה אבל מה יוסיף ומה יועיל הטפת ד"ב זה
היכן דברי הש"א וביתר ביאור ותבלין מדבר'
א"א כי ל"א דברי א"א הגם שגם הש"א
כיוון אבל הפרש גדול יש כי היא ז"ל כל
דבריו מאירים כשמש בסברת ישרות אשר
הש"א ל"א ביאר דהיינו מ"ש ההרש בין גורל
מהול לזה זאת היא מא"א אבל יותר מזה
(4 ביאר) א"ז ה"ק עד אשר אני תמה על
הש"א איך לא ראה זאת וה"א עסק בהענין
בעומק ומ"מ לא דאה זאת, ראה עד היכן

גדלה קדושתו של א"א ה"ק ושכלו ה"ק
והטהיר ממש גורא הוא כי הוא ז"ל אמר
שעמד מרעיד על דברי האחרונים הש"ך ז"ל,
אך הבנו זה כדברי הרא"ש דסובר בתוך
ח' כשר ומהאי טעמא א"צ להטיף ד"ב דא"כ
הרא"ש סותר א"ע תוך כדי דבור, דהרא"ש
הקשה על הראשונים בה"ג ז"ל דכתבו דקטן
שגורל מהול אין צריך הטפה ונתגייר כשהוא
מהול צריך הטפה והטעם דזה כבר הי' לו
ערלה, והקשה עליהם הרא"ש דא"כ קטן
שנימול תוך ח' ה"י צריך הטפת ד"ב דכבר
הי' לו ערלה, ובאמת אינו כן כמו שרוצה
ל"ה כיח שם מגמרא עיי"ש, ולדבריהם הרי
שוברו בצדו דקטן א"צ להטיף משום דכדין
נימול דבדיעבד בתוך ח' כשר וה"י עשה
מצוה משא"כ גר שנימול בנז"ת ודא' צריך
להטיף א"א אדרבה מוכרח מדבריו בתוך זמנו
לא יצא אפ"ל בדיעבד, ומש"ה קשיא ל"י
להרא"ש דכיון דלא יצא וה"י ממש כמו גר
הגימול

זכך כאשר התחילו להול"א את כל הדברים מאחורי המטה, הרגישו שנמצא שם איזה דבר
כבד, וכרוז גיעות הול"א הדבר הכבד הזה, ור"ל שהם מנעלים, והתחילו לחשוב בזה
של מי הם המנעלים האלה והזכירם א"ע זקנתי הרבנית ז"ל שגורל ציומא דשוקא שה"י
לאחר פסח העבר זה קרוב לשנה נכנס לביתה האינו יהודי הנ"ל והניח המנעלים כג"ל וה"ו
להם לפלג מפני מה הם כבדים כ"כ, וכאשר הביטו היטב ראו שהמנעלים מלאים עש
דינרי זהב, ומיד אמר א"א הנאוה"ק ז"ל הנ"ל, המעות הללו נתנו לנו מן השמים שה"י
לי על הולאת לנשוע לארץ ישראל, ומיכה אחר חג הפסח נס"צ עם זקנתי הרבנית ז"ל לא"י:
והנה היא ז"ל היטה לרקת גדולה, ואם היו בקאמינקא איזה מקשה לילד קראו אותה
וכאשר באתה על מפתן הבית מיד הולידה האשה בנקל, וחסו מפורסם, ובבואה לא"י
אירע שבית הקרוב לביתה היטה מקשה לילד, ול"וה עלי' בעלה א"א? הקודש ז"ל שתיך
לשם רק כל יודיע לאיש שהוא ל"וה לם, והלכה לשם, ומיד כשדרכה ברגליה על מפתן
הבית מיד הולידה האשה כג"ל, ואירע הדבר הרבה פעמים אלל אנשים הרבה, ובעבור
זאת התחילו בני העיר להרגיש בזה ושאלו איש לרעהו מה זאת שמיד שדורכת קף רגליה
מיד נושעים הנשים ומולידים בנקל, ונתפרסם הדבר בעיר, ובהסתיבה, והיטה מוכרתת
ליך לכל הנשים שאירע להם כן, כי לא יכלה שוב להסתיר הדבר, ומוכן שלא רתה לקחת
שום מעות ושום מהנה בשביל זה, והנה אירע פעם אחת אשר האדון שבעיר היטה בזה
מקשה לילד, וכמוכן קראו להרבה רופאים המומחים וצקיאים בדבר המפירסמים שמה
וטולס אמרו גואש, ולאשר האדון הנ"ל היו מאד תזיב בעיני בני העיר כי היו זרכו
להטיב

מא"ז הגאון הקדוש ר' שמואל זצוק"ל מקאמינקע זי"ע

הערצה לא שיכא בהו הטפת ד"ב כלל
וזה בר ד מאד. ע"כ הנתקת' נחבנים של
אא"ז הגאון הקדוש מקאמינקא זצוקל"היה
זי"ע ויכ"א :

הנימוס מקודם שנתגייר ואפ"ה א"ע להטיף
ד"ב והיינו ג"כ משום דהטפה לא שיך רק
כשיש לו עדלה כמו שנלד מהול' למאן
דחייש לערצה כבושה אבל קטן נימול תוך
ח' וגר שנתגייר מוצ"ל שכבר נחתך מהם

יא.

שור מאמר נפלא מא"ז הגאון"ק מקאמינקע הג"ס :

את גבולו. וזה שאמר דהע"ה כינס כנר, מי
הים" נותן באוצר התמות ע"כ, ויראו מד'
כל הארץ" וכו' וכנ"ל. וזה שהבטיח הנביא
ומלאה הארץ דעה את ד' כנ"ל מ' מסכים
ולכאורה אין זה טובה שתחברנה החכמה
ביותר אך ע"ז הבט"ה כמים לים מסכים שתהי'
דק כפי הגבול. וזה שהתפלל דהע"ה, הקמ
לכבודך אמדתך אשר ליראתך" דהנה אמרה
נקרא חכמה וזה שדתפלל דהע"ה ש הי' לו
"חכמה לראתך" ולא יותר. וזה כוונת
דמדרש דור אנוש קלקלו באז הוא אי-דיין וא'
גקרא דכמה כמה שנאמר ואאלפך חכמה. וזיין
גקרא זיין כדות והא מקום היראה היינו
שהם חיי חכמים גדולים ולא הי' להם יראו
כלל. לפיכך גרמו שהים יצאו חוץ לגדר
ונשטפו. דור המדבר תקנו באז כי הי' להם
יראה גדולה שנאמר, ויראו העם את ד".
ולא הי' להם חכמה כלל עדיין. לפיכך גרמו
שהים נהפך ליבשה. וזה שאמ' הכתוב
וחמשים עלו בני ישראל ותרגום יר שלמי
פירש, מוזיינין" בעובדין טבין כי זה הי'
בבחי, "היראה" שהוא בוזי", זיין, כנ"ל,
ובזה

איתא במדרש דור אנוש קלקלו באז שנאמר
או הוחל לקרוא בשם השם. לפיכך
נהפך על הם יבשה לים. דור המדבר תקנו
באז שנאמר אז ישיר משה לפיכך נהפך
עליהם ים ליבשה. הענין הוא. דמבואר
במשנה כל שיראת הטאו קדושת לחכמתו
חכמתו מתקיימת וכו' שנמצא שהיראה הוא
כלי להחכמה. וזה ידוע שהים הוא כלי
מחזיק המים וראי' לזה, ולמקוה המים קרא
ימים" ועוד, "כמים לים מסכים", וזה ידוע
מה שאדם עשה בעוה"ז גורם שתעשה כן
בכל העולמות נמצא כל מי שהחכמתו יתירה
על יראתו יכול לגרום ח"ו מזה למבול כי
עיי' גרם שמי הים יתגברו כיוון לגבולם.
וזה מה שאמר הנביא האתי לא תראו תן
שמתי, ת"ל גבול לים". ולכאורה קשה מה
שהשי"ת מתפאר א"ע דווקא בזה הלא יכול
להתפאר בבריאת כל העולמות וכל אשר בהם.
אך הענין הוא כנ"ל כי כמו שהחול גבול
לים כן הראה גבול להחכמה וא"כ כאשר
יהי' חכמתו יתירה על יראתו ח"ו יעבור
הגבול ויגרום עיי' ח"ו שיעבור גם הים ח"ו

לפני כן לזאת מרקה מפיו של אחד מהיחודים שהי' אז בבית האדון שהוא יודע וזוכר
אשה אחת מנסי היחודים והיא יש לה זכות גדול שאם רק דורכת כף רגלי' על מפתח
הבית שיש שמה אשה מקשה לילד מיד יולדת האשה ברווח ונקל. כשמוע האדון הלו הדברים
האלה שלם מיד אחד זקנתי הלדקה ז"ל, והיא היסה מוכרחה לילך מיד כיוזון. ומיד כרנע
פואה לבית האדון הלו חקף ומיד המליטה בה האדון וולד בריוח כמנהגה ושאל לואה האדון

מאמ"ז הנאון הקדוש רבינו ר' שמואל זצוק"ל מקאמינקע זי"ע

ומחמת שהגיע למדרגת אמונה ע"כ נאמר
 ויחשבה לו צדקה. כי ענין הצדקה שנותנים
 לאחד מה שחטר לו ואיך שייך כביכול
 בו ית' צדקה דק באמונה כתיב הן בקיושו
 לא יאמין וא"כ אין שייך בו אמונה ע"כ
 מי שנאמין בו ית' כדאי כביכול כמו
 שנותנים לו צדקה. וזהו שכתוב וירא העם
 את ד' ויאמרו ב'ד'. ולכאורה קשה והא
 למדרגת אמונה באו עוד בהיותם במצודים
 שנאמר ויאמן העם ולהג"ל נכון. כי תחלה
 באו לאמונה שהשי"ת הוא כל יכ"ל אבר
 לא באו נדיין לאמונה שהשי"ת אין סוף
 וסברו שהוא כמו שהשיגו וכשבא' אל הים
 וראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים.
 וראו שמחולק לא השיגו כלום. ע"כ
 האמינו שגם עכשיו אינם משיגים כלום.
 כי הוא אין סוף. ע"כ כתיב אז "ישיר"
 משה "שר" לא נאמר אלא "שיר" כי הכינר
 עצמם

ובזה נחא מה שהשירה נכתב איתה ע"ג
 אבינה כי הקלף הא הכלי לרמו שגרמו
 שנשאר הכלי ריקן רק ע"ז קשה הלא כל
 השירות צריך להניח ויקן רק ג"ל ע"ס מה
 שאמר הרב הק' מיטאמר ז"ל הכיבוד
 בשדי זמרה היינו שהשי"ת בוחד זה
 שנשאר אחד התכלה. ואני אומד הכוונה
 בשרי זמרה דעיקר צריך לידע לאיזה
 השגה שיבוא שהוא שירינים שעדיין לא
 התחיל כלל מנחת שהשי"ת הוא אין סוף.
 וזה שנאמר לאברהם אע"ה והאמין בד'
 ויחשבה לו צדקה. ולכאורה קשה והא כתיב
 הבט נא השמימה ואיחא שהגביתו הקב"ה
 למעלה מקופת הרקיע אי"כ מה דב תא
 שהאמין בד'. ולהג"ל נכון שאע"פ שהגביתו
 הקב"ה למעלה מרקיע והשיג כ"כ אעפ"כ
 לא טמך ע"ז רק שאמונתו היתה שעדיין
 לא השיג כלום מחמת שהשי"ת הוא א"ס

כמה שהיא רול"ת עבור הדבר הזה שכל לה אח צחו ממוס לחיס וגם הוולד בריא. וכמה
 מעוט שחאמר יתן לה. והען וחאמר אליו. אני חני רול"ת שום מעוט עבור זה. כי
 חף חס יהודים נוחים לי מעוט עבור זה אני חני לוקחה. והאדון הלו עמד מרעיד. ושאל
 אוחה. הלא אחת חשה עני' ולמה לא חרלה מעוטי. והיא בחחה שאינה רול"ת חף פ"ח.
 והאדון הלו דיבר עם היהודים שהיו שמה אז צביתו שדברו הם על לבה לקח מחמו
 מהנה גדולה עבור זה. כי הלא חס ה' חומרים לו מקורים לו רופא גדול חחד שיוכל
 להושיע לה ה' נהן עבור זה אלפי חרומים. ולמה חתפקה חשה העני' הזאת ולא
 חרלה לקח מחמוה וממש בזיון יחשב אללו. שהוא לא ישלם לחיס כמעשהו. ודברו
 החנשים על לבה. והנה כל דב"יהם היו לריק. ונחמה חחחלל נכונה כי רחשית למה לה
 מעוטי. היא ובעלה מחתפקים צמה שיש להם והשנית חף יחנן למכור מיה בשביל מעוטי.
 חס הש"ת וזכה אוחה במלטה גדולה כזאת שחנשים נושעים על ידה ושחורים בחיים.
 שכלי ספק חללה שחן זה בזכותה רק בזכות בעלה הקדוש ובזכות חכוכים הקדושים.
 וח"כ חף יחנן שהיקח עבור זה מעוטי. חף זחח מבקשת מחח האדון שחאשר היא לעח
 זקנהה ומי יודע מה יולד יום לזחח ברלוונה להשחטחה על קברי הקדושים אשר בחרך. וגם
 ציחוד לפני החכות הקדושים ע"ס. וכאשר חין מניח לשום חיש לילך למערת המחפלה.
 לזחח מבקשה מחמו ליתן לה פחקה שניח אוחה לילך לשם. ומובן שחיקה נחן לה פחקה
 שכליח עח שחלה לילך למערת המחפלה יחיו אוחה. ולקחה כפחקה וללכה לה. והנה
 הרופאים שהיו שמה נחקגלו מחוד בדבר הזה. שכל חחחולוחים ורפואתם ה' ללא
 כועיל. והחשה הזחח לא עשהה כלום ורק כנגע כזחח כזחח המלטה וולד וכאשר שחמו ורלו

מא"ז הנאון הקדוש רבינו ר' שמואל זקוק"ס מקאמינקע ז"ע

להראות שעדיין לא השיגו כלום. וזה הוא בחי' שירה בלשון שיריים. וע"כ נכתבים כל השירות ארית ולבינה להראות שעתידין עוד לאבר ולהם ה' על השירה הזה. ע"כ דבריו הקדושים והטהורים. זי"ע ועכ"א:

לצמם שהשי"ת יעזור אתם להשיג יותר ויאמרו עוד שירה. „ויאמרו לאמר“ „אשירה“ הכל בלשון עתיד. עד שבסוף אמר „ד' ימלך“ לעולם ועד. היינו שתמיד לעולם ועד יאמרו רק „ד' ימלך“ ולא י' נלך.

יב.

עוד מא"ז הרב הנאון הקדוש ר' שמואל זקוק"ס מקאמינקע.

אופן זה ולא בא פן אחר. אבל בכאן דאמר ר' חלבו מפרש „היוצא“ מביהכ"ס איך יכולים לטעות ולומר דכוונתו על למיעל ג"כ. הלא אמר בפירוש „היוצא“. ונמצא דהמלות האלו לא אמרן אלא למיפק מיתריג המה. ואמר תא ז"ל דנוכל אפילו לומר דזה כוונתו. דהתורה נחלקת בשלשה סוגים. איסור. מצוה. רשות. ולואת חידש אביי דלא תאמר כיון דר' חלבו אינו אומר רפ' הדין דהיוצא מביהכ"ס לא תחשוב דלמיעל אינו איסור למירחט. אך לא מצוה ג"כ רק

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"ב) א"ר חלבו א"ר הונא היוצא מביהכ"ס אל יפסיע כסיעה גסה אמר אביי לא אכרן אלא למיפק אבל למיעל מצוה למירחט שנאמר (חושע ו) נרדפה לדעת את ה' נכ"ל הגמרא. והנה דקדוק המפורשים בזה דאן שייך למיתגי כאן הלשון לא אמרן דבבר שלא הי' שום סברא לומר דכוונתו גם על זה דבכל מקום דיש לא שנו או לא אמרן הוי אם אחד יאמר מיכרא ד-כ"ל להפכו גם באוכן אחר. יאמר השני לא שנו או לא אמרן רק על

שנהן לה הפחא הנ"ל הקדומו הם ונסעו לחברון להשומר הממונה לשמור את המערה המכפלה שבאם חבוא אליו אשה א' מנשי היהודים וחביו לו פחא מן הארון הזה שינה אויה לילך לחוך מערה המכפלה. אזי לאחר שהלך לשם יסבור מיד הדלת מהמערה מבחין כדי ששאר שמה. ובה לא יעבור על פקדח הארון כי הלא אינו כותב בפקחו שלה יבגר אחר הליכה לשם את הדלת כי הלא לא שם לב לזה שיעלה בדעת השומר לעשות כן. וגם אינו לריך להתיירא אולי יודע הדבר. כי הלא היא תשחר שמה לזמחות. ומי יגיד להארון מזה כך אמרו הרופאים המסקנאים הנ"ל להשומר. ושארדו אויה בזמון עבור זה והוא הצטיח להם לעשות כפקידתם עליו. והנה זקנתי הלדקה ע"ה ההחילה להכין את עליה לזה בסיגופים והעניוה ובהרה יחירם. וכשגזרה חפלה. נסעם לחברון ובאחה להשומר הלו ונתנה לו הפחא הנ"ל. וחיכה פתח לה את הדלת והלכה לחך מערה המכפלה ע"י המדריגות והלכה אויה מדריגות ותשאר עומדת על מדריגה אחת. והחחילה לשפך את לבה כמים בחפלה ובחמונים לפני ממה הקצה בזכח האזנות הקדושים ע"ה החמונים שמה. והשומר הלו כעבור איזה רגעים אחרי הליכה לשם והבין שכבר הלכה כמה מדריגות. סגר חיכה את הדלת מבחין כנ"ל. וז"ל לא הרגיש בדבר הזה כי במקום עומדת על מדריגה אחת ה"י חובך ואפילה ואינם יכולים לידע אם הדלת פתוח או סגור. אך כהחמה את חפלה וחמונית" והלכה בחזרה למעלה ע"י המדרגות עד מקום הדלת אז הרגיש שהדלת מסיגרה ודפקה בכל כחה וביקשה בכני ובחמונים לפחות לה

מאמ"ו הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל וצוק"ר מקאמינקע ו"ע

וזה הוא ש' קשה לאביי. ולזאת מתרץ לנו אביי דבאמת אינו קשה כלום. דרין דהליכה לביהכנ"ס מקרא מפורש הוא גרדפה לדעת וגו'. והמלה אב"ל למיע"ל מצוה למירחט עולים כולם ביחד. היינו דאביי אינו יאמר לנו הדין דמצוה למירחט לביהכנ"ס. רק אימר לנו דזה שמצוה למירחט לביהכנ"ס מקרא מפורש הוא. והו' אורו "אב"ל למיע"ל מצוה למירחט" ר"ל "שמצוה למירחט" מקרא מפורש הוא גרדפה לדעת את ד'. וז"ל קרי בי רב הוא. ולזה אין צורך לרי' חלבו אי"ר הוגא חדש רק הדין דהיוצא ודר"ק:

רק רשות לזה אמר דלא כן הוא כי ר' חלבו לא נחית לר"ג דלמיע"ל רק לדין דהיוצא והו' שנומר לא אמרן אלא למפן אב"ל לניצל לא רשות וזו רק מצוה למירחט. ואמר שביצא אח"כ כתוב זאת באיזה מברשים. אך באמת שאין זה כונת הגמרא. והאמת כונת הגמרא הוא כך. דצריך לרבוין מה זה שרי' חלבו אמר רב הונא אומר רק הדין דהיוצא. הלא מקודם הולכים לביהכנ"ס ואח"כ יוצאים מביהכנ"ס. ואם ר' חלבו א"ר הונא רוצה לומר דין מהליכה דביהכנ"ס למה אינו אומר לנו איך שנלך לביהכנ"ס. אם לילך במתינות או לרוץ או בענין אחר.

יג.

עוד מאמר נפלא בזקני הגאון"ק וצוק"ר מקאמינקע ו"ע.

ישע"י הנביא ע"ה אומר (ישע"י א') לכו חטאים כשנים כש"ל ילבינו. אם יאדימו נא ונוכחה יאמר ד', אם יהיו כחלוע כצמר יהיו. והנה תרבה יש דקדק בפסק

לה אם חלה. ואין קול ועונה. והבינה שזאת עשו לה במהכין כדי שחמום שמה. והתחילה לשפוך את שיהיה לפני המקום ב"ה בדברים כאלה. רבש"ע לא חיכפת לי כלל אם חמות כעת. אך אוי לי וחבוי לי אך יכול להיות שאשאר בפה מקום קדוש כזה ואה"ו בידע עם האבות והאחרות הקדושים. מה שייכות יש לי להם. והרבחה בזכ"י רבה מאוד בכל כוחותי עד אשר כוחותי עזבו אותה ונפלה על הזרדינה מאין אונים ותיסן. ופחאום הרגישה שאיש אחד מקיץ אותה. וכשפזתה את עיניי ראתה שהאיר שמה. ועומד כנגדה היש אחד חלרו כפני מלך וכחר מלכות על ראשו. ויאלח תחת זרועו איזה ספר. והאיש הזה אמר לה. בתי אל תחירי. לא חמות בכאן. ועוד יש לך שנים לחיות. אני הולך מפה. התדעי מי אני. אני הוא זה שהיהודים מחכים בכליון עינים עלי. דוד המלך ולאשר שאהה מנכדי. שמקור מהלכתך הוא יולאי חללי. לזהה באתי בצלמי להושיע לך ולהולידך מפה. והסימן שאני דוד המלך הינוי מראה לך הסהלים שלי והולאי מחמת זרועותי את הסהלים והרחה לה. ופחאום ראתה והנה דלם קטן כנגד עיניי. ופחת לה אם חלה הוא. ואמר לה לבי לביך. ומיד כשדרכת את כף רגליי מעבר להדלת ראתה שהיא הלל ביסה. והסיפור הזה סיפר אח"י הקדוש ר"ר שמואל מקאמינקע ז"ל ז"ע. וסיים ע"ז אהתנו מגזע דוד המלך ע"ה. כך אהתנו מנכדי הרא"ש ז"ל בן אחר בן. והרא"ש ז"ל הו' מנכדי רש"י הקדוש ז"ל כמבואר בס' שם הגדולים להגאון הקדוש אזולאי ז"ל. ורש"י הקדוש הו' מנכדי התנא האלפי ר' יומן הסנדלר ע"ה. ור' יומן הסנדלר הו' נכד רבינו הקדוש המסדר המשינות. כמבואר כל זה בס' שם הגדולים הג"ל. ורבינו הקדוש מספר בגמרא שם

מא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל זקוק"ל באמינקע זי"ע

הלא רי באחז מהן או לכתוב אם יהיו הטאיים כשנים כש"ג ילבינו. או לכתוב אם יאדימו כת"ע כצמר יהיו. (ד) בכל מקום שנמצא בתנך דברים כפ"ים, הכ"ל מירה יותר על הראשון. אבל בכאן הלא בתרישא מפורש יותר, כי הלא שלג לבן ביותר מצמר כמאמרם ז"ל (שבועות ח' ע"ב) ובכמה מקומות בהרת עזה כש"ג שני"ל לה כסיד שאת כצמר לבן. ועיין ברש"י ע"ש בשבועות שם ועוד מקומות, דשלג הוא לבן ביותר מצמר ולפיכך נקרא שאת כי הוא גבוה מעט משלג כי הוא שחור מן השלג וכ"ל דבר השחור גבוה מן הלבן. וא"כ כיון שאמר דיהו לבנים כש"ג מבש"כ דיהו לבנים כצמר דהרי יש בכלל מאחים מנה. ונמצא דהסיפא אם יאדימו

בפסוק זה. א) כי לפי דקדוק הלשון הי' לו לומר "ילבינו" שהא פ"י שהי' לבן לא "ילבינו" שהלשון מפעיל ופירושי שלבינו אחרים למי ילבינו. וכן "יאדימו" ג"כ קשה כנ"ל הי' לו לכתב "יואדמו" שז"ל בעצמם יהי נעשים אדומים משא"כ "יאדימו" פירושו שיאדימו אחרים. ול"ג יאר מ. (ב) אם התחזור לכתוב בלשון פועל יוצא מחמת א זה כוונה. למה אמר מקדם אצל החטאים לשון עתיד ואצל ההלבנה לשון פועל יוצא. יבסיפא אומר בהיפך. אצל החטאים לשון פועל יוצא ואצל החלבנה לשון עתיד. ג) למה צריך הכפל לשון. אם יהיו וגו' אם יארימו וגו'. הלא המכוון הוא דא"כ יהיו החטאים אדומים יהיו לבנים וא"כ למה לו הכפל

שנת (ג' א') רבי דלמי מדוד מהפך בזכותו דוד. ע"כ סיפר אל"ז הקדוש זל"ל הג"ל זי"ע ועי"ה:

(טו) **ללא"ז** הקדוש ונראה ר"ר לני זקוק"ל מקאמינקע הי' עיד קשה אחים. ושני אחיות וגיסם בעל אחים הבכירה הי' הרב הגאון הקדוש המפורסם ר"ר יוסף זקוק"ל מקאמינקע זי"ע. והנה כאשר נחפרס רבינו הכעש"ט הקדוש זי"ע בעולם בראשונה נסתוסף להדבק כלל קדשו אל"ז הקדוש הג"ל. ויחד האחים וכן גיסו הרב הקדוש הג"ל לא הי' עוד מחלמדי. ואחר זמן מה נסתופפו כולם להדבק כלל קדשו. מלבד אח אחת הי' דו"ז הרב הקדוש עליון ר"ר שזואל הזקן זקוק"ל מקאמינקע. והנה הכעש"ט הקדוש ראה מאד שנס הוא יתדבק אל"ז. ואמר להאחים הקדושים שידברו על לבו מזה. והוא לא רצה בשום אופן באומרו שהוא ירא מהדרך החדש שחידש הכעש"ט כידוע. ופעם אחת בא הכעש"ט הקדוש לקאמינקע. ואז הי' דו"ז הקדוש הג"ל מוטל על ערש דוי ושלח הכעש"ט הקדוש לאמור לו שבאם יתדבק אל"ז יתפרץ חיקך מחליו. ושנה דו"ז הקדוש הג"ל שאינו רוצה לא בו ולא ברפואתו. והוא בעות כהס"ח שיפרא אוחו בלעזו ואם לא תיכף מזה בכך. וכי בשביל זה יתדבק לו אחי שהוא ירא מהדרך החדש הזה. וכסע הכעש"ט הקדוש לרצו. ועבר זמן מה ונתפרץ דו"ז הקדוש הג"ל. ושזב בא הכעש"ט הקדוש לקאמינקע. ושלח לאמר לו. שהיא יודע שכל חורה ותפלה שלו ועבודתו הקדושה הם זכים וברורים בלי שום פני ח"ו. רק במקום א' בתפלתו יש לו ח"זה מתשבה. וכמה יגיעות שהוא יגע לגרש את המתשבה הזאת ואינו יכול ואמר הכעש"ט הקדוש מהיית המתשבה ובל"ז מה מקום בתפלה. ונתן לו עלה שיחשוב כוונה אחת. ותלך ממנו המתשבה הזאת. וכשאמרו לדו"ז הקדוש הג"ל הדבר הזה. אער שאחר התפלה יתן תשובה אם יתדבק אל"ז אם לאו. ובעת הפלמו

בית יג פנחס

טא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל זצוק"ל מקאמינקע זי"ע

והשנית אפילו באם מתחרט על עוונותיו ועושה תשובה. גי"כ יש חילוק בין אם עשה תשובה על עבירה בצנעא לבין אם עושה תשובה על עבירה בפרהסי כי כעושה תשובה על עבירה בצנעא הוא מוכח את הרבים כי הלא אין שום איש יודע שמקורם עבר עברה. וכשרואים שהא מסגף אי"ע ולומד בהתמרה גדולה ומתפלל בכוונה יתרה ומדקדק במצת מאור. אוי אנשים אחרים לומדים ממעשי לפשות גי"כ כמוהו.

יארמו כתלפז כצמר יהיו מיתור ואינו מן הכונה מזה. ומה בא ללמדנו: **ואמר** טא"ז היאה"ק זצ"ל הגי"כ רכזנת הפסוק היא שבא לרמו לני החילוק וההפך שיש בין עבירה בצנעא ר"ל לבין עבירה בפרהסי ר"ל. רעבירה בפרהסי גרע מעבירה בצנעא בשני דברים, אחד בעת עשיית החטא ר"ל דאם עובר עבירה בפרהסי עוד מכשיל את הרבים גי"כ ר"ל דאחרים יכורם מלפני ח"י ממעשיו הרעים.

והרי

חשב הכונה הזאת ששלל לו הכעש"ט ולא הי' לו התחשבה הו"א. ונתפלג מעט. הך החוק אי"ע. ואמר לענות לו שגם בשביל זאת אינו מוכרח שהוא קדוש עליון. אולי השכיב איזה מלאך והמלאך הזה אומר לו מהתחשבה הזאת כי יש מלאכים גדולים שיודעים מחשבות. ואי"כ לא יתדבק אליו והנה כשמופז זאת הכעש"ט הקדוש. אמר עוד עלה אחת יש לי. אתרו אליו שהוא נזקק בכל יום מהש"ת שילל אותו מן הכעש"ט שלא יפול סיו בידו. והתפלה הזאת אינו שולח לא עיי מלאך ולא עיי מהש"ת שילל אותו מן הכעש"ט שאלמו וכמדומי שהדבר הוא יפגלו עליו ויתדבק אליו כי מניין אתי יודע זאת כשמופז ז"ה ר"ל הקדוש זל"ל הגי"כ. זעק בקול. אי"ה טרבי. ויך אל הכעש"ט הקדוש והתנדב לו. ונעשה מגדולי תלמידיו ועמי אז והלאה הי' בא הכעש"ט הקדוש אלל האחים הקדושים לקאמינקא פגס אי כבודם חרי מודם כדדשו ועד היום מפורסם בקאמינקא מוקים הדירה שגם התאכסן רבינו הקדוש הכעש"ט זי"ע. בעת בואו אללל בכל מודם, זי"ע ועכ"א

ית) ד"ן הגאון הקדוש ר"ר יוסף זוקיל מקאמינקא הגי"כ בצל אחותם הבכירה של האחים הקדושים זל"ל הגי"כ. ונעדרה אחותם הגי"כ בי"מ זמן מה אחר חתונתם ולידה עליו רבו הכעש"ט זי"ע שלא יקח אחרת רק יתחן על אחותה השני כי הי"ה עיד קטנה. ואמר לו דו"ז הקדוש זל"ל שהיא לריך להסתין כמה שנים והוא ירא מליזה הרכור ואמר לו רבו הקדוש הכעש"ט זי"ע. שיש לו עלה לזה. שהי' עמו בלוותה חדא שנה אחת וילין כל השנה בחדרו ושוב לא יהי' לו שום הרכור. וקיים דו"ז הקדוש הגי"כ וילין עמו רבו הכעש"ט שנה תמימה בחדרו של הכעש"ט ואמר כמה שנים נשא אחותם השני. ונעשה ש"כ גי"כ של האחים הקדושים זל"ל הגי"כ. זי"ע ועכ"א.

יע) טא"ז הקדוש ר"ר שמואל מקאמינקא זל"ל הגי"כ מהלמירי של המגיד הקדוש מססינזוב זוקיל שהיא הי' תלמידו של המגיד הגדול ממעזריטש זל"ל ק"ל ולאחר פעירתם רבו הקדוש הגי"כ. נעשה תלמידו של אחיז הקדוש השרף הנורא ר"ר לוי יצחק זוקיל מצרדיטשוב בצל קדושת לוי. והנה מלבד גאונותיו ומרישנותו העליונה וקדושתו הנוראה של אחיז הקדוש ר"ר שמואל זוקיל הגי"כ. הי' גם בצל לדיקה גדול שאין באפשרי להאר זאת. ממש חלק לעניים כל מה שנתנו לו והוא התפגס בדווקא. ואם הי' מביאים לו כלי כמק

ממצא הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל וצוק"ל מאמינקע וי"ע

בפרהסי גרע מעבירה בפרתסי בשני דברים . אחד בעת עשית התשובה :
אחד בעת עשית התשובה ר"ל . ואחד בעת עשיית התשובה :

והנה "שנים" הוא דבר יבש הא בעצמו יודע אגף אינו בכה לאדם את אחרים . אבל ת"ע דמו הוא דבר ר"ל שיכול אף לאדם את אחרים ג"כ . וגם שלג הוא דבר ר"ל שיש בכחו אף לצבן ולרחוץ אף את אחרים ג"כ כמו מים שמעבירים ה"לכ"ך

ז"רי בא זה למד . ר"ל שהוא עושה תשובה לעצמו על עונותיו . , וממצא ב"ל צ"למד" שגם אחרים עושים במעשה הטובים . משא"כ אם עושה תשובה על עברה בפרהסי . אינו מוכה את הרבים בתשובתו . כי הלא יודעים מהעבירה שעשה . וכל אחד ואחד מח' לו לעשות תשובה הלא עשה עבירה צריך לו לעשות תשובה אבל אני הלא לא עשיתי העבירה . וממצא דהעבירה

כך וכדומה ונחם במשכון ולוה עליהם ממות וחלקם לעניים . כידוע ומפורסם . ופעם אחת שאל אחיו אחד ממקורביו . מדוע עושה ככה הממות שניתנים לו להגשים הרבים מנוסעים אליו מחלק הכל לעניים ולא די לו בזה אלא פעול ממשכן כליו ומפיליו ולוה עליהם ממות ומתנים לעניים . והוא וב"כ משתמשים בכלים פחוסים וגרוטים שאין זה לפי כבודו . וענה לו שני דברים ראיתי אלל מורי ורבי הקדוש המגיד מטשיקוב זלוק"ל . ובעבור זהה אני מתנהג כך . והתחיל לספר להם בזה"ל . הנה כד הוינא אברך קבעתי אותי ללמוד בנית מדרשו של רבינו הקדוש ה"ל . ופעם אחת עלה ברעיוני . לאשר מבוחר בספרי יראים . שדבר גדול הוא לומר כל התהלים בלי הפסק . לזאת אצטל יום אחד שיפורי לימודי ויאמר תהלים . ושערתו בדעתי שכולאי במשך כל היום אגמור כל התהלים ועמדתי ממתי בבוקר השכם והתפללתי עם המנין הראשון . ותיכף אחר התפלה המילומי לומר תהלים . ואמרתי כל היום בלי הפסק . וכשהגיע לפנות ערב הי' לי לומר עוד כעשרה קפטי"ך עד הגמר . ושמתתי בלבי מאד שבעור השי"ת אגמור כל התהלים בלי הפסק :

והנה פתאום נכנס לביהמ"ד המשמש של רבי הקדוש ה"ל . ואמר לי שרבי הקדוש קורא אותי לבוא אליו . והראתי לו באלבע ששוד יש לי לגמור איזה קפטי"ך . זילא משם . ובעבור איזה רגעים נכנס עוד הפעם המשמש ה"ל . ואמר לי אשר הרב הקדוש גער עליו בהקדרה וליכסו לומר לי שתיכף ומיד אבוא אליו . ואפסיק מאמירת התהלים כעת . כשמתי זאת הפסקתי מאמירת התהלים ונכנסתי תיכף לביה רבי הקדוש . ולבי הי' עלי דוי . שכל יניעותי הי' לריק . אך מה אוכל לעשות . והנה רבי הקדוש התחיל לגמור עלי בקול בזה"ל . למה לא נכנסת אלי כשקרא אותך המשמש שלי כהפעם הראשון . ואני עמדתי מתירש לדעת מה זה שהוא מקפיד עלי כ"כ . איזה ענין נתון לי יש לו דבר אחי ומודעתי שכל אליו איש אחד שהיו לר"ך לו איזה פרטים . ולאשר שרבי הקדוש לא הי' לו אז מה ליתן לו . לזאת קרא אותי שאחסיף עזרו הפרוטים האלה . והתחלתי לפייס את רבי הקדוש . וספרתי לו מכל היגיעות שיגעתי כל היום ובטלתי את השיעורי לימוד שלי היום כדי שאגמור כל התהלים . ולאשר בעת שקרא אותי המשמש ה"ל שערתי בדעתי שבעוד ח"י שעה אגמור כל התהלים לזאת לא נכנסתי תיכף וענה לי רבי הקדוש בזה"ל . כל הדבר שהמשמש שלי אמר לי שהראית לו באלבעך שאהיה אומר תהלים והנחת לו שכתגמור חייננס אלי אבל מה יותר קוב אם לומר תהלים או ליתן לעני די מחסורו הלא

מא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל וצוק"ר מקאמינקע זי ע

בכחו ללבן ולרחוץ עוד את אחרים .
 אבל אם „יאדימו“ ר"ל דיהיו העב רות
 בפרה' ח"ו. שעוד יהי מכשילים את
 הרבים. שאחרים יוכלו ח"ו ללמד ממעשיהם
 הרעים כחלוע שיש ברמו פעולה לאדם
 את אחרים. אזי יש עוד חסרון בדבר
 דאם אפילו יעשו תשובה כראוי. אינם
 יכולים להיות ממזכים את הרבים בזה.
 דהלא כל אחד יודע מהזעבירות שעשו
 ר"ל. ומה לו לעשות תשובה כי הלא
 הוא

הלכתיך. אבל צמר הוא דבר יבש. הוא
 בעצמו לבן אבל אין בכחו ללבן את
 אחרים. וזהו שנרמז לנו הכתוב „אם
 יהיו חטאיכם כשנים“ ר"ל דאם יהיו
 ח"ו העבירות בצנעה דאחרים אינם יכולים
 ללמוד מן מעשיהם כמו „שנים“ דהוא
 דבר יבש שאין בכחו לאדם את אחרים.
 „כשלא יבטיחו“ אם השי"ת יעזור אותם
 והיו עושים תשובה כראוי. עוד יהי'
 מזכים את הרבים כנ"ל. כמו שלא יש

הלא ידעת שאיחא במדרש שיש מלאכים בשמים שיש להם כמה וכמה ראשים וכל ראש
 וראש יש להם חלק פיוח. וכל פה ופה יש להם חלק לשונוה וכל לשון ולשון מקליסין
 ומשבחין ואומרים כמה וכמה שירות ומשכחות לפני „אמיה הקב"ה. [בס' הקדוש ראשיח
 חכמה מובא זה המדרש] כך איחא במדרש. ואיכא אשאלך נא האם נחץ להטהלים שלך.
 אך לעשות טובה ליהודי. וכול אחת ולא מלאך. ואיכא כשקרא חוקר המשמש שלי הלא
 הי' לך להבין כי אני קורא חוקר בשביל ענין כזה. כי הלא ידעת זה כבר שכל עם
 שאני קורא לך הוא מעניינים כאלה ואיכא איך מלאך לכך לכלי ללכת היכף. אמת
 נכון הדבר שאמירת מהלים הוא דבר גדול מאד. כמארז"ל כאלו עוסק בנגעים ואלהות.
 אבל זהו דוקא אם אין מזדמן בעת הזאת לעשות איזה טובה ליהודי. אבל אם בעת הזאת מזדמן
 שלריך לעשות איזה טובה ליהודי. זהו יותר גדול מאמירת מהלים כי אמירת מהלים יכול
 מלאך גיב. ולעשות טובה ליהודי וכול אחת ולא מלאך. עכ"ל של רבי הקדוש אלי.
 וזה אחד :

יְעוֹרָר דבר אחד ראיתי אלל מורי ורבי הקדוש הנ"ל. לרבי הקדוש הי' נכדת אחת
 קטנה כבת חמש שנים שהיתה חולנית מאד. והנה כמובן ידעתי בטוב מכל הזמנים
 מה שרבי הקדוש עושה בהם. פן מזמני היום והן מזמני הלילה. פן מחול ופן משבת ויום
 טוב וימי הנוראים. אך זמן אחד הי' עוד שלא ידעתי מה שהוא עושה בזה הזמן. היינו
 בערב יום הכפורים קודם הערב בין ביאתו מהמקוה לאחר הסעודה המפסקת לבין כניסתו
 לבית מדרשו לומר כל גריו. לא עלתה עוד בידי לידע מה שרבי עושה בזה הזמן. ולאשר
 רציתי להיות בזה הזמן גיב אלל רבי הקדוש לראות עבודתו הקידוש. אכלתי במכוון פעם
 אחת הסעודה המפסקת במקום טעט. והלכתי מהרה להמקוה. ומשם רצתי חיש מהר
 לבתי. ולבשתי בגדי יויכ. ורצתי מהר לרבי הקדוש וחכתי איזה רגעים ובא רבי הקדוש
 מהמקוה ורחץ ידיו וראיתי מה שהוא עושה אז וכשהתחיל לברך את בני כנהוג. נגשה
 אלי נכדתו הנ"ל ובכתה בכי רבה ותאמר לו מפני מה אינו מתאמץ בתפלה עבורה
 שישלח לה השי"ת רפואה שלימה בקרב. הלא אנשים אחרים מושעים על ידו ועבורה אינו
 רואה לפעול אלל השי"ת כלום. והוא ניחם אותה ודיבר על לבה שלא תפול בדעתה ובדואי
 יפולר לה השי"ת. אך היא לא רצתה להנחם וכרבתה בככי מאד מאין הפגיות. ואמר
 לה

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו ד' שמואל' וצוק"ל מאמינקע זי"ע

ז"א עשה העבירה. וזה כצמר יהיו ועלם דברי הפסוק כהוגן ומתורצים
 זי"ע הם בעצמם. ולאחרים ז"א יהי כל הדקדוקים הג"פ. והוא הפלא ופלא.
 שום התעוררות ל"ע ש תשובה. ודוק. זי"ע ועכ"א :

יד.

עוד מאמר מוקני הגאון"ק הצדיק ר' שמואל מקאמינקע וצוק"ל ה זי"ע :

שמונ"ז נוטרה את הכרמים כרמי שלי ז"א
 נוטרה. היינו דהצדיק ומנהיג
 הדור הוא באמת עניו מאוד ושפל מאוד
 בעיני עצמו ואינו מבין כלל מה שרבים
 באים אליו. וזה שמתפלא מהו זה ששמוני
 נוטרה את הכרמים" אחרי שעוד כרמי
 שלי ז"א נוטרת"י. אך מתיישב א"ע כי
 מפני זה שמוני נוטרה את הכרמים לפי
 ש, כרמי שלי ז"א נוטרתו ולכן מגיע לי העונש
 הזה. והעונש הוא כי באם שמוני נוטרה את
 הכרמים שוב כרמי שלי ז"א נוטרתו כי
 הרבים יהי מטרידים אותי בענינים שונים
 וז"א

לה רבי הקדוש. כתי אס אחת רוצה שאפצול אלל השי"ת שתתפא מהרה חלייתי
 הדבר הזה שאני אומר לך. שאלבוש כעת את המלבוש החדש שהמיט הביא לך היום כדי
 שנס תלמידי הנוכחי ר' שמואל יראה איך שהמלבוש הזה הולמתך כראוי. והיא לאשר
 היטה מותכמה אמרה לו אדוני זקני. למה לי בכלל המלבוש אש אני חולה מאד. כשנס.
 האט כעת הזמן מוכשר לזה ללבוש מלבוש. איך אפשר להיות כרעיוני דברים כאלה.
 הלא. יום הקדוש בא לפנינו. ואני יודע היטב שאש איך תרלה ותחמתך בתפלה. בודאי
 יקבל ד' חפלתך. וגער בה רבי הקדוש. הלא אמרתי לך פעם אחת שאם חליית לדברי
 אלה חפלה עבודך ואם לאו. לאו. כשמטה את הוצרים פאלה רצחה מהר לחדרה ולבטה
 המלבוש ובאתה לפניו. ואמר לי רבי הקדוש בזה ל ראה נא איך שגאה המלבוש הזה.
 ומחיר הסמורה ג"כ קנו אותה במחזי מועט מאד מכפי שוויה. וגם החייט פלוגי חפר
 אותו היטיב. וסעולס אינס חושבים לאותו בין החייטים הגדולים וטעות גמור הוא. כי
 הלא החייט היותר גדול ובקי בהפירה לא יוכל לתפור כמוהו. ודאש נא איך שהמלבוש
 הזה הולמתה. מה תאמר. כניס דברי. וכשרלמי שרלון רבי הקדוש להסכים לדבריו
 אלה. אמרתי ג"כ שהוא טוב מאד. וכהימו לום זאת. הלך מהרה לבית הכנסה שלו
 ששם חיכו לביאחו אנשים הרבה כמובן. ובעת הליכתו אמר לי. ידעתי שאיך חבין
 זה הענין שאמרתי לה ללבוש כעת המלבוש. אומר לך הטעם. תדע בני. שאני מפרש
 המשנה במס' אבות. כך היא דרכה של תורה. פה במלת האכל ומיס במשורה ששהה ועל
 הארץ חישן ומיי לער חמי' ובסוכה אחת עמל וכו'. וקשה למה לי למיחני ומיי לער חמי'
 ממילא מובן שאם אוכל פה במלה. ומיס במשורה וישן על הארץ יתי' טיי לער. איך הענין
 הוא כן. דהמשנה הזאת מלמדת אותנו כיצד הדרך לקנות שלימות לנפשו. ולאומרת כך.
 דאם אין לו מאכלים טובים ואין לו כרים וכסחות לישן עליהם יסתפק במיס ומלת לבר
 ומיס במשורה וישן על הארץ ולא יתפעל מזה כלל שאין לו אכילה ושתי' ושניה כראוי
 ועכ"ז

מאמ"ו הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל זצוק"ל מקאמינקא זי"ע

ש, כרמי שלי לא נוטריח"י. הלא מהראי והיושר שצריך אנכי להטיב את עצמי במדות ישרות כראוי למנהיג הדור. ע"כ מכ"ק זקני הגאווה ק' צצ"ל. ודפח"ח זי"ע:

ולא יהי' לו עת ופנאי להיות, וחשב עם קונתו. ולסוף אמר היתכן הלא ממש הרפה גד לה הא. כי אחרי ש, שמוני נוטרה את הכרמים" איך אפשר שיהי' לו עזות כזאת

טו.

עוד נאמר מאמ"ו הגאון הקדוש ר"ר שמואל מקאמינקא זצ"ל הני"ד:

הבנה. א) מה זה שאמר בתחלה שהחכמה והגבורה והעושר הווכה בהם נכבד מעצמו בעיני אלקים ואדם משמע שהם דברים סגוליים להשיג כבוד ואח"כ סתר דבריו וכתב ואף אם הבריות לא יכבדוהו ואח"כ סתר גם דבריו אלו וכתב והוא נכבד מעצמו ושוב סתר גם דבריו הני"ד ואמר מה יעשה ויהא מכבד מאחרים נמצא סותר דבריו איזה פעמים. ב) מה זה פירוש, מעצמו" ג) מהו הלשון, "בעבורם". ד) מה זה שאמר מאחרים הלא כבוד הוא רק מאחרים

איך בא במשנה (אבות פ"ד) איזה מכובד המכבד את הבריות שנאמר וכו' וכתב הרב ברטנורה. וזה לשונו איזהו מכובד לפי ששלשה דברים טובים הוללו שנזכרו לעיל שהם החכמה והגבורה והעושר הווכה בהם הוא נכבד מעצמו בעיני אלקים ואדם ואף אם הבריות לא יכבדוהו בעבורם לכך חידר התנא לזה ואמר מי שיש בו המדות הוללו והוא נכבד מעצמו מה יעשה ויהא מכובד מאחרים יכבד את הבריות עכ"ל. והנאמר הוזה כילו מקשה וחסר

ועכ"ז לא די הדבר הזה לבד. אלא ותי' לער ר"ל שאם יראה איזה מיות שהוא בלער תתי' אל תקרי תתי' אלא תתי'. יהי' איך שיהי' - אדם גדול או אדם פחות וגרוע הן יהודי. הן אינו יהודי. ואפי' נהמות, ומיות, ועופות. הן טכורים הן סמאים ואפי' שקלים ורמשים. אם רואה אדם שאחד מכל אלו הם בלער מחוייב האדם לעזור לו להוליאו מן הלער הזה. בכל מה שיוכל: ואפי' ביותר מכפי כחו. וסייס רבי הקדוש בנה"ל. השמעת בני. זהו עיקר היהדות. ובדבר הזה לריך האדם להזהר המיד. ולזאת כאלטר ידעתי כי היא עלובה מאד בעבור חלי'. ולזאת פקדתי במתכוון על אנשי ביתי כמה ימים קודם ליקח לה מלבוש. ולויתי להחייט שיביא המלבוש ביום ערב יום כפור. כי ידעתי שקודם ערב תתי' עלובה מאד. ולויתי לה שמלבוש המלבוש. ואמרתי שיביא גאה מאד. ורמזתי לך שחאמר שמאד המלבוש הולמחה. בכדי שתשכח איזהו רגעים בלערה. ואף שהיא מוחממת עכ"ז. היא קטנה ותשבע נחת רגעים אחדים בעת שאומר לה שהמלבוש גאה ויפה וכולמחה כראוי. זהו השני דברים שראיתי אלל רבי הקדוש, ומפני זה אני מרחם ר"כ על העניים נכי הרוח. ליתן להם די מחסורם עוד יותר מכפי יכלתי. זי"ע ועכ"ל:

כ) **פעם** אחת בא מדרכו שתי' שמה כמה שבועות. והנה תמיד בעת ביאתו מדרכו נתן החמית ששאר לו לבני ביתו כמנהג. ובפעם הזו לא נתן להם כלום. ולאשר

מאזן הגאון הקדוש רבינו ר' שמואל זקוקי מאמינקע זי"ע

קשה איך תר לפרד אדם דשע בשגע
 כי מצינו בחז"ל שאמרו אסור להסתכל
 בדמות אדם דשע וכדומה מאמרים רבים.
 ותירץ שם בסי הג"ל דהענין בזה כך כי
 דבי הי' עשיר ונשיא גדול ליהודים ועשו
 לו כבוד גדול כיא ת והנה רבינו הקדוש
 זי"ע חשש בזה מפני שמץ בגדוד גיא"ח
 ותתפארת שיוכל להיות לו מזה ולכן נתן
 לעמו עצה בזה לכבד עשירים באין הכרח
 אם הוא בן תורה או ע"ה כדי שעי"ז
 תבוא הסבדא לומר שגם הוא היינו דבי
 אינו מכובד ח"ו בשביל תורתו וחכמתו
 רק בשביל עשרו והדאי' שגם הוא מכבד
 עשירים כנ"ל ובהו הסיד מע"ז חשש
 הג"ל ומעתה ע"ים היטב דברי הרב
 ברטנורה

ה). מה זה שנותן לנו עצות להשיג
 הכבוד היפך מה שמצינו בכמה מקומות
 להרחיק הכבוד המדומה ומה זה שנמצא
 פה עצות על הכבוד ומה גם כי מצינו
 בגמרא ברכות שהפליאו מעלות מסכת זו
 עד שכתבו שם האי מאן דבעי למיהוי
 חסידא יקיים מילי דאבות וא"כ איך
 במסכת זו נותן סג"ות להשיג כבוד
 שהרחיקו חז"ל. ואמר הר"ק אא"ז
 מהר"ש זי"ע לבאר זה בהקדם מ"ש בסי'
 לקוטי מהר"ש בסוף עמ"ש בגמרא
 עידובין דבי מכבד עשירים והקשה
 שם ע"ז ממ"נ אם זה שכיבד הי' צדיק
 מה אשמעין בזה שכיבדו האם בשביל
 שהוא גם עשיר הודע כחו ואם הי' דשע

כי התנוונים ב"ו לחבוב את המגיע להם עבור הלרכי בית שלקחו אלם. הוכרחה זקנתי
 הרבנית ע"ה לילך לחרו. ושאלה אוחו למה לא מסר לה המעות שהביא מנסיעמו. ואמרה
 לו שהתנוונים מחכים לפרוע להם את החוב שמגיע להם. וענה לה שאין לו כלום. כשמעה
 זאת אמרה לו אי"כ מה יהי' עם החובות. שמגיע להם וענה לה בזה"ל:

האמת חידך לך שהי' ביכולתי להביא כמה מאות כסף אך ב"אופן שיכפור ח"ו באלקי
 ישראל ר"ל. וזקנתי הרבנית ע"ה כשמעה הדברים האלה. עמדה מרעידומשתוממת
 ולא הבינה כוונתו. ומיד אמר לה אל"ז הקדוש זי"ל הנ"ל. מה זאת שאיך מבינה מה
 שאני אומר הלא גמרא ערוכה היא. כל המעלים עין מן הלדקס כאלו גופר בעיקר ח"ו.
 וא"כ האמרי בעלמך. איך יכול להיות לכפור ח"ו בשביל מעות. הלא אף בשביל סכנת
 גשפות מחויבים אהנו למסור את נפשותינו ולהיות יהרג ואל יעבור ח"ו. עלכו"כ בשביל
 מעות. זכ"ע ועכ"ה:

(כה) **אדר** ממקורביו שאל אותו פעם אחת. רבינו הלל גמרא ערוכה היא כחובות
 (דף כ' ע"א) המבזבז אל יבזבז יוחר מחומש ויפסק כן בש"ע (ו"ד סי'
 רי"ע) בחין חולק. וא"כ איסור יש בדבר לחלק יוחר מחומש כי השמר פן ואל היא לא
 תעשה וממילא דאם חז"ל אמרו בלשון אל הוי לא תעשה דרבנן. ומדוע מחלק רבינו
 הכל מה שיש לו. וענה לו מיד אל"ז הקדוש זי"ל הנ"ל אדרבא מכ"ן ראי' גמורה שאני
 עושה כראוי וכנכון שאני נותן יוחר מחומש. כי הלא יש לדקדק למה אמרו חז"ל בלשון
 זה המבזבז הי' להם לומר הנוחן לדקדק לא יתן יוחר מחומש או שיעור לדקדק עד חומש אך
 האמת הוא שחז"ל מדברים מארס השלם במדותיו. ומקיים סור מרע ועשה טוב ולחן
 נחון לו להליל את עלמו בהלדקס. רק שהוא מוכרח לקיים מצוה לדקדק שהוא מצוה
 מהבד"ג מצוה. לזה האיש נותנים חז"ל שיעור וגבול שאף אם רוצה לבזבז לא יבזבז
 יוחר נחומש אך איש כיוצי. איש חסר וגרוע ומלא עוונות ופושעים ונחון לו בהלדקס
 להליל

מאז"ז הנאון הקדוש רבינו ר' שמואל וצוק"ר מקאמינקא זי"ע

לכבוד ותפארות חיו ומה יעשה ויהא מכובד „מאחרים“ פ"י איות עצה יחפש שלא יראה שהוא מכובד בשביל חכמתו ותורתו כענין מ"ש אצל „רבינו הקדוש“ שעשה סגולות לזה כנ"ל והארם שאינו רוצה לפגם חיו בכבוד ותורתו מה יעשה ויהא מכובד מאחרים פ"י בשביל רברים אחרים לא בשביל תורתו רק בשביל דברים ומעלות אחרים ה א משיג הכבוד ואמר סג"ה לזה יכבד אנשים אחרים פ"י אף אנשים פשוטים שאין בהם מעלות טובות הנ"ל עכ"ז היא יכבדם כדי שגם הוא בעצמו יכבוד לא בשביל תורתו וחכמתו והראיה שגם לאנשים פשוטים מחלקים להם כבוד וכמהו כמותם הוא ואין שום הפרש ביניהם ואתו שפיר דברי הרב זי"ר כי אדרבה התנא ג' תן עצות א' ד' לברוך מן הכבוד ודו"ק והוא כפתור ופרח:

ביתנורה הנ"ל וזה פירושה לפי שג' דברים הללו כו' הוזהרה בהם ה א נכבד מעצמו פ"י המדת אלו עצמם הם סיבות להכבוד כשבוך כי מדרך העולם מי שיש בו המעלות האלו למשא חכמה הכל צריכים לו לשאול מלפני עצה וכן גבורה הכל צריכים לזה בעת הצורך וכן עושר, וממילא דברים אלו גורמים כבוד לאדם וזה פירוש הוא נכבד מעצמו פ"י מהמדות עצמם ואף אם הברות לא יכבדוהו „בעבדם“ פ"י אפי' אם לא יכבדו אותו ולא יתנו לו כבוד „בעבורט“ בעבור התועלת הנמשך מהמעלות רק סתם ידלקו לו כבוד לרוב עניין סג"ה שיש בדברים אלו ולכן יחלקו לו כבוד סתם. לכן חידר התנא ואמר מי שיש בו המדות הללו הוא נכבד מעצמו פ"י שאנשים נותנים לו כבוד אבל הלא הארם צריך לחוש

להליל את נפשו. כמו שנאמר וחתוך בלדקה פרוק, וא"כ הלא פסוק מפורש הוא, ע"ד בעד עור וכל אשר לו יחן בעד נפשו, וא"כ איך עולה בדעתך שכל אדם אף הגרוע ופסח המלוכלך בעונוה ופשעים עלמו מספר אסיר לו ליתן רק חומש, והגע בעלמך. הו"ל הקדושים ע"ה מלמדים לנו מה לעשות, ואומרים לנו לבלי לעשות שום עבירה ח"ו. וכן אומרים לנו שחויבים אגחתי לקיים המצוות, וכשמדברים מהמלוכה הזאת מלות לדקה נוהגים לנו שיעור בהצטוה הזאת, מכל אס אדם שצבר עבירות ח"ו, והקטיה עוזר לו שחוזר בהשובה ונתן לדקה לכפר העבירות שעשה כנ"ל, איך יעלה על הדעת שחז"ל אומרים לזה האיש, אסור לך להליל את נפשך, הלא זה דבר בדאי ולא יתן להאמר כלל, כי מלבד שאין בידם לומר היפך דברי הפסוק המפורש וכל אשר לו יחן בעד נפשו כנ"ל חוץ מזה הוא דבר שאין לו שחר לומר לאדם אסור אהה להליל את נפשך, ואך הילכך מטר"ד את האדם ומעבירו מדעתו, ומסירו לעבור עבירות רח"ל, ואח"כ יאמר לו שאסור לו ליתן יותר מחומש, ומפחהו בצרמוותיו שאדם השלם הוא, אך לא כן בני. כי איש מלא עוונות חני ונחון לי לכפר על נפשי בהלדקה, ולזאת מחויב אני ליתן כל מה שיש לי להליל את נפשי משחא כנ"ל, עכ"ל הזהב, הביטו וראו איך שה"י כמעט כמד מקמחי במדותיו ולדקתיו, וה"י ניה דורש גלאה מקיים זכ"ע ועב"ל [עין בהטרופה שנס"ף הספר]:

מז.

מאחז' הגאון הקדוש רבשכבה'ג ומצורמם בכל' קצוי' תכל' ר"ר נחום
 זוקל"ה"ה ממשערנאבעל' ז"ע. *

שתשובתו תקובל למעלה, היינו רישא" ר"ר
 דהרי מצנו ברז"ל דתשובה ה' עליה אף לצי
 שעבד ע"ז ר"ר (ו' רישא" מרומז ברז"ל
 לעבו"ם. עיני סנהדרין ק"ז ע"א) וחמרה
 עכ"ם דהמודה כו' בגל' התורה כ"ה
 כמארז"ל. ואם, מומר דבר אהד" היינו
 דעבר הרשע הזה רק עבירה אחת ומפני
 זה אינו רוצה בתשובה דטובר דעבירה אחת
 לאו כלום הוא. קשיא מציעתא דהרי אדם
 הראשון דהיו לו שבעה מצות ועבר על
 ציווי המקום ב"ה בדבר אי' לבד שאכל
 מעה"ד (וע"ז רומז מל"ת, מציעתא כמזה"כ
 ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת וגו') ומצינו
 דקודם שעשה תשובה לא נתקבל. וכשעשה
 תשובה נתקבל. אדם הראשון נצטוו בשבעה
 מצות כמו שדרשו רז"ל בסנהדרין (כ"ז ע"א)
 מזה הפסוק וצו' ד' אלקים על האדם לאמר
 מכ'

אמור' הא זצ"ל. דזה כלל ידוע. דתשובה
 מועלת לכל העבירות שבעולם ואפי'
 לרשע גמור רח"ל אם חוזר בתשובה שלימה
 כראוי סר עונו וחטאתו יכ' פו. וגם אפי'
 ג' עב' רה אחת שעשה האדם לפעם ב' תי'
 צריך תיכף לחזור בתשובה כמארז"ל כ'
 האומר הקב"ה וותרן וכי'. ובאר בזה בדרך
 רמז דברי הגמ' (ח' ל"ד ד' ע"ב עירובין ס"ט
 ע"ב), האי מומד היכי דמי אי מומד לכל
 התורה כ'ה היינו רישא. ואי מומר דבר
 אחד קשיא מציעתא. היינו דמאי סקא
 אדעת' דהאי רשע שאינו חוזר בתשובה.
 וזהו, האי מומר ר"ל האי רשע שאינו
 חוזר בתשובה, היכא דמי' מאי סקא אדעת'.
 אם הוא, מומר לכל התורה כולה ר"ל הרבה
 להרשיע עד שעבר ג' כל התורה כ'ה
 דה"ל ומפני זה הוא מיאש א"ע ואינו מאמין

(כ) אחרון הקדוש ז"ל הנ"ל כמדע' ה' שני פעמים אלל רבו הכעס'ט הקדוש ז"ע.
 וכפעם הראשון שהי' אללו כליל ס'ק בעת הקידוש ה"י מנהגו של הכעס'ט
 הקדוש לומר הקידוש בעוד מלבושו העליון עליו. כי כבוא מהתפלה מניהכ"ם לא פשט
 מעליו את המלבוש העליון וחמר שלו' עליכס וקידוש בעודו לבושו העליון עליו. וידו כשמחלית
 הכניס כבית יד השמחלית וידו הקדושה הימנית לא הכניס כבית יד. [השולס אומרים
 שזה הוא אחד מהשלקס דכרים שאמר אר"ז הקדוש ר"ר פינחס זוק"ל וק' דן שק"ל רבו
 הקדוש הכעס'ט ממנו ז"ל. ועיני בהקדמה] ואח"ז הקדים מטעמנאביל ז"ל הנ"ל לאשר
 ה' עני ואכ"ן מחוד. והמלבוש העליון שלו לא ה' כי' עלאי על גבי עלאי כמו המלבוש
 המחמין לואת כאשר ראה שכעס'ט הקדוש אחר הקידוש בלבושו העליון עשה ג"כ כמוהו
 ואחר הקידוש בעוד לבושו העליון עליו ואחר לו הכעס'ט הקדוש למה אחת עושה כמנוי פשוט
 מעליך את לבוסך העליון והוכרח לעשות כן ואמרה הכניית אשכ הכעס'ט לבצלה הכעס'ט
 הקדוש למה מנרוס לער לפאכרך הלו הלא רואה אחת שוא כוס בלבושו הזה ורואה ששכ"פ
 פדנעים הללו לא ימרחו העלאים המנוגים לעין כל [והיא סימה קרובוהו של הכעס'ט הקדוש
 ז"ל כידוס] וענה לה הכעס'ט הקדוש ז"ע הכי ירעה את האיש הזה. כל הגן ערן הוא רואה
 ליקח זה מסודרס. ז"ע ושכ"א;

מאחז הגאון הקדוש רבינו ר' נחום זקוק"ל מטשערנאביל ז"ע

מכל עץ הגן וגו'. הרי דאף על עבירה מאי כוננתו של הרשע הזה שאינו חוזר אחת צריך לחזור בתשובה שלימה. וא"כ בתשובה ודפחיה. זי"ע ועכ"ל אמר:

יז.

מאחז הגאון הקדוש הטופרסם בוצר"נ ר"ר מרדכי זקוק"ל מטשערנאביל

(ז"ע. *)

כתוב בס' תהלים (קצ"ח) הודו ל'י' כי טוב כי לעולם תסוד. יאמר בא ישראל וגו'. יאמר בא בית אהרן וגו' יאמר בא יראי ד' וגו' וצריך להבין למה צריך לפרש. יאמרו בא ישראל. יאמרו בא בית אהרן. יאמרו בא יראי ד'. כיון דאמר מתחילה בדרך כלל הודו לה' כי טוב וגו' הרי אומר לכולם. ואיזה כוונה יש בזה. ואמר אחז הקדוש זקוק"ל הנ"ל. דהכוונה הוא כך. דהנה מקור היהדות הוא להאמין שהשי"ת עושה עמנו חמיד רק ט ב וחסד כי הוא מקור הרחמים. ומאחז לא תצא הרעות

(*) כג' דין"ן הגאוס"ק המפורסם ר"ר יחזק זקוק"ל מסקווירא אחר שאביו הרב הקדוש זקוק"ל הנ"ל הו' יודע מהל"ו לדיקס וס' מפרנסם. וס'פר. בזמ"ל הרה"ק ר' אברהם דוב מאווריסם ז"לל צעהמ"ח ס' צח עין קודם נסיעתו לאה"ק צא לקבל צרכה הפרידה מאביו הקדוש ז"ל. כי ה' מחסדיו כגודע ונתן לו צרכה הפרידה. ונתן לו שלשה דינרים ואמר לו כשהגיעו לגבול ארץ ישראל ילך לקראתכם איש עני אחד ותחנו לו השלשה דינרים והאמרו לו שאני שלחסי לו. והנה כשבא הרה"ק הנ"ל לגבול ארץ ישראל ראה שהולך לקראתו איש עני אחד ולא שום איש אחר. ולקח הרה"ק הנ"ל שני דינרים ונתן לו ואמר לו אלו כשני דינרים שלהם לכם הרה"ק מטשערנאביל ואמר לו העני הלו לא כן הוא, שלשה דינרים שלהם לי על ידכם. זי"ע ועכ"ל:

(נד) **הרה"ק** המפורסם ז"ע ר"ר ליב שרה"ם זקוק"ל ה' מפרנסם הל"ו לדיקס כידוע ומפורסם בעולם. והנה הרה"ק הנ"ל ה' לו תנוח בעיר ברדיטשוב וסחורה לא ה' צסס. רק ה' עומד על פחה התנוח ולפעמים כשראה איזם איש עובר דרך התנוח שלו אחר לו שילוח לו גמ"ח איזם סכום מעות על זמן מודם ימים או יומר. וכשהגיע הזמן שהגביל החזיר להאי"ם הגמ"ח הזה בלי עיכוב יום אחד והעולם ה' יודעים שזה המעות נתן להל"ו לדיקס ולא ה' יודע שום איש היכן הוא לוקח להחזיר הגמילה חסדים שהוא לוקח. ולפעמים ה' דרכו להיות בעיירות אחרות וללנות בשם מאיזה להגיס גמ"ח על זמן מה. ותמיד ה' מחזיר הגמ"ח בזמן שהגביל בלי עיכוב כלל. ואירע פעם אחת שה' באיזה עיר ואמר לאיזה איש אברך שילוח לו גמ"ח על זמן מה שלשה מאות כסף וזה האי"ם ה' לו מכוון הסכום הזה לא פחות ולא יותר ואמר להרה"ק הנ"ל. הנה נא ידעני שבדואי מחזירו לי הסכום הזה להזמן שהגבילם בלי עיכוב כלל. אך לאשך זה הסכום הוא כל מה שיש לי. וגם ידוע לי ולכל העולם שהמעות הזה אחס נוחיטם להל"ו לדיקס. לזאת כאשר אני עושה לכם דבר גדול שהלא זה הוא כל עמלי. אני רוצה מכם שהעשן

מא"ז הגאון הקדוש רבינו ר' מרדכי זצוק"ל במשערתאבי"ר ז"ע

שכל . ולפעמים אפילו הבעלי שכל אינם רואים בעל"ל את הטוב והחסד שגנוז ומטמין בהענין הזה . רק יחידי סגולה . אנשים בעלי צורה הם רק הם רואים ומבנים את הטוב והתכלית האמתית שגנוז וספין בהענין הזה . וזה פ"י הכתובים האלו לפעמים . „יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו“ ר"ל דכל בית ישראל אומרים ז"ל דצריך להודות ל' עבור הטוב והחסד שעושה אתנו כי רואים זאת כל אדם בעל"ל גמור . ולפעמים „יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו“ דרק האנשים שהם גבוהים יותר במדרגה משארי אנשים פשוטים מבינים שזה הענין הוא טוב . ולזאת אומרים ז"ל

הרעות ח"ו וכמאמרם ז"ל כל מה דעביד רחמנא לטב עביד . וגם זו לטובה . ואם גראה לאדם באיזה ענין . הן ענין כללי והן ענין פרטי . דחיי לא טוב הוא . זהו רק משום שאין לו להאדם שהוא השכל האמיתי להבין הענין הזה על בוריו . אך זה האדם שחונן ד' יתברך אותו בשכל אמיתי רואה ומבין שזה כולו חסדים מאתו יתב' . וזהו שאמר דהע"ה . „הודו ל' כי טוב“ . ר"ל דאתם בית ישראל צריכים כולכם להודות ל' על כל דבר . „כי לעולם חסדו“ . אך ולפעמים רואה כל איש הטוב והחסד . אפי' אנשים פשוטים ויש לפעמים אנשים פשוטים אינם מבינים זאת . רק אנשים בעלי

לי ג"כ טובה שחראו לי ע"פ אחד מכל"ו לדיקים . וענה לו הרה"ק ז"ל הג"ל . דבר גדול שאלת . לך לאשר אחת עושה לי טובה גדולה כגם שזה הסכום הוא כל עמלך לזאת אמלא בקשך . לך אין עוד העת שאתה ראו לך . כעבור איזה זמן אראה לך . והרה"ק החזיר לזה האיש הגמ"ח בזמנו כדרכו ומנהגו . ובעבור זמן מה אמר לזה הח"ש . הלא בקשת מחני להראות לך אי מל"ו לדיקים . עמה הוא העת לזה . חיסע לכרדיטשוב ותשבות בשם . ובמולש"ק בשעה שנים עשר בלילה חלך להרחוב שקוראים אותה כך וכך . ובכל בני הרחוב הזאת לא יתראה שום אור מאור מפנים אך צבית אחד יהי אור מאיר מפנים . ושם נמצא אחד מהל"ו לדיקים . אחד מאלו שזכותם העולם מסקיים . ונסע סיכף האיש הזה לכרדיטשוב ושבת בשם . ובמולש"ק בשעה שנים עשר בלילה הלך להרחוב הזאת . וסי' כך שכל הבתים לא היו שום אור מאיר מפנים . אך צבית אחד קטנה . הי' אור . וראה האיש הלו דרך הזכות של החלון שיושב שמה איש אחד חייט ופניו מוגשם מאור ותופר איזה צנר . ולאשר ראה שיהי' לו איזה ענין ליכנס לדבר אלו . קרע במחטו מעט מעט . והלך לשט ואמר לו „שבו טובה“ וענה לו החייט הזה „שנה טובה“ וכמוכן ענה ע"ז כפה מלא „אמן“ . כי יש לו ברכה שנה טובה מאחד מלדיקי קדושי עליו"ם שהעולם מחקיים בשבילם . ושאל אותו החייט הזה מה אתם רוצים . וענה לו באשר נקרע כעת הבגד שלי . בעת הליכתו בהרחוב הזאת ולאשר רואה שיושב בכאן חייט . לזאת ראונו שיחפור לו הבגד הזה ויתן לו את שכרו כראוי . כי ציון לו לילך לביתו כך . וענה לו זה החייט . מהיכי יתי . הלא זה הפרנסה שלי . ופשט מעליו את מלבושו והחייט התחיל לחפור את הבגד במחטות גדול גדול [כי לא הי' בקי במלאכה זאת כמו שארי סתייטים כמובן] ולהאיש הזה הי' תענוג גדול שזכה להיות צבית ליי"ע . וראה שימשך יותר ויותר . וכשגמר מלאכתו נתן לו האיש אי' כסף . ושאל אותו החייט למה כ"כ הרבה . והשיב לו כי מלא אי' כמחויב ליתן לו הסך הזה כי הלא כעת מולש"ק ובעתה מאוחרת בלילה . והטריד לאיש זקן [וכוונתו הי' להניח לאיש

בי"ע

מאמ"ז הגאון הקדוש רבינו ר' מרדכי זצוק"ל ממשערנאבי"ל ז"ע

ז"ל"ז, "כי יצולם חסדו", ולפעמים אפי' סגולה שבישראל אנשים בעלי צורה הם אלו האנשים ג"כ אינם מבינים מה זאת עשה אלקים, ורק "יאמרו נא יראי ד' כי יצולם חסדו" דרך ה"יראי ד'" היחידי דבריו הקדושים זצ"ל, ז"ע ועכ"ל:

יח.

עוד מאמח"ז הגאון"ק המפורסם צ"מ"ע ר"ר מרדכי ממשערנאבי"ל זצוק"ל *

איתא במשנה אבות וכל תורה דאם אדם אומר תורה ברבים, צריך האדם שאין עמה מלאכה סופה בשילהי חזו לשער בגפשו אם יוכל בדיבור התורה ובאר הוא זצ"ל דבעל המשנה הזאת מרמו הזאת להעלות את האנשים האלו דאומר לפניהם

ז"מ"ע כחול]. וקבל מאתו. [כי אין לורך להטעקם שלא לקבל הסך הזה. כי אולי יעלה ברעת זה האיש, שסוף שונא בלע, והוא סי' נסתר. כמובן] והלביש האיש המלבוש והנפטר ממנו לשלו' בברכת שבוע טובה כמנהג. והקדוש הזה ענה לו שנה טובה ושבו ענה ע"ז כפה מלא אמן וה'ך לו. והנה בעת שסי' האיש הזה בבית החייט הקדוש הוא ראה פתאום שמחרר הסני סולך למחר ששם החייט איש אברך אי' תארו כסואר פני מלך מלבוש בכגד משי והלך ככל פעם מחרר למחר לנה ואנה. וכעין שזה האברך בוראי ארס גדול וקדוש הוא מנוג הלדיקים המפורסם ורלה מאוד לרעת מי הוא זה, וכאשר בסע לביתו אמר לו הרה"ק ר"ר ליב שרהים ז"ל הנ"ל. תדע בני שזה החייט המנוגס שראית. זהו אחר משל"ו לדיקים שהעולם מתקיים בשבילים, ושאל אותו האיש, מי הוא זה האברך שהלך בכיתו אנה ואנה, ואמר לו הרה"ק הנ"ל. זהו בן הרב הקדוש ר' נחום מטשערנאביל, והנש עפר זמן זמנים, והרה"ק ר' ליב שרהים ז"ל בן אחי"ז הרה"ק מהר"ן הנ"ל נחבקש בישיבה של מעלה, והתחיל להתפרסם אחי"ז הקדוש מוהר"ס ז"ל הנ"ל, וכאשר הגיע הפרסום שלו לאזני האיש הנ"ל, נסע במכוון לטשערנאביל, לראותו. וכשבא לביתו וראה את הקדושה התחיל להתפעל כי הכיר אותו וטעם שראה אותו זה כבר בביתו של הלדיק הקדוש האחר משל"ו לדיקים הנ"ל, בהיותו עוד אברך, ונס אז כבר סי' לו התמכרות ושיוכוח עמהם ובידוע שהמרחק רב בין טשערנאביל ובנדיטשוב [ובימינו לא הי' עוד המסע"ב כבימינו אלה], ופתאום במולש"ק בא אל הקדוש הלז, ובקופי הקיפו אותו, ותיקף שאל לו אחי"ז הקדוש הנ"ל למה זה נתעלפת, האם הכרת אותי אמור נא, מה אמר לך הקדוש ר' ליב עלי, ואמר לו אמר לי שהאברך הזה שראית הוא רבי מרדכי בן הרב הקדוש מוהר"ן מטשערנאבצל אמר לו, שקר הוא, הוכיר אותי בלא רבי מקודש, [ופתאם הי' כך, כי הרה"ק ר' ליב הי' אז זקן, והוא סי' אז אברך רך בשנים, והכל עוד ארומתו בבית אביו הקדוש מוהר"ן ז"ל ולזה הזכירו רק בשמו לכד, ורק שאיש סוס לא ראה לומר בפניו כך כמובן] ככה היתה רוח הקדוש שירה עליו, שידע מה שאמר הרה"ק ר' ליב ז"ל ז"ע, ואף באזהר לשון, ועוד בימי בתורתו הי' לו שייכות עם משל"ו לדיקים, זכות כולם יעובדי' א :

בס) * מרדכ"ו הקדושים יש לראות עד כמה שלרכים לזכר באמירת חורה לפני

בית יח פנחס כא 41

מאמץ הגאון הקדוש רבינו ר' מרדכי זקוק ממשערנאביץ ז"ע

לפניהם הר"ת למעלהן האמותי. הן שיפועו
בלבבי האנשים האלה שיכנסו דבריו באזניהם
באמת. וישארו הדברים חקוקים בלבותיהם
תמיד. והן שיוכל לקשר הדברי תורה שלו
עם אלו האנשים כאש בעלהבת ועי"ז יוכל
להשפיע עליהם כל שב בדו"ג ממקד העליון

ברי שום נסך מבדיל ח"ו. אם יכור לפעול
ככה יכור. למד דברי תורה ודבריו חיים
וקיימים. ואם האדם אינו יכור לפעשות ככה
דבריו לא יפיל. מאומה. והוא שמדמו לנו
התנא. וכך תודה שאין עמה מלאכה ד"ל
דהאדם שאומר הדברי תורה אין בבחו
לפשות

שע"פ יראה המדבר דברי חוכה שלא ישי' בדבריו שום כוונה ופני' עלמיות וישי' דבריו
דברים היוצאים מן הלב" באמת ואז ישי'. נכנסים ללב" ושמתיו מאמיר הרה"ל של ט"ח
שאח"ז הגאון"ק התופרסם בכל סיגה עולם ר"ר נחום זוק"ל מטשערנאביץ ז"ע. אביו של
אח"ז הגאון"ק מוהר"ם מטשערנאביץ זוק"ל הגיל כבודט הי' דרכו בקודש לנסוע בערי
ישראל ולומר לפניהם דברי חוכמה ופ"ח הי' באיזה עיר. וליוה להשמש מהביהכ"ס להכריז
אשר בש"ק בלתיים יאמר דברי חוכמה. ונאספו להביהכ"ס הלו כרבה אנשים עד שהי'
הביהכ"ס מלא אנשים מפנה אל פה ואח"ז הקדוש הג"ל עלה על הבימה ולא דיבר כלום
רק פנה א"ע בכל פעם לכל לדרי בביהכ"ס כאלו מחפש חיזה דבר. והאנשים הרפלאו
מזה ואמרו איש אל אחיו. מה היום מיומים הלא גם בשנת אשמך הי' הללנו פה הרה"ק
הזה. ומיכך כשנאספו רק נק"ת אנשים החחיל לומר דברי חוכמה. ומה זה שהיום עומד
במחרש. ומביט בכל פעם בפני העולם אף כבר נאספו הרבה אנשים. ואין זה דרכו.
ואם אפילו רולה הרה"ק כעת שיהאספו הרבה אנשים. הלא ב"ב יש עולם גדול עד
שהביהכ"ס מלא מפנה אל פה ממש עומדים לפיפ"ס. ומה זה שהוא מחרש ומביט בפני
האנשים ואח"כ היא פונה א"ע גרוח אחר ומביט בפניהם. ונראה שהוא מחפש חיזה איש.
ומי הוא האיש שהוא מחפש אותו. כך הי' מהפלאים האגשים איש אל רעהו. ולא הביגו
מה זה. והנה באותה בעיר הי' אברך אי' למדן מופלג במורה ובמדות ישרות. ומושלם
במעלות. וגם הי' גביר גדול ועלום. ואבי האברך הלו כן מוחנו כולם היו לומדים מופלגי
חוכה ויראה וגבירים עלומים וממשפחה מיוחסה. אך חסרון אחד הי' לו להאברך הלו.
כי ידע א"ע שהוא מושלם גדול במעלות ובמדות ועבור זה הי' בטל גאון גדול רח"ל.
והי' מנהגו של אותו האברך שבאם הי' בא חיזה רב דרשן לעיר ישי' מי שיהי' אפי' הרב
היומר גדול ומפירקם ואפי' רב קדוש שהי' מפורסם בכל העולם לא הי' הולך לביהכ"ס
לשמוע דבריו. כי חשב בדעתו למה לי לילך ולשמוע דברי פלפול או דברי מוסר. הלא אנכי
בקי ביה בש"ס ופוסקים וכל מדרשי חז"ל ובכל הספרים הקדושים. ומה יאמר לי בדבריו.
ובשבת זה פחא"ס נחשורר בלבו חשק גדול לילך בלתיים לביהכ"ס לשמוע דברי חוכמה.
ומיכך החחיל לגרש מלבו את הרעיון הזה. כי הלא לבזיון גדול ימשב לילך לביהכ"ס
לשמוע חיזה דרוש או דברי חוכמה. וכי הוא דומה לשאר אנשים הלא הוא למדן גדול וגביר
עלום ומושלם בכל המעלות. אם בכתיבה הוא הופר מהיר אם בענינה הוא מנן גדול
וכן בשאר המעלות. וגם אביו ווחונו הם ג"כ מפורסמים ללומדים מופלגי תורה וגבירים
עלומים. ומשפחות המיוחסות שב"ישראל. ואך יפיל א"ע לילך בשום ככל האנשים בשגם
מה פעולה ישי' מזה. הלא כל מה שאומר בדרשמו ובדברי הויחמו בעט ירוש לו זה מכבר

מאחז' דגאון הקדוש רבינו ר' מרדכי וצוק"ל ממשערנאבי' ד"ע

לעשות המלאכה הזאת לפעול שיכנסו דבריו באזניהם באמת וישארו הדיבורים חקיקים בליבותם

אך למרות רוחו נתעורר בלבו בכל פעם החשק הזה. ולא ידע כלל מה זה שולד לו החשק הזה. כי נחמתי אליו לאחז גמור שהוא עולה במעלות על כל אנשים שבעולם. כי הנמלא כזה איש בכל העולם שימלא בו כל המעלות שבעולם כמוהו. אם אחד יכול ללמוד היטב או גביר גדול אם הוא גביר גדול אינו יכול ללמוד היטב שיהא בקי בכל מדרי חורה. ואם אפי' יתרחו השני מעלות באיש אי הן שיהי' למדן גדול וגם גביר עלום. לא יוכל לנגן היטב או שיהי' בקי במלאכה הכתיבה בתכלית. כשנס שגם עוד יהי' ממשפחה המיוחסות שבישראל. והוריו יהיו ג"כ מופלגי תורה וגבירים עלומים. הלא בודאי לא יתרחו בשום פעם שיחאספו כל המעלות טובות שבעולם באיש אחד כמוהו. אך החשק הזה נחגבר אליו בכל פעם עד שנחווהו בלבו ומוחו מלחמה כבדה של השכל והרצון שהרצון אמר לו לילך לביהכ"ס. והשכל שהוא כמות שבדקדקו אמר לו שבזיון גדול הוא לפני לילך. ולא ידע כלל מה לעשות ומשם לערו הלך לתוך. והלך נכון בעשנותיו ההמה. ופחאוס ראה שהוא סמוך לביהכ"ס הזאת. והחזק אי"ע בכל כמו לילך בחזרה לבימו. אך הרצון גבר עליו. והוכרח ליכנס לביהכ"ס. וברגע הזאת מיד כשנכנס שהחיל הרב הקדוש זל"ל הג"ל לומר בזה"ל. רבי לויטס איש יבנה אומר מאוד מאוד הוי שפל רוח בפני כל אדם שתקוה אנוש רימ" וחר עוד הפעם רבי לויטס איש יבנה אומר מאוד מאוד הוי שפל רוח וגו'. ובאמרו החיבות מחד מאד לעק בקול גדול. מאד מאד הוי שפל רוח. ושבו חזר הדבר הזה הרבה פעמים. ובכל פעם כשהגיע. למאד מאד לעק בקול גדול כג"ל. ולא אמר ע"ז שום ביאור ושום דקדוק וכדומה רק חזר הדבר כמה וכמה פעמים. והעולם נתפלאו מאוד. מה זה שחזר המשנה הזאת פעמים הרבה כ"כ. ואינו שואל ע"ז כלום ואינו מחדש בזה שם דבר. ומה כוונתו בזה. קילורן של דברים. הוא חזר וחזר את דברי המשנה הזאת הרבה פעמים מאוד עד שהגיע הזמן להפלת מנתה. וירד מעל הבימה. ותיקף רץ אליו האברך הלז ואמר לו רבינו בבקשה מכס חנו לי תשובה על שהרבינו לפשוט כ"כ שהיחי בעל נתוה גדול מאוד ורולה אני לחזור בתשובה ע"ז. וסיפר לו מכל עניניו עד הנה. ומה שנחווהו לו היום משק גדול לילך לביהכ"ס הזאת לשמוע דברי תוכחותיו. וסיפר האברך הלז שמיד שהחיל אחוזי הרהיק זל"ל הג"ל לומר דברי המשנה הזאת רבי לויטס איש יבנה אומר, מאוד מאוד הוי שפל רוח מיד נכנסו דבריו באזניו והחיל לחשוב בדעתו הלא האמת הוא כך דמחויב האדם להיות שפל רוח וכשחזר עוד הפעם המשנה הזאת נכנסו הדברים יותר אל לבו. ובכל פעם שאמר הרהיק זל"ל הג"ל הדברים האלו. מאוד מאוד הוי שפל רוח הוי ממש כמו שדוקרים במקרה תחיכת עץ שבכל פעם נוקב המקרה יותר בנומק עד שנוקב החיכת עץ מעבר לעבר. כן הי' אללו. בכל פעם שחזר אחוזי הרב הקדוש זל"ל הג"ל. מאוד מאוד הוי שפל רוח נקבו וירדו הדיבורים האלו יותר בעמקי לבבו עד שבפעם האחרונה נהפך לאיש אחר. ורואה בעליל אך שהיטה"ר סימח את עיניו בזה שהיו בעל גאון גדול. שהאמת הוא להיפך שמחויב האדם להיות שפל רוח בפני כל אדם אפי' בפני אנשים וגראים קטנים ופזוחים. וראה כל העם והבינו מפני מה שלא אמר דברי תוכחותו פ"ק שהי'

מאאי? הגאון הקדוש רבינו ר' מרדכי זוק"ל מטשערנאביל זי"ע

בליבתם לעד. וגם לקשר הדיבורי תורה ע"כ דבריו הקדושים זצ"ל זי"ע
שלו עמהם כנ"ל. אזי ס' פה בטי"ה ח"ו. ועכ"א:

שהיו הביהכנים מלא מאנשים מפה אל פה. וגם הבינו מפני מה שלא אמר איזה
חידוש בדבריו כדרך המ כח"ס כי ה"י מביט ומלפ"ה רק על זה האיש לבד לעשותו עניו
אמיתי. ושהוא בעל רוח הקודש גמור שידע שהאברך הלו יבוא אליו לשמוע דברי
סוכחותיו. ויש לו כח חזק כ"כ שיכול להכניס בלב האברך הלו חשוקה גדולה לבוא אליו
ובדיבוריו הפעיל עליו כ"כ שנהפך לאיש אחר ונטשה עניו אמיתי. והאיש האברך הלו
אמר בעת זקנתו שמי אז שמע דברי המשנה הזאת מפי אלו"ז הרה"ק זל"ל הכ"ל עד
פה זקנתו ועד בכלל תמיד מפעמים ומלללים המלות האלו באזניו, מאוד מאוד הוי שפל
רוח בפני כל אדם. זי"ע ועכ"א:

(כו) **אח"ו** הגאון הקדוש המפורסם ר"ר אהרן זוק"ל מטשערנאביל היו בנו הבכור של
אח"ו הקדוש מוהר"ם מטשערנאביל זוק"ל ה"ל. ולקחו וקדושתו ה"י
נורא מאוד. וכל האחים הקדושים זל"ל. מלבד שחלקו לו כבוד מפני שה"י אחיהם הגדול.
אף היו כולם שולחים לו פתקאות וה"י באים אליו. וכפפו לו את ראשיהם הקדושים.
והוא הניח את ידיו הקדושים עליהם ובירך אותם. וזה מפורסם וסיפר לי תוחני הרה"ק
זל"ל. שאחר פטירה זקינו אבי אביו הרה"ק המפורסם ר' יצחק זל"ל מברענא שה"י חתנו
של אח"ו הקדוש ר"ר אהרן זוק"ל ה"י איזה זמן בטשערנאביל בבית אח"ו הקדוש ה"ל.
ופעם אחת היו בהדרו הקדוש. והמון אנשים נדחקו ונכסו לחדרו. יקרא אח"ו הרה"ק
לאיש מן הנכנסים ואמר לו בזה"ל, מה עשית שאתה משתמש בכלי קודש. וכשמוע האיש
הזה את זאת עמד מרעיד. והסתיל להסעל" ולקחו אותו להחדר התיזון והקילו אותו.
ומיד נאספו אנשים רבים ובחוכם היו גם תוחני הרה"ק זל"ל. וישאלו לאיש על מה נתעלף
וסיפר להם שהוא יושב בכפר ובביתו יש מנין. שמתפללים שמה בכל ש"ק ובשבת
שעבר בעת הנליה נאבד התורה חס"ת. ולקח האיש הזה את המתפתח שלו וחגר בה
את חס"ת הקדושה. וביום א' מלא את התגורה ולקח האיש מהח"ת את המתפתח הזאת
וחגר את חס"ת בהתגורה. והן היום שבה לכאן. ובה לחלר הקודש ולא עלה בדעתו
שיוכל עוד היום ליכנס לפניו כי ה"י המון רב. אך לאשר נפתח הדלת ונדחקו לבס
הרבה אנשים נדחק הוא ג"כ עז"ס. וחגורתו ה"י באכסניא שלו. לזאת לקח מהר
את המתפתח הזאת וחגר בה. והוא הכיר ברוח קדשו שהמפתח הזאת היחה חתורה סביב
חס"ת הקדושה. והוא נתעלף. מרוב הפחד [ובעה שחגר בה חס"ת לא התנה
שום תנאי שה"י רק ארעי לא בע"פ ולא אפי" במחשבה כי לא ידע שהמלא התגורה.
ומפני זה אסור להשתמש בה] כך סיפר לי תוחני הרה"ק זל"ל שבעיניו ראה את העובדא
הזאת. זי"ע ועכ"א:

(כז) **אח"ו** הרה"ק ר' יצחק זל"ל מברענא ה"ל אכל עוד ארוחה בבית אח"ו הקדוש
ר"ר מרדכי זוק"ל מטשערנאביל ה"ל. כי תוחנו הקדוש ר"ר אהרן
זוק"ל מטשערנאביל ה"ל ה"י סמוך אז על שלחן אביו הקדוש הוא ע"ס כל בנייהם הקדושים
ואמ"י

יט .

מאמר יקר מהרב הקדוש צייטע ר"ר זיסא מאניפאלע זוקל' זי"ע *

בפירש"י ז"ל שקבע לה זמן הזה בשנה האחרת והוא מהמדרש וכתוב אח"כ ויקימו משם אנשים וגו' ומצות אפה להם ופירש"י ז"ל שם דפסת הי' . והוא ג"כ מהמדרש ואם אין העיגור יב"ל להשתחות בעמי אמי י"ב חודש איכ אמאי הי' צריך לייסר את אבימלך כמו שכתוב ויגעד' את אב מלך וגו' מחמת שהוא

אמר הרב הגאון הקדוש זוקל' זי"ע הנ"ל דמדבר' המדרש שטובר דלקיחת שרה לאבימלך הי' בלי"ג פסח מוכח דאשה יש לה יכולת להשוות העיבור במיעה י"ב חודש דהרי מעורש בחו"ל דיצחק נולד בפסח וכמו שגמורש בתורה . דאחד בא לבשר את שרה ואמר לה שוב אשיב ארך כעת הי' ועיין

וגם האחים הקדושים היו סמוכים אז על שלמן לביהם הקדוש עם כל בניהם הקדושים . ואחוזי מברעונא ז"ל הנ"ל למד כל וחס תר"ז עם דויז הקדוש ר"ר נחום זומאקארוב ז"ל . וקבלו על עצמם . שלא ליטן רק השינה הראשונה היינו שבעת שיטכנו על מיתחם ליטן מיר שיקלו א"ע מהשינה הראשונה יקומו ללמוד . בין שהשינה יחזקך כשעה או יותר . ובין שהשינה יהי' רק איזה רגעים [ולא להתחבך על זר האחר כדרך העולם] כך גמרו בעניהם . ומני אז והלאה התנהגו כך כל ימי חייהם . וסיפר לי מומצי הה"ל ז"ל . שהרבה והרבה פעמים הי' קס אחוזי הקדוש מברעונא הנ"ל ללמוד ולעבוד ועבודתו הקדושה . והבני בית לא הלכו עוד ליטן כי אירע שהוא הנית את עצמו ליטן איזה רגעים קודם שהבני בית הלכו ליטן ובליילס הזאת איתרמי שהשינה הראשונה שלו הי' רק רגעים אחדים ככה היו הם ז"ל משברים את גופם לעבודת הבורא ב"ה . כידוע שבעת שזוקל'ים עצמם מהשינה הראשונה אז השינה מתוקה מאוד . והם ז"ל כשבו את תאוותם ומשקם . ובאמת אין זה לפלא כלל . שהיה אנשים גדולים וקדושים , אחרי שגור מנעוריהם היו משברים את גופם לעבודת הבורא ב"ה . בכל רמיח איברייהם וש"ה גיריהם . ז"ע ועזי"א

(* כת) ז"ל המאמר אחר פרה"ק זוקל' הנ"ל . בעיר אחת מערי ליטא לפני הגדולים דחס . ונשאל דעבורא הכי הוה . שהמגיד הקדוש מומזריטש זוקל' אמר פעם אחת להרה"ק הנ"ל . שיסע לאיזה עיר שבערי ליטא ולהוכיחם על שאין להם מקום . כי המרחק שלהם . נשרף זה כבר . ולאשר שציר קטנה הוא אין ביכלתם לכנותו מהדש . ולזה יוכחם שיטעו יותר מפי יכלתם . ולא יזוו משם עד שיחזילו לבנות את המקיה . ונסע פרה"ק לשם . ושבת שם . ולזה להשמש לסכרי' סבלהרים יאמר רדוש גדול . ונחאספו הרבה אנשים לביכתי'ם שלו . כי לא הכירו אומם מעולם וחשבו שהוא רב גאון אי' ליטאי . ועמר הרה"ק הנ"ל על הבימה ואמר להם . צוה"ל . רבותי' באתי במכין להוכיח אתכם על שאין לכם מקום . והגם שדעתי דזהו מפני שאין ביכולתיכם אבל אתם מוכרחים לעשות יותר מכפי היכולת . ואם תאמרו מה זה עסק שלי להוכיח אתכם . אבל מדעי שאני גאון גדול . והראי' . שכל אחד מכם שיש לו איזה ענין חמור ישאל אימי יאומר לו עלהו"ע . ולזה יש לי הרשות להוכיח אתכם . וזהו הדרשה שלי . וידר מעל הבימה . וכמוכן נחשווה שערורי' גדולה צדיכתי'ם הלו . כי זה פסח הראשונה . שיבוא איזה איש ויכריז שיחאספו אנשים לשמוע דרוש גדול ולסוף יאמר להם תוכחה בלי שום איזה פלפול . והרבה אנשים הי' צדיכתי'ם לבנות

בית ימי פנחס כד

מהרב הגאון הקדוש רבינו ר' זוסיא זצוק"ל מאניפארציע זי"ע

הוולד להשתתף במעי אמו כ"כ אלא ע"כ ויכול להיות שהוולד ישתתף במעי אמו י"ב ח דש ג"כ. ולזה חי יכ"ס הליצני הרוד למר דמאבימלך נתעברה והוא חי הגורם לזה. לזה וינגע ר' את אבימלך ודפחיה. זי"ע:

שהוא חי הגורם לזה שו"ל צני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה. הלא מעת לקחתו את שרה עד שוולד יצחק חי י"ב חודש כי יצחק הלא נולד בפסח כנ"ס. ואין מסים לדבריהם כ"ס. כי הלא אין ביכולת

לכנות אותו עבור זאת אך הרב דשם לקח אותם בדברים. ואמר להם. הלא אמר שכל ענין חמור יפתור אותו. וא"כ נכסה אותו. ואם י"י כך. הלא באון גדול הוא ואסור לכנותו. והתחילו הרב והלומדים לחפש איזה ענין חמור. זה אמר שיש לו קושיא עמומה על אזה רמב"ם. וזה י"י לו על חוס'. וכדומה. ואמר להם הרב הלז. כי לאשר יש לו כעת ענין גדול חדש שלא נפסק עוד הלכה פסוקה בזה. לזאת ישאלו אותו בראשונה את הענין הזה. ונראה מה יאשר ומה יחדש בזה. והענין הוא. שנספ' איש חי למרחקים. ובעבור י"ב חודש מיום נסיעתו לירא אשתו וולד. ויש לו עיון בזה דאם הוולד יכול להשתתף במעי אמו י"ב חודש. הוולד כשר. ואם אין יכול להשתתף כ"כ. הוולד לאו מאביו. וזה כמה ימים ששאל אודות זה. ולא מלא לע"ע בספוסקים דבר ברור בזה. וביום אי' אחר ט"ק כשבא הרה"ק הנ"ל להביא כ"ס פנה אליו הרב הלז וכל הלומדים. ושאלו אותו הדבר הזה כשמוע זאת הרה"ק הנ"ל. שחק מאחס. ואמר להם. בזה הוא ענין חמור אלליכס הלא זה הדבר מפורש בכל מקום שהוולד כשר הוא. ולא הבינו דבריו. והרבה אנשים ראו לכנותו ואמרו ז"ל הלא ניכר הדבר שאינו יכול ללמוד כלל. ומה זה שחק חתום וכן לא יעשה ש"ס פשוט ירכיב ענין בנפשו להכריז. שמתחסי אנשים לשמוע דרשה מרובה. ולם ק' אומר להם דבר הוכחה אחת. בלי חידוש כלל. ועיד חומר שאיזה ענין חמור שישאלו מאתו. יפתור אותו בטוב טעם. ולסיף אין כאן לא דובין ולא יער. כשהרגיש הרה"ק הנ"ל. שהטוב מרה להם ע"ז אמר להם למה לכם להמרנו. בכל ספר שהרזו. איתא מפורש שהוולד כשר. וירך אליו אחד מהלומדים ואמר לו מה זה שאתם עושים לחוק מאתנו. שכל ספר שגילה איתא בשם שהוולד כשר. ואם נלמד ליקח. זה הסידור קרבן מנחה שמונה עשה על השלחן הזה היום גם בהסידור הזה איתא שהוולד כשר. וענה לו הרה"ק הנ"ל. כן הדבר. גם ב"ס דור קרבן מנחה היא איתא שהוולד כשר. פתחו את הסידור קרבן מנחה הזה ותילאו כן. ופתח הלחמן הזה ברוב כעס את הסידור ונחלץ במקום פתיחתו הרבה של פסח ויהי בהלי הלילה וכו' אמר לו הרה"ק הנ"ל. הרי איתא בכלן מפרש שהוולד כשר פוק חזי מאי כחוב ככאן. דעת מלך גרר בחלוס הילי"ס הרי סיבר הטעל הפזמון הזה. דלויך גרר זה אבימלך דן הקב"ה בנגיעים בזה הלילה של פסח. וא"כ אם נאמר דהוולד אינו כשר מפני שהוולד אינו יכול להשתתף בנעי אמו י"ב חודש. למה ה"י מייסר אותו בנגיעים והלא יצחק נולד בפסח כנ"ל. וה"י י"ב חודש. הלא ע"כ דהוולד יכול להשתתף לפעמים אף י"ב חודש ג"כ וה"י מקום לל"ני הדור לומר דמאבימלך נתעברה. ולזה הביא מקב"ה עליו נגעים גדולים כי הוא ה"י הגורם שהליני הדור יעניו זאת ומנחה מוכח מכאן בסדיא. דהוולד כשר. וכשמוע הלומדים את זאת ויתמחו האנשים איש אל רעו. וראו בעליל איך שבעל רוח הקודש הוא. ומיד נמסורו בולס לפשות את המקום ועוד טרם נסיעתו משם התחילו לבנותה חקקה. זי"ע ועכ"ל:

כרה"ס

כ.

עוד מאמר יקר מהרב הקדוש צ"ס"ע ר"ר זוסיא מאניפאלע וצוק"ץ ז"ע י

כידוע. ומפני זה צריכים לעמד בעת אמירת ויכלו כי הגדת העדות צריך להיות מצומד. כמארז"ץ ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר. וכן הא ההלכה. וכן בכל יום השבת קודש צריך לעשות תשובה. (ור"ת על שבת הוא שבת בו תשוב) ולכן אמרים במוצש"ק. יזכר לך עתה אתמו"ל אשר דברת. היינו דצריכים אנחנו לזכור זאת עתה מה שאמרנו אתמו"ל ביום הש"ק. וצריכים אנחנו לראות שנהי' גם בימות החורף הוזדים בתשובה שלימה לפני הקב"ה ודפח"ח. ז"ע ועכ"א :

בפומון איש חסיד שאמרים. במוצש"ק. יזכר לך עתה אתמו"ל אשר דברת ואמר הרה"ק הנ"ץ ז"ע. דיש לומר דבא לומר לנו כך. והנה היום עשיק הוא מסוגל לתשובה ככתוב במדרש ובזוה"ק ובספרי יראים. וצדיקי הדור ח"י המנהג על איזה מהם שביים עשיק אמרו עלמדיהם דברי כבושין ומוסר והי' התעוררות גדולה ביום ההוא ועשו תשובה בבכ"י גדולה ונוראה וגם זה ידוע שבלי"ץ ש"ק בעת אמירת, ויכלו צריך להרהר בתשובה כי אנחנו מע-דים על כל זה והערים צריכים להרהר בתשובה קדם שמגידים העדות

כא.

מהרב דגאין הקדוש צ"ס"ע ר"ר ארימלך וצוק"ץ מליזעננסק ז"ע :

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא וכו' והנה

(ט) * **הרה"ק** ז"ל הנ"ל. הלך פ"א ברחוב וראה שגער א' הולך עם ספריו להחדר דבי רב וקרא אותו הרה"ק הנ"ל ואמר לו למה לך לילך להחדר. מה תועלת יהי' בהליכתך זה. סלא יוסר טוב שחלק לשחוק עם נערים וחבלה העת בחטונגים. ולמה לך ללמוד אלל רבך. ורבך זה נוש אומך שמוכל השיעור גזרא. ומה יהי' לך. מהגמרא הזאת. כשמוע זאת הנער הלן נער עליו בקולו הוי זקן שופה הכי וכו' חללים הבריאה. וכי בשביל זה נבראחי. לכל ללמוד ולא להספלל רק לשחוק עם הנערים ולבלות העת בדברי בטות. וגער עליו בנז"פה וירך מהר ממנו אל החדר. ומיד אמר הרה"ק הנ"ל. רבש"ע ראה נא גדולם וקדושת היהודים איך שצוד מנעריהם מבינים. שנבראו רק ללמוד ולהספלל ולעשות רעונך וזה פי' הפסוק. ה' אחס לעם מול האלקים והבאת אחס את הדברים אל האלקים. ר"ל דיחרו אמר למשה רבינו ע"ה. היה אחס לעם כנגד אלקים דתנסה לומר להם במכוון דלא יקיימו ליווי הקב"ה ותראה איך שלא ירלו בזה רק לקיים רצון קינס. וזכה חוכל אחס להמליץ עבורס לפני הקב"ה. שבחמם לריכים להושע בכל טוב כי הלא עושים בכל כוחם רצון קינס וזהו, והבאת אחס את הדברים ר"ל את הדברים האלה. אל האלקים. ודו"ק ודפח"ח ז"ע ועכ"א :

(ל) * **א"ת** הקדוש ר"ר שמואל מקאמיקא ז"ל ז"ע סיפר פ"א שבה"ק ר"ר זוסיא ז"ל הנ"ל פ"א בעת העודה שליטת סיפר לאנשים שהי' מסובים על סלחנו כדברים

מאז הגאון הקדוש רבינו ר' אלימלך זצוק"ל מליזענסק י"ע

דהייכטא אזי שונים במתיבתא דרטיע הליכות
שלו ואומרים שמעתתא מפומי. וזו שאמדו
כ"ג חז"ה הליכות בכל יום" ד"ר דאיש
כזה שזוכה דבמתיבתא דדיקיע חודים ההלכת
שלו בכל יום. (כי שינון הוא לשון חידוש):
זה האיש שזוכה לו שהוא בן עוה"ב ודפחח.
ז"ע ועכ"א:

והנה צריך להבין למה נקט בלשון השונה
אזי לו יומר, ה"לומר" ועוד הכי אין צריך
ללמד ד רק הליכות בלבד הדי החיוב הוא
ללמד כל התורה הקדושה ואמר הגאון
הקדוש הציטע זצ"ל הנ"ל דהפי הוא כן
דמי לומר התורה כראוי וכהוגן, ומקיים
אותה כדאי וזוכה לאס קי שמעתתא אליבא

בדברים האלה כשהלכתי אני ואחי הרה"ק ר' אלימלך בגלות אירע פגם אחד שהלכנו
בדרך וה' אז קור גדול וחזק ושלג נפל עלינו הרבה מאוד והי' רוח חזק ועלום. והי' זה
ביום השלישי להפסקתינו ואמרנו זל"ו שלריכס אנחנו לראות לבוא לאיזה ישוב כדי שנוכל
לענוס מאומה בערב. ועשינו כך והגענו לעת ערב לאיזה ישוב והתפללנו שמה מנחה
ותעריב וטעמנו איזה טעימה אוכל והכנתי איש לקרות קריאת שחט וליך לישכב
על הארץ. וקרא אלי בקול אחי הרה"ק ר' אלימלך ואמר לי, זוסיא מה אהה עושה.
הלא לריכס להיות ממארי דחושבנא. ואמרתי לו, קן דברתי. והתחיל אחי הרה"ק ר'
אלימלך לראש לו את העבירות שטעה ביום ההוא. ומלא טעשה ביום הזה מאה ואחד
עשר עבירות, והתחיל לחזור עליהם בתשובה שלימה ובכה כתי' רבה מאוד עד שהקב"ה
ירחם עליו ונמחקו כל העבירות. ואז הלך ליטן על הארץ. כך סיפר הרה"ק ר' זוסיא
זל"ל בסעודה שלישית. ואחד מהאנשים שהי' אז אצל שלח הקדוש אמר להרה"ק הנ"ל
רבי אנחנו איננו יריאים מאלו העבירות שרשם לנו אחיכם הקדוש. לא יתנו לנו לניהם
עבורם. כי מה הי' יכול ח"ו לעבור איזה עבירה. במחלתי אסורות לא נכשל. כי הלא
הטענה ביום ההוא. ובחילול שבת ג"כ לא עבר כי הלא הי' זה בימות החול. והלא הי'
אחיכם הקדוש לדיק יסוד עלום ובודאי שתמיד לא הי' עובר שום עבירה ח"ו. וכפרת ביום
השלישי להפסקתו ומה הם אלו המאה ואחד עשר עבירות שעבר עליהם. אולי חשב
שפסטיק דגע אחת מהעבירות אבל אנחנו איננו יריאים מזה. וכשמוע הרה"ק ר' זוסיא
זל"ל את הדברים האלה ט"לאו מפי האיש הזה. גער עליו בקול. ואמר לו מה אהה
דובר. למה לא יענישו אותך על אלו העבירות אולי מפני שאתה אכלת בלחות יום סעודה
טובה ואנחנו זמנו. אתה היית בניית בלחות יום והי' חס לך ואנחנו הלכנו בדרך והקור
והשלג והרוח הי' חזק עד למאוד אתה הלכת לבוש צמלעים. ואנחנו הלכנו יחפים והקור
הי' חזק כ"כ עד שרם הי' שותה מרנלנו. ומה זה שאתה אומר שאיך ירא מאלו העבירות
ואם כוונתך דעם הלויקים הקב"ה מדקדק יותר כמחז"ל על הפסוק, וסביבו נשערה
מאור. מלמד שהקב"ה מדקדק עם הלויקים כחוט השערה. איך יודע הפירוש מהגמ'
הוא. בתחלה יענישו אותך גניהנס על העבירות הגדולים שגשית ובכלות העונשים
וחי' לדיק אז יענישו אותך על העבירות הקטנים וידקדקו עמך אף כחוט השערה.
ובמכוון אני מספר לך זה המעשה שאחי הקדוש מלא טעשה ביום ההוא מאה ואחד עשר
עבירות כדי שדעו איך שלריכס להזהר להיות סור מרע ועשה טוב. כך סיפר אח"ז
הקדוש מקאמינקא זל"ל זכותם יגן עלינו ועכ"א.

בית פנחס

כב.

טדו"ז הרב הגאון הקדוש המפורסם ר"ר ישראל וצוק"ל מרוזין ז"ע *

במורא ופחד. אבל יעקב אבינו ע"ה רצה שיהי' התורה והעם הישראלי בהתגלות והתרוממות. ויתקיי' מה שכתוב, וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא על ד' ויראו ממך" וזה שסיפרה לנו התנה"ק ויקרא לו לבן, יגר שהדוא"ה היינו דה"שהדוא"ה יהי' במודא ופחד הכבועה ובשפלות. אבל, ויעקב קרא לו „גלעד" היינו שה"עד" ר"ל הלוחות העדות והעם הישראלי שלומדים ומקיימים את הלוחות העדות והתורה המצוות. יהי' בהתגלות והתרוממות כנ"ל וראו כל עמי הארץ וגו' ויראו ממך. ודפח"ח ז"ע *

זעכ"א :

איתא בפסוק ויקרא לו לבן יגר שהדוא"ה ויעקב קרא לו גלעד. וצריך להבין מה היתה כוונת לבן שקרא להגל בשלשון הדגום ומה היתה כוונת יעקב אבינו ע"ה שקרא אותו בשלשון הקודש וגם לאיזה ענין סיפרה זאת לנו התנה"ק איזה שם שקרא לו לבן ואיזה שם קרא יעקב אע"ה. אך הענין הא כן. ד"יגר" הוא לשון מודא ופחד. „ושהדוא"ה מודמו לתנה"ק. ע"ש הכתוב „לוחות העדות" „וגל" הוא לשון התגלות והנה לבן הארמי שהי' מקור הטובאה וביקש לעקוד את הכל. רצה שיהי' התורה והעם הישראלי בהכבועה ובשפלות ויהיו תמיד

כג.

טדו"ז הגאון"ק המפורסם ר"ר אברדם דמגיד מטוריסק וצוק"ל ז"ע *

איתא בפסוק לפני ד' תטהרו והרמו בזה התורה"ק והאותיות שקודם שם הוי' הם דצריך האדם להתדבק בכ"ב אותיות בגימט' כ"ב. כי קודם י' הוא ט'. וקודם ה'

(* א) דין"ן הקדוש מרוזין ז"ל הניל. הוכיח פעם אחת לחסידיו שלו שאין להם חמימות והתלכנות לחורה ומלות כראוי. ואמר להם הלא תראו מיס שהוא מקור הטערה וכל עומאה שבעולם אף עומאה היותר חמורה. במיס יובא וטבר אף זה רק בעת שהמיס אינם נקפאים. ואם הם נקפאים לא די שאין יכולים לטבול בהם להטביל הטומאה אף יכולים להפך למקור הטומאה רח"ל. והראי' שיכולים לחלוב בהכפור דמות פסל רח"ל והרי תראו מה הקרירות גורם שמים דהוא מקור הטערה כשנקפאים נכפכים כמה למקור הטומאה רח"ל. ולכן תראו שיהי' לכם חמימות והתלכנות לחורה ומלות. ודפח"ח ז"ע ועכ"א :

(* ב). **איש** אחד שאל את דו"ז הקדוש הטגיד מטוריסק ז"ל הניל. אם יעשה איזה פעולה והשדלנות למלא חן בעיני אדם. כי איש אחר מלא חן בעיניי ויש לו פרנסה עביר זה. והוא לא מלא חן בעיניו. ולזאת שאלו. אולי נכון לששום לזה איזה חכמה. וענה לו דו"ז הקדוש ז"ל כנ"ל. כתיב בחסילים. חן וכבוד יתן ד' וגו'. וקשה הלא כל הדברים נותן השי"ת. אף הענין הוא כן. דכלל הדברים מחוייב האדם לעשות איזה עשי'. כמאמר הילקוט וברכתך יכול יהא יושב ובטל חיל בכל אשר תעשה. אך להשיג חן אין לעשות שום השדלנות. והוא חן וכבוד יתן ד'. בלי שום השדלנות. וכך ראוי שמהיום יעזור לו השי"ת שימלא חן בעיניו וכן ה"ו. ז"ע ועכ"א :

בית כנ פנחס כז

מדרי' הגאון"ק הטפורסם ר"ר אברהם המגיד מטריסק ז"ע

אתם להתקשר ולהתדבק בכ"ב אותיות התורה"ק. ואז "תתהוה". דאם תתדבקו בהמסכת שקודם שם הוי". או הוי' ישראל בתוככם כמא"כ ושכנת בתוכם וגו', ודפח"ח ז"ע ועכ"א :

הוא ד'. וקודם ו' הוא ה'. וקודם ה' הוא ד'. וזה שאמר הכתב "פני ד'". היינו דצריכים אזם לזכור דהאותיות שקודם שם ה' מספרם כ"ב. והוא מרמז דצריכים

הידושים בש"ם ופוסקים.

דידן. הוא מהני ל"י ואס"ר. דהרי השלוח צריך להיות כמותו ממש דהרי הקרבן שמביא ישראל הוא לכפר עליו. והוא בעצמו אינו יכול להקריבו ורבתה התורה דיתן הקרבן להכתן והכתן נעשה שלוחו דשלוחו של אדם כמותו (אתם גם אתם לרבות שלוחכם) וא"כ הא מהני ל"י בזה דנעשה שלוחו כי אם לא יתי' הכתן שלוח לא מצי להתכפר. אבל בעכו"ם אף אם אין הכתן שלוחו לא איכפת לן כיון דממילא אינו מתכפר בזה, ואם הי' הדין דמקבלין מהם חטאות ואשמות כגון על השבעה מצות שלהם הי' מקום להקשות כנ"ל. אבל הרי אמרו דמקבלין מהם נדרים ונדבות כי הלא רם איגם שייכים לקרבנות דחוז השבע מצת איגם שייכים בשום דין מדיני התורה. וא"כ אפי' הו' הני כהני שלוחי דידן. ג"כ מצי הכתן לקבל ממנו הנדרינו ונדבות שמביא ואין מיה שום הוכחה לומר דהו' שלוחי דרחמנא. ולא הבנתי כלל היכי מצי להקשות כלל מזה הדין שגודרים נדרים ונדבות כישראל הלא כל הטעם הוא מפני דרכי שלום כידוע. ואם לא רבתה התורה הו"א דקא מעייל חולין לעורה. והשתא רבתה התורה איש איש מעייל חולין לעורה. ומשום חשש גויל אין בכאן דהרי העכו"ם נוהג הנדר או הגדבה והוא מרצינו ודו"ק. ואין כאן שום מקום לקושיא הגי' לעני' :

במס' נדרים (ל"ה ע"ב) איבעיא להו הני כהני שלוחי דידן הו' או שלוחי דשמיא למא' נפקא מינה למודר הנאה אי אמרת דשלוחי דידן הו' הא מהני ל"י ואס"ר וא' אברת שלוחי דשמיא שרי מאי. ת"ש דתנן מקריב עליו וכו' ע"ש. ובמס' יומא (ג"ט ע"א) ובמס' קידושין (כ"ג ע"ב) והקשו איזו מפרשים דהלא יש ראי' גמורא דשלוחי דרהמנא הו'. מגמרא נרוכה בכמה מקומות נזיר (ס"ב ע"א) מנחות (ע"ג ע"ב) חולין (י"ג ע"ב) תמורה (ב' ע"ב) איש מה ת"ל איש איש לרבות את העכו"ם שגודרים נדרים ונדבות כישראל ואם נ"מ דשל ח' דידן הו'. הלא אין שלוחות לעכו"ם לא אנן לדידהו ולא הם לדידן כדאיחא ברי"ם. מה אתם בני ברית אף עלוכם בני ברית וכמפורש ברמב"ם פ"ב מה' שלוחין ומ בא בשו"ע חו"מ סי' קפ"ח ס"א אין העכו"ם נעשה שלוח לרבר מהדברים שבעולם. וכן אין ישראל נעשה שלוח לעכו"ם לרבר מהדברים אלא ע"כ דשלוחי דרחמנא הו' ותנן חו' בצ"ע. ולעני' לא קשה מידי דאין מכאן שום הוכחה דהו' שלוחי דרחמנא דאף אי' נ"מ דשלוחי דידן הו' ג"כ לא ק' מידי ממאי דמקבלין מתן נדרים ונדבות. דהלא הנדרים ונדבות שהם מביאים אין באים לכפר עליהם וא"כ מאי איכפת לן דהכתן אינו נעשה שלוחו בשלמא בישראל דהקרבן בא לכפר. שפיר אמרינן דנ"מ דר הנאה דאי הני כהני הם שלוחי

בית חידושים והערות פנחס

נותנת למעט שבתות וימים טובים מחמת הדרשה ד' מימים ולא כל ימים" משום שנאמר והי לאות וכו' והן עצמן אות כי גם רבי יוסי הגלילי סבייא ל' הך דרשה ד' והי לאות" כנ"ל כן נראה לתרץ בעוה"י:

מה שהשבתי לרב אהר.

ע"ך קושייתו משו"ע או"ח סימן תע"ב וס' מן תרע"א ל"ט' תרנ"ז דאמאי פסקינן בס' תע"ב דאף עני המחזיר על הפתחים מוכר כסותו לקנות יין על ארבע כוסות. וכן פסקינן בס' תרנ"א דאף עני המחזיר על הפתחים מוכר כסותו לקנות טמן על נר תנוכה. ואמאי פסקינן בס' תרנ"ז דאף על עשה דאורייתא אינו מחויב לבנוב יותר מהמוש ע"כ תורף קושייתו. ומחמת קושייתו זאת מתרץ כהה"ר דהעשה דרבנן חמורה מהעשה דאורייתא משום דאית בה לא דלא תסור ומשום הכי צריך לבנוב כל ממונו. ומפני זה מקרא מגילה נדחת מפני מצוה עוברת דאורייתא כי כיון דיש במקרא מגילה לאו דלא תסור לכן מצוה עוברת דאורייתא דוחה אותה כדין עשה שדוחה את לא תעשה. ע"כ תוכן דבריו:

הנה' ידידי במכתה"ר לא דק יפה בזה ואתו הסליחה. ואחרי ששאל כהה"ר דעתי בזה מוכרח אנכי לכתוב האמת מה שנראה ל"י ענ"ד. ויקיים בנו מארז"ל. על "את והב כסופה" ולדעתי קושייתו לאו קשיא היא ותירוצ לא כלות הוא. חזא ל"ג דבריו דכל מצוה דרבנן היא לא תעשה. אי"כ מחויב על כל מצה דרבנן לבנוב כל ממונו. והיכן מצינו זאת אדרבא מפורש יוצא ביש"ש מ"בא במג"א ס"י תרנ"ו סק"ז. וזולת נר תנוכה וארבע כוסות" ע"ש. הרי מפורש יוצא מדברי דולת נר תנוכה וארבע כוסות אין צריך לבנוב כל ממונו אפילו

ע"ש

עיינן ברמב"ם פ' תפילין פ"ד ה"ו. וז"ל זמן הנחת תפילין ביום ולא בלילה שנאמר מימים ימימה חזקה זו היא מצות תפילין וכן שבתות וימים טובים אין זמן תפילין שנאמר והי לאות וכו'. ומקשה הכ"מ שם למה בתולה מייתי קרא דר"י הגלילי ואח"כ קרא דרבי עקיבא ומתוך דוחק עיי"ש כמו שיראה המעיין:

נראה לתרץ בעוה"י. והנה יש לדקדק בגלגלגא דרבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא (עירובין צ"ז ע"א מנחות ל"ז ע"א) ושמת את החקה הזאת למעדה מימים ימימה ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וימים טובים כו' עיי"ש מה ראה למעט שבתות וימים טובים טפי מימות החול. בשלומא רבי עקיבא דמפיק מקרא דוהי לאות שפיר אימעט שבתות וימים טובים מפני שהן עצמן אות אבל לרבי יוסי הגלילי דלית ל' הך דרשה מאיזה סברא אית ל' למעט טפי שבתות וימים טובים מב מות החול:

והנראה בזה דרבי יוסי הגלילי נמי אית ל' הך דרשה, מימים ימימה" אין לו אי לאו האי קרא ד' מימים ימימה" אין לו למעט שבתות וימים טובים דאטו משום שהן עצמן אות אין להגיה תפילין בהן אמנם כד חזינן דהתורה ממעט "מימים" ולא כל ימים שפיר אית לן למעט שבתות וימים טובים מפני שהן עצמן אות ודו"ק:

שוב ראיתי דמפורש סברא זאת בתוס' עירובין שם ד"ה מימים כו' עיי"ש יבמהרש"א שם. וא"כ מתורץ שפיר דברי הרמב"ם דהרמב"ם אית ל' כרבי יוסי הגלילי דהלכה כרבי עקיבא מחבירו ולא וחזבירו כמו שכתב הכ"מ שם עיי"ש וע"כ כתב דומן הנחת תפילין ביום ולא בלילה שנאמר מימים ימימה חזקה הוא מצות תפילין וכן שבתות וימים טובים אין זמן תפילין שנאמר והי לאות וכו' ר"ל דהסברא

בית חידושים והערות פנחס כח

אלו הטעמים מחויב לבזבו הכל. ועיין ברמב"ם ה' שבת פ"ה ה"א. וברמב"ם סוף ה' חנוכה ה"ב :

וְדַבְּרָה עד כה דברנו לפי דברי כ"ת דחושב דכמו המצינו דאפי' העני המחזיר על הפתחים מחויב להשכיר עצמו או למכור כסותו. הי"נ שאר אדם שאינו עני מחויב לבזבו הכל ומפני זה מקשה מזה על זה ונכנס בדיוחקים. אולם באמת טעות גמור הוא דאף בג"ח וד' כוסות אין מחויב לבזבו הכל. ואף שמחויב העני למכור כסותו לזה הוא כן משום דמחויב ה' ע"פ דלקיים המצוה הזאת משום כדסומי ניטא ונד שבת משום שלום בית. דהגם דאין צריך לבזבו הכל הוא כדי שלא יצטרך לבריות ועיי' דמ"א סי' דמ"ט ביו"ד והוא גמרא ערוכה בכתובות נ"א ולכן העני שממיהא נצרך לבריות הוא מחויב לקיים המצוה הזאת ודו"ק: והגם עצמן דמצת צדקה דאיסוד גמור יש בזה לבזבו יורד מחומש כמו שמפורש בכתובות ע"פ אל יבזבו יותר מחומש וכמו שמפורש ר"ם זה ברמ"א שם וא"פ ה' פסקינן ביו"ד סימן דמ"ח דהעני מחויב בה. ועיין בב"ח סי' הדצ"ד מובא בט"ז שם דאפי' העני מחויב בזה כמו בד' כוסות ואם כדברי כ"ת ה"א איסוד יש ברבר לבזבו יותר מחומש ולמה מחויב העני למכור כסותו לזה. אלא ע"כ כמ' שכתבתי ודו"ק כי האמת כן הוא :

איברא דמלשון הי"ש"ש הנ"ל משמע לכאורה דבגד חנוכה וד' כוסות צריך לבזבו הכל. אכן כשנענין היסב בדבריו כוונתו לא כן הוא כי כוונת הי"ש"ש הוא דבשאר כל המצות אין צריך לה סיף שליש במי שחייב נדחקים ובג"ח וד' כוסות צריך להוסיף שליש יותר מכדי שו"י אבל יותר מחומש אה"נ דאינו מחויב לבזבו ודו"ק בדבריו נראה ברור כמי שכתבתי. ועיי' כ"ת בכל מה שכתבתי וידאה שאמת ברור הוא בעזה"שית. זהו הנראה לענ"ד :

על מצוה דרבנן. הא חדא. ועד הלא כל הטעם דעל עשה לא יבזבו יותר מחומש ונ"ל לא תעשה מחויב לבזבו הכל כי זה ד"א קום ועשה וזה שב וא"ל תעשה הוא ועיין בפמ"ג באו"ח בא"א סי' תרנ"ז סק"ח. וא"כ אף לפי דבריו דהעשה דרבנן לא תעשה הוא הלא בגד חנוכה וד' כוסות שוא"ת הוא. דוגמא דכותב הפמ"ג שם לענין אם אינם מניחים אותו לבעד החמץ דלא תעשה גמורה הוא „לא יראה לך“ ואעפ"כ כותב שם דאין מחויב לבזבו הכל כי שוא"ת הוא. וה"ה בזה, ומן התימא על כתי"ה שמוכר דברי הפמ"ג הא"ל במכתבו ולא הרגיש דבשם נמצא סתירה כפורשת לדבריו. אך האמת הוא דעשה דרבנן לאו לא תעשה הוא. אך בגד חנוכה יד' כוסות מחויב אפילו העני שבעניים לככותו כסותו לזה משום פדסומי ניטא וכמו כן מצינו בסי' דס"ג לענין גר שבת דמחויב בן אפילו העני ושם הטעם משום שלום בית דעדיף עוד יותר כדסומי ניטא ועיין באו"ח סי' הרע"ח ובבאר הגולה סי' הרע"א אות א'. וזולת גר חנוכה וארבע כוסות ונד לה"א מצינו בשום מקום דמחויב לבזבו הכל על עשה דרבנן דלא עדיף מעשה דאורייתא וממילא לא קשה מידי מזה דמקרא מגילה נדחה מפני מצוה דאורייתא עוברת כמו כן הדין דעשה דרבנן נדחית מחמת מצוה דאורייתא ועיין בפ"מ סי' הרע"ח במעצות סק"ב. ומהתימא על כתי"ד דרוצה לחדש דבר חדש כזה דלא מצינו זאת בשום מקום ולא אשתמיט שום אחד מהפוסקים הן פוסקים הקדמונים והן הפוסקים האחרונים לומר כזאת דכל עשה דרבנן הוא לא תעשה. וידוע דברי החת"ס ז"ל „החדש אסוד מן התורה בכל מקום ובכל זמן“ ואדרבא מפורש הדין דרבנן וד' כוסות שבת הטעם משום כדסומי ניטא ובגד שבת משום שלום בית ואם כדברי כ"ת למה צריך לטעמים אלו ה"א אף בלא

בית פנחס

הערות וביאורים.

שאת לבנה והוא הפכה שער לבן. וצוה יתב' בתורתו הקדושה שהכהן יטמאנו עבור זה. וזה יהיו תיקונו. ונ"ל חטא אחר גזרה חממתו יתב' שרק אם יהיו לו חכמה ושברון רוח באמת ג"כ די לו בזה. והכנעה והשברון רוח לבד תהיו תיקון שלי. ולזאת מביא עליו נגע כזה שיתיי' כלו הפך לבן. וצוה יתב' להכהן שלא יטמאנו בעבור זה. ודי לו ההכנעה לבד. כי גלתי ספק שאם רואה אדם שיש בו נגע גדולה כזאת רח"ל נשבר לבני בקרבו עד אין שיעור. וזה הא תיקונו ולכן צוה יתב' להכהן שאם תראה שכלו הפך לבן לא תטמאנו כי הלא אם היה רצוני שיתיי' טמא ורק זה יהי' תיקונו על החטא שעשה הידוע לי. והיני גותן השער לבן רק במקצתו והי' טמא עבור זה. ובמכוון נתתי השער לבן בכלו כי על זה החטא שעשה די ההכנעה לבד, (ואין להקשות דאם האדם הזה עשה חטא כזה שדי לו ההכנעה לבד לא הי' צריך להביא עליו כלל שער לבן, זה אינו ההכנעה תהי' לי רק כשיראה האדם בעצמו סימני טומאה כמו שאומר הרמב"ן ז"ל שחשיבא הקרבן יחשוב בדעתו כי ראוי שישפך דמו וכו' והיינו כי ההכנעה באמת אי אפשר שתהי' רק שיראה קרבנו ויחשוב בדעתו וכו' כנ"ל. כמו"כ הכא ודו"ק). וזה הטעם עצמי הוא בזה הדין שאם דאו כולם לחובה יצא זכאי. כי הלא כתיב בתורה הקדושה והצילו העדה. ולזאת חפשו הסנהדרין בכל הזכות ולכותו (כמבואר במס' סנהדרין) ואך כשהגיעו לגמר הדין והי' הדוב מחייבין צוה יתב' אחרי רבים להטות ויצא חייב. ולזה כאשר דאו הסנהדרין שאין ביכלתם למצוא שום צד זכות, וידוע שהי' רוחם ושכלם כ"כ גדול עד שהי' יכולים לטהר את השרץ בטעמים שונים כמבואר בסנהדרין (י"ז ע"ב) ועיין בעירוויבין (י"ג ע"ב) ובוה הנידון לא מצא בהם אף אחד שיוכל למד עליו זכ לזאת שפסו שהוא זכאי

עיי' בפנים סימן ב' מה שהבאתי מא"י הגאון הקדוש צ"ע ר"ר חיים זצוק"ל מקראת: ז"ע. ביאר היכרא דמס' שבת לעתיד אומר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בניך חטאו וכו' שמבאר זה ע"ד שאתא במס' סנהדרין שאם ראו כולם לחובה יצא זכאי ע"ש. והנה לקרב הדבר יותר אל השכל נראה לענ"ד כך. דהנה הרמב"ן הקדוש זצ"ל בפ' ויקרא בטעם הקרבנות מביא טעם הרמב"ם ז"ל במורה הנבוכים בעבור שהמצרים והכשדים אשר היו בישרג"ל וכו' כי המצרים עובדים אל טלה והכשדים עובדים וכו' בעבור כן צוה לשהוט וכו'. ודחה דבדיו ואומר הוא ז"ל הטעם כי בעבור שמעשה בני אדם נגמרים במחשבה ודבדור ובמעשה וכו' כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפש ודאי לו שישפך דמו וישרוף גופו לאלא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה. וכפר הקרבן הזה שיהי' דמו תחת דמו נפש תחת נפש ודאשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו והמנות ליהנות בהן מורי התורה שיתפללו עליו וכו' ע"ש באדיקות. וא"כ כל הטעם בזה הוא ההכנעה והשברון דוח. דהלא בלתי ספק רכשיחשוב האדם בכל הנ"ל. נשבר לבו בקרבו עד אין שיעור, וזה הוא כפרתו. כי לב נשבר ונדכה אלקים לא חבזה ועלכון נפש תחת עון הנפש. ולפי זה יש לומר דזה הוא הטעם שאם כלו הפך לבן טהור הוא. דהנגעים באים מתחת החטאים כנודע, וכמו שיש כפרה בקרבנות שונים. דעל חטא זה צדך להביא חטאת ועל חטא אחר צריך להביא אשם וכרומה. כי כך גזרה חממתו יתב' שעל חטא זה תהיו תתיקון עליו חטאת. ועל חטא זה יהיו תתיקון שכלו אשם. כן בנגעים שבאים ג"כ על חטאים גזרה חממתו יתב' שעל חטא זה יפרח בעור

בית הערות וביאורים פנחס כמ

שהקדוש ברוך הוא נכסכים על ידם ועמחם
 בדבר המשפט וזה טעם ועמרו שני האנשים
 אשר לתם הריב לפני ד' כי לפני ד' הם
 עומדים בבואם לפני הכהנים והשופטים והוא
 ינתם בדרך אמת ע"כ דבריו הקדושים
 והמתוקים. ומזה יש דאי' גמורה לסברתי
 הנ"ל ודו"ק. וגם סוף דברי יצאע"ה שאמר
 עד שאתם מקלסין אותי קלסו להקב"ה
 ד"ל לפני שידע שכוונתו על גבורה
 כמדדו. למה ואין מגיע לו קילוס עבור זה.
 וכך יעצם שיקלסו לקב"ה איתו להקב"ה
 בעיניהן וכמו שנימס המליכה הוא דאף מי
 שחייב מיתה ע"פ החוק. אם דואה פני
 המלך יוצא לחפשי כידוע. כמ"כ הכא.
 דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע.
 ואברהם אע"ה ויעאע"ה לא הי' צדיקים
 לזה. כי חשבו דאף בלא זה יצאו זכאים
 כדון סנהדרין שהוא כולם לחובה כנ"ל
 ודו"ק בכל זה היטב:

עיון כאן אית ז'. מה שתבאתי בשם
 דו"ז הגאון ד' שמואל אבא
 זצ"ל מכלאויטא על המאמר ואם נל
 המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא
 נתבטלים ע"ש. ולפי דבריו הקדושים יש
 לומר דזהו מה שכתוב במגילת אסתר.
 והימים האלה נזכרים ונעשים וגו' וימי
 הפורים האלה לא יעברו וגו'. והקשו באיו
 מפרשים דכיון דכתיב והימים האלה וגו'
 למה ל"ל לכתוב עוד וימי הפורים וגו'.
 ולפי דבריו הקדושים על ד"ז זצ"ל הנ"ל
 יש לומר דזהו הכונה, דהימים האלה ד"ל
 הנסים שהיו בהימים האלה, נזכרים" תמ ד
 לפני השי"ת, ונעשים" הנסים האל, תמיד
 „בכל דוד ודוד מעפחה ומשפחה מרינה
 ומדינה ועיר ועיר". כמו שאמר דו"ז זצ"ל
 הנ"ל. דגסים שנתוך וטבע כמו הגסים
 שהיו בפורים, אגו בטוהים שרמיד יעשה
 לנו השית"ב ככה. בכל דוד ודוד וגו'.
 בי האמת שכל כזונותינו ופגנותינו וכל
 דבר ודבר הוא רק מהשי"ת. אך אנו זכאין
 לע"ע

זכאי. ושפיר יש לסמוך הדין הזה על זה
 הכסוק כלו הפך לבן טהור הוא שאם היו
 רצון הקב"ה שיצא ח"ב בדינו. ורק הריגתו
 או סקילתו תהי' ת קוגו. הי' נתון לכל
 הפיות בלב אחד מהם איזה טעם גכן
 לזכותו. והר ב מחיבים. והי' יצא חייב.
 כדון אחרי רבים להטות. אלא ע"כ דרי
 לו ההכנעה והשברון דוח לבד. כי בלי
 ספק יש לו להגדון הזה הכנעה ושברון
 דוח באמת גדאותו איך שקשה דינו כ"כ
 עבור החטא זה שעשה עד שאין יכולים
 למצוא לו שום זכות. ימקבל עליו בלי
 ספק שלא יחטא עוד. כמו בקרבנות
 ובנגעים הנ"ל שיש לו הכנעה באמת ומקבל
 עליו בלי ספק שלא יחטא עוד ולא יצטרך
 להביא קרבן. שהא בויון גדול שהכל
 יודעים שחטא. וכן שלא יהי' נגעים עליו
 שבזיון גדול הוא. כמ"כ הכא. (וגם בזה
 אין להקשות דא"כ הי' נתון הקב"ה בהרוב
 מהם לכותו. כי בזה לא יהי' לו הכנעה
 כ"כ כנ"ל). ועיין להדמבין ז"ל בפ'
 שופטים (הבאתי דבריו בהידושים שלי
 שבאכן לענין עדים זממין שאמר הטעם
 דאם הרגו אן נהרגין. וז"ל בעבור כי
 מעפט העדים המזימין בגזירת השליט שהם
 שנים ושנים, והנה כאשר יבואו שנים
 ויעידו על ראובן עהרג את הנפש ויבואו
 שנים אחרים ויזמו אותם מעדתם צוה
 הכת"ב שיהרגו כי בזכותו של ראובן שהי'
 נקי וצדיק בא המעשה הזה אלו הי' רשע
 בן מות לא הצל השם מיד ב"ד כאשר
 אמר כי לא אצדיק רשע אב"ל אם נהרג
 ראובן נחשוב שהי' אמת כל אשר העידו
 עליו תראשונים כי הוא בעונו מת אלו הי'
 צדיק לא יעונו ד' בידם כמו שאמר הכתוב
 ד' לא יעונו בידו ולא ירשיענו בהשפטו
 ועוד ללא נתן ד' השופטים הצדיקים
 העומדים לפניו לשפוך דם נקי כי המשפט
 לא יקיים הוא ובקרב אלקים ישפט. והנה כל
 זה מעלה גדולה בשפט ישדאל וההבטרה

בית הערות וביאורים פנחס

הוא ד' אלקינז לעד ולנצח בנצחם. ודפח"ח :
רְבֵן שמעתי בשם גדל וקדוש אחד לפרש
מאמר חז"ל אין בעל הנס מכיר בניסו ,
הקשה ז"ל דעפ"י דקדוק הלשון הלי"ץ
„ניכר“ ולא לשון „מכיר“ דהוא פועל יוצא.
ואמר הוא ז"ל דכך הא הפ' דבעל הנס
נקרא הקב"ה כמו מי שעשה המלאכה נקרא
בעל המלאכה, כך הקב"ה דהוא עושה הנס
נקרא בעל הנס, וזהו שאמרו חז"ל „אין
בעל הנס“ ר"ש הקב"ה דהוא בעל הנס
„מכיר“ אנו מכיר לבאי עולם (מלשון
„כיר לאחרים“ שאמרו רז"ל), „בניסו“
שהוא עושה כי אין אנו זכאין כל כך
שהנסים והנפלאות יהי' נגלים לעיני כל
אנש באמת שהוא יתב' עושה עמנו כסדר
נסים ונפלאות עד אין מספר. ואין בשום
דבר מהדברים שום דרך הטבע כמו שאמרים
אנחנו בפומן אמת ואמונה „עושה גדלות
עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין מספר“
ולשון זה הוא לשון הויה. שתמד הא
עושה עמנו גדלות, בכך רגע ורגע. והדבר
הנה צריך לזכור כל איש משדאל, שגל
יפל לבו חיו ולהאמין ולבטוח בד' אלקינז
שבדאי יעוד לנו בכל עניינו, ולא להיות
כל כך בעצבות כמו שבעה"ר הרבה אנשים
מישראל הם מלאים עצבות ודאגות ונדמה
לחם שח"ו אבדה תקותינו. וזה הוא הגורם
לכל ההרפתקאות דעו לנו בעוה"ר.
וכל הספר יראים מלאים מזה שעצבות חיו
גורם לחוסר פרנסה לכל צדות שלא תבאו
ובאמת כשנתבונן היטב נראה בעליל אך
שהשם יתברך עוזר וסומך לכל איש
מישראל, ואם איזה איש מישראל
יש לו איזה חוסר חיו הוא בודאי מפני
שאין לו אמונה ובטחון כראוי. ולא יטעה
אותו לבו שיש לו בטחון גדול לבודאי לא
כן הוא. כי אם הי' לו אמונה ובטחון
כראוי בודאי לא הי' לו שום חוסר. כמו
שמעתי בשם אא"ז הגאון הקדוש ר"ר
שמאל זצוק"ל מקאמינקא ז"ע שאמר לו
איש

לע"ד שיעשה השי"ת עמנו נסים נגלים
לעיני כל. ולכן הוא יתב' כלבוש הנסים
בתוך הטבע. ולכל אחד ואחד נדמה לו
שהוא דרך הטבע. להאיש סוחר נדמה
שזה שהרויח בזה המין כך וכך היא
מחמת שנודמן לו קונים טובים וזה נדמה
שנודמן לו דבר פלויני. וכדומה. אבל האמת
הוא שכל דבר הוא רק מאת השי"ת. ב.
וכמאמר ההרגום אונקלס על פסוק כי הוא
הנותן לך כח לעשות חיל ומבאר התרגום
נה הפסוק „הרי הוא יתב' לך חילא“ וכי.
ועין בתיב"ע (ובזה מפרש) ינתן שם. כי
הטבע בגימט' „אלקים“ כנודע, וכמו
שמעם בשם דו"ז הגאון"ק המפורסם ר'
יצחק זצוק"ל מסקווירא ז"ע לבאר זחו
שואמרים בשבת קידש בהפומן נשמת
כל חי. עד הנה עזרנו רחמיך ולא
עזבנו חסדיך ד' אלקינז ואל תטשנו ד'
אלקינז לנצח והקשה ז"ל דלמה ליי' לומר
עוד הכלת ד' אלקינז אצל ואל תטשנו
זאין זה מדקדוק הלשון. וגם מה זה
דאי' מזה שעד הנה עזרנו רחמיך ולא
ולא עזבנו חסדיך שגל יטשנו לנצח.
והלי"ץ בלשון בקשה, כן ד' אלקינז אל
תטשנו לנצח. ואמר הא ז"ל דכך הוא
הפי' דמזה שאנו רואים שעד הנה עזרנו
וזה לא הי' עבוד זכותינו רק בעבור
„רחמיך“ לבד. וכן מה שאנו רואים שלא
עזבנו עד הנה והי' זה רק בעבר חסדיך
לבד מחמת שאתה הוא „ד' אלקינז“. (לשון
עזרנו הוא כולל כל ענייני התיב'. ולשון
עזבנו הוא פרנסה. כמאמ"כ ולא ראיתי
צדיק נעזב וגו', ומה שהוא עוזר לנו בכל
העניינים הוא דק „רחמיך“ כי אנחנו בנים
לו יתב' „כדום אב על בנים“. ומה שהוא
עוזר לנו ונותן לנו פרנסה הוא רק „חסדיך“
מפני שהוא „ד' אלקינז“ והאדון מפרנס
עבדיו. וזהו דק „חסדיך“ שרצה לקנות
לנו לעבדים). ומפני זה אנו בטוחים שאל
תטשנו „ד' אלקינז“ לנצח. כי הלא אתה

בית הערות וביאורים פנחס

לזה מסרת נפש וגם מה מסירת נפש שייך לזה. אך הענין בזה כך. הדודע דברי הגי' הזקן ע"ה דאמר, "אם לא עכשיו אימתי", וכ"ל הוצר תמיד מטעה את האדם בדברי שוא. ויאמר לו תמיד שעוד יש לי פנאי לעסוק בתורה ומצוות. והן עוד היום גדול לא עת עתה לעמוד תרה ומצות כי הלא הוא ע"ד בימי הבחירה וצריך לו כעת להרבות הון ורכוש. וכשיגיע לימי הזקנה, או יעסוק רק ברוחניות וכשיגיע לימי הזקנה, מפתחו שכעת אין לו כח, ומתי יעשה, ויש מחר לאחד זמן. ככה מדחתו מיום ליום עד סופו רח"ל. ולזה אמר ואם לא עכשיו אימתי. ובפרט שבאם לא שגול א"ע להיות שלם במדותיו בימי הבחירה יהי קשה לו בקנותו. כי הרגל יעשה טבע. ועיין בבטרוגרה ובפידוש הרמב"ם ז"ל שם ועוד מפרשים. וגם ידוי שהיצר הרע הזה מסית את האדם שהוא צדיק גבור והן אמת שאינו עוסק בתורה ומצוות כמ' אבותיו אך הלא לא הי' להם יס דים והרפתקאות כמ' שיש לו. ויזאת כפי שהוא טובל הרפתקאות שיגים הוא עושה די והותר. ובאמת שהוא שקר גמור וכך שפת הוצר הא. דכשירצה לעמוד ע" האמת. היו גם לאביתנו הרפתקאות שיגים, וצרות רבות טובבים מכל צד, אך לאשר שהי' באמת יראי השם ובעלי שכל אמיתים, לא שמו לבם לכל הרפתקאות שבאו עליהם וראו לבלות כל ימיהם רק בתורה ומצוות. ואנחנו לא כן עמנו. איזה חוסר שיש לנו הא מטריד אותנו למאוד. וחושבים בדעתנו שמפני זה אנו פטורים מלעסוק בתורה ומצוות כראוי. ועיין ברמב"ם ז"ל בפירושו למס' אבות פ"ד, איך שהי' איזה מחו"ל הקדושים עניים בתכלת העניות, ולא הניחו בשביל זה עסק בתורה ובמצוות, ולא התקנאו לאחרים כי הי' בזים למה שבבני אדם. ע"ש דבריו הקדושים והמתוקים. אף בכמה וכמה דורות אחריתם זה לא

איש אחד. רבי. כפני מה. לאיש פלוגי שאין לו אמונה ובטחון כמבני יש לו כל טוב שבעולם ואני שיש לי אמונה ובטחון יותר מהאיש פלגי הזה. יש לו חוסר. וענה לו אחו"ז הגאון זצ"ל הגי' בזה"ל. חדע בני. שבענין אמונה ובטחון יכול האיש להטעות את עצמו. שהיצר אומר לו שיש לו בטחון חזק ואמונה גדולה. ויכול להיות ששקר הוא. וזה הוא שאמר וביקש אדונינו דוד המלך ע"ה, ולא אשקר באמונתי. ולא אורה קשה כיון דיש לו אמונה כאשר אמר בעצמו, "באמונתי". א"כ איך יחכן שהי' שקר בזה. ולמה לו לבקש ולומר, "לא אשקר באמונתי". אך האמת הוא דהיצר יכול לפתחו ולומר לו שיש לו אמונה גדולה ובאמת אין לו כלום, ולכן ביקש מאת השי"ת, ולא אשקר באמונתי" ר"ל שהשי"ת יעזור לו שהי' לו אמונה באמת, ולכן אל תדמה בנפשך שיש לך אמונה יותר מהאיש כלומר היצר נתן לך הרעיון הזה לחשוב שיש לך אמונה יותר ממנו, ולא כן הוא ואתה טועה את עצמך בזה. ולכן תראה שהיו לך אמונה באמת ובודאי יעזור לך השי"ת. ודפחת. והשי"ת ברחמי יתן בלבנו לעבדו בלבב ע"ל באמת ובאמונה ויקים בנו כאי"כ ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דודשך ד' אכיר:

ענין כאן אות י"ד. מה שהבאתי מהגאון הקדוש ציס"ע בעל אור המאיר זצ"ל וז"ע שאמר לבנו האי ניהו דו"ז הגאון זצ"ל וצ"ל וז"ע שהוא מקנא להאיש הפשוט הזה ע"ש. והנה מוסר השכל יוצא מדבריו הקדושים. איך שצריך האדם לייך בעקבי אבותיו. כמאמרם ז"ל חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי. ולא אורה קשה, הלשון "ח"ב" זאמרו ע"י. דהלא קיי"ל דבכל מקום ותפסו חו"ל לשון חייב כוונתם דצדיק לקיים הדבר הזה במסירת נפש. ואיך אמרו ולמוד מתי יגיעו מעשי וכו' צריך

בית הערות וביאורים פנחס

כי זה כל הציקר לשבר את הנוף הגנוף כמו שאיחא בצעשיל קטן של קדוש מליזענסק זציק"ל זי"ע שהאדם נברא לשבר את הטבע עליו. וזהו כוונת הגמרא ה"ל "חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי". ר"ל דצריכים ומחויבים אנחנו לראות להטב את מעשינו. וללך בעקבי אבותינו, ואם נראה עליו שאשים אנחנו מה. אבל הלא מרחק רב יש בין מעשינו ובין מעשי אבותינו. וזה כוונת אומרם ז"ל מתי יגיעו מעשי "למעשה אבותי". ועוד נכלל בהמאמר הזה שאם יטעה היצר אתנו לומר שעוד יש לנו שדות. וזהו שאמרו ז"ל "מתי" יגיעו מעשי וכו', כמאמר הלא הזקן הג"ש, ואם לא עכשיו אימתו". ואם יסית היצר להאדם. כי קשה מאוד בעתה הללו ללך בדרך אבותיו, וממש מסירת נפש הוא לשבר את הטבע כנ"ל. ישיב לו האדם, אף לפי דבריך. ואין זה תירוץ. כי הלא באמת צריך לזה, "מסרת נפש". ואף לאבותינו לא היו קל מתחילה לשבר את גופם, ואעפ"כ רואים אנחנו שלא מתו ח"ו מזה, ואדרבה היו ברואים וחזקים כנ"ל. העולה מדבריני שצריך כל אחד ליבוש מאבותיו. ובפרט מי שהיו לו אבות קדושים זצ"ל. וכמו שאמרו ז"ל אם בר אוריין הוא אני וכו'. וידוע מאמר ד"ר הגאון"ק מרוזנין זצ"ל, שאמר שהוא דומה לדבר שמנחם בין כרים וכסתות שאם הדם יש בו חמימות עצמי אזי הכרים והכסתות מוסיפים בו חמימות. אבל באם מונח שבו אבן וכדומה בלי חמימות אזי לא יתנו בו הכרים והכסתות שום חמימות. ודפח"ח. ומוסר השכל הוא. והשי"ת ברחמי יתן בלבנו לילך בדרכי אבותינו הגאונים הקדושים זצ"ל זכותם יגן עלינו. ואז יהיו טוב לנו בזה ובבא. אמן כן יהי רצון:

כבר ראינו בעינינו אך שאבותינו הקדושים סבלו עניות וחוסר ויסורים רבים, ואעפ"כ לא הפסקו מפני זה תורתם ונבדותם הקדושה אף דעו, ואך לא נבשו בעצמינו בראותנו כלנו איך הדור עלפנינו שמו כל מעניינם ועסקם רק ברוח ות ואפילו אנשים הפשוטים שהיו אז, דקדקו בהליכתם להזהר בגדוד עבירה בתכל"ת. ורק לקיים התורה והמצוות כראוי. כי היו בעיניהם כל העולם השפל הזה כעולם עובר. כי כן הוא באמת עליו נובר ונהו. ולזאת עשו מהעולם הזה טפל ומעלה הבא עיקר גמר. ובפרט אבותינו הקדושים וכל הצדיקים והגאונים זי"ע. יודע לכל איך שהעולם הזה וכל עסקיו והבליו היו לשחוק בעיניהם. ועוד מצעוריהם שברו את גופם וכבשו את יצרם ועסקו יומם ולילה רק בתורת ד' ובמצותיו הקדושים. והיו להם תענוג גמר מזה יתר ויותר הרבה ממה שיש לאיש בזמנינו תענוג מדבר גשמי, כידוע לכל מכמה גדולים וקדושים שאכילתם הו דבר מועט מאוד וגם שינתם היו שינת עראי. אעפ"כ היו בריאים וחזקים. יען כי היו להם תענוג רוחני מתורתם ועבודתם הקדושה. ותמיד היו משברים את גופם לנבדות הכורא ביה. ובסי אגרא דפרקא מ"ב שאא"ז הגאון הקדוש ציס"ע ר"ר יחיאל מיכל זצוק"ל מזלאטשוב זי"ע. בבואו בפעם הראשון להבעש"ט הקדוש זי"ע. קירב אותו מאוד. ואמר לתלמידיו הקדושים זי"ע. תדעו שלהאברך הזה צריך לחלוק לו כבוד, כיון כי אביו הקדוש (הא א גיהו אחו"ז הגאון הקדוש ציס"ע ר"ר יצחק מיראב"ש זצוק"ל זי"ע), נתנו לו מן השמים נשמה פתוחה מאוד, ממש שאין בדור הזה כמותה. ופעלה כ"כ עד שהגיעה למדרגת רבי שמעון בן יוחאי ע"ה, ע"ש